

Omslag: *Tstetsjeense vluchtelingen in een opvangcentrum in het centrum van Moskou. Foto: Gerard Til/HH*

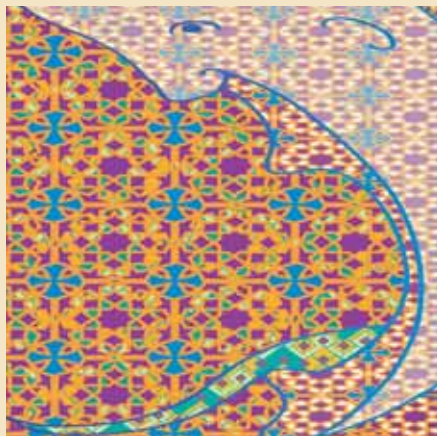
432 De World Intellectual Property Organisation (WIPO) speelt een belangrijke rol bij het oplossen van de duizenden **geschillen over internet-domeinnamen**. Twee Nederlandse WIPO-arbiters, Wolter Wefers Bettink en Madeleine de Cock Buning, lichten hun werk toe.

436 Maxim Ferschtman zat drie maanden als 'ECHR litigation consultant' **in Moskou**. Hij werkte aan de versteviging van kennis en vaardigheden aldaar voor het voeren van EHRM-procedures, en doet nu verslag van zijn opmerkelijke ervaringen.

442 In de nieuwe rubriek **MOORD-KUIL!** kunt u uw klachten kwijt over grote en kleine misstanden. Tjalling van der Goot schrijft deze keer dat de raad voor rechtsbijstand Leeuwarden bijzonder moeizaam omspringt met **declaraties van advocaten in toevoegingszaken**. 'Werken in grote zaken op basis van een toevoeging is ons de laatste jaren buitengewoon moeilijk gemaakt.'

In de volgende nummers:

- ▶ Kroniek pensioenrecht
- ▶ Class action rukt op
- ▶ Wet op de jeugdzorg
- ▶ Dubbele partijgetuige
- ▶ De advocateneed

ARTIKELEN

- 430** Het Straatsburgse Rijnvaarthof
B.C. de Savornin Lohman
- 432** WIPO-arbiters over de geschillen bij internet-domeinnamen
Micha Kat
- 436** Een Amsterdamse advocaat in Moskou
M. Ferschtman
- 440** De Orde in het landschap der toezichhouders
Jan Suyver
- 442** **MOORDKUIL**
Raad voor Rechtsbijstand op de stoel van de advocaat
Tjalling van der Goot

VASTE RUBRIEKEN

ACTUALITEITEN

- 422** ▶ Advocaten redelijk tevreden over strafvonnissen 'nieuwe stijl'
- ▶ Depressieve parafernalía, *Joost Beversluis*
- ▶ 'De Wet openbaarheid van bestuur is niet bedoeld voor procedures'
- ▶ Schraping na examenfraude blijft overeind
- ▶ België regelt mediation haarfijn
- ▶ Crombag: 'krampachtige omgang met zedendelicten'

446 DE CULTUUR VAN

Diek Fabius
Jan Pieter Nepveu

452 REACTIES & BRIEVEN

'Wrongful life' is foute term

457 DISCIPLINAIRE BESLISSINGEN

VAN DE ORDE

- 421** ▶ Van de deken: T.T.
- 454** ▶ Voortgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding
- 454** ▶ Personalía

11.00
Tony Berk (Talpa Music)
bespreking met Hans Ruitenberg

12.30
Freek Bosse (Imtech Industry)
bespreking met Remco Dammers

VOGEL EN RUITENBERG advocaten zoekt (senior) medewerker IE/ICT en gevorderde stagiaire/jonge medewerker Ondernemingsrecht; www.theoffice.nl

14.00
Lineke Stolker (SAP Nederland BV)
bespreking met Renate Stam

16.00
Louis de Wit (VanDikHout)
bespreking met Jacqueline Seignette

T.T.

Jeroen Brouwer

‘Poeh kan ons het Ongekerfd Blok niet in woorden beschrijven, hij *is* het gewoon. Dat *is* de aard van het ongekerfde blok. Een volmaakte beschrijving. Dank je, Poeh.

Geen dank hoor, zei Poeh.’

Een passage uit het grappige boekje *Tao van Poeh* van Benjamin Hoff. De beer waar jong en oud voor valt en naar wie, aldus de Verteller, een van de belangrijkste taoïstische principes is genoemd. P’oe, het Ongekerfd Blok, staat voor de natuurlijke schoonheid en functie van bijvoorbeeld mensen. In zo’n toestand ontstaat het vermogen om dingen spontaan te doen en ze ook te laten lukken. Een plaats inruimen voor emotie en passie naast kennis, kunde, omzetten en winstmaximalisatie. ‘Pure winstmaximalisatie zou het rechtvaardigheidspostulaat én een goede rechtsbedeling, ook en juist aan een minvermogen, wel eens danig in de weg kunnen zitten’, aldus mr. P.C.E. van Wijmen, voorzitter van de Commissie Advocatuur. Met de minister vindt hij dat de advocaat bij uitstek als taak heeft het verdedigen van personen en belangen die worden bedreigd, in het bijzonder als om bijstand wordt gevraagd door de zwakkeren. Zij verdienen mededogen.

Mededogen is een problematische emotie, bij de kop genomen en ontrafeld door Martha Nussbaum in haar *Oplevingen van het denken*. Als probleem ziet zij dat psychische mechanismen die mensen vaak tot mededogen brengen, meestal zo afhankelijk zijn van de zintuigen en het voorstellingsvermogen, dat zij principieel beperkt en onevenwichtig zijn. We leren mededogen in situaties waarin mensen volgens een bepaalde rangorde verdeeld zijn in groepen die er wel en groepen die er niet bij horen.

Passend mededogen kan ook vorm krijgen in een rechtvaardige institutie. Zoals bijvoorbeeld de Orde. Als deze instituties zich richten naar inzichten van een meedogende toeschouwer met een passende opvatting over het goede en over verantwoordelijkheid, wordt mededogen zelf dan niet overbodig? Deze vraag beantwoordt Nussbaum ontkennend: ‘Instituties zijn niet volmaakt en dienen altijd door mensen te worden gesteund om stabiel te zijn. Wij zijn dus afhankelijk van meedogende individuen als wij essentiële politieke inzichten bezield en zichtbaar willen houden.’ Met instemming haalt zij de dichter Walt Whitman aan: ‘Mensen samenhouden met papier en zegel of met dwang werkt niet / Slechts dat houdt mensen samen wat allen in bezield beginsel bindt / als het houvast van de ledematen van een lichaam.’

Dit is het laatste dekencommentaar van Jeroen Brouwer, die nu wordt opgevolgd door Els Unger, de nieuwe deken.

Wat mij betreft zeer waar, als ik nadenk over de Orde van Advocaten als instituuut voor meer dan 13.000 advocaten. Voor de bezieling en het zichtbaar houden van bijvoorbeeld de kernwaarden van ons vak is de Orde afhankelijk van u allen, en het omgekeerde is evenzeer waar. Onafhankelijk en partijdig, geschraagd door een integere praktijkuitoefening verschaft de advocaat – ‘ordelijk’ ingebed – toegang tot het recht. Tezamen staat dat voor een waardige vorm van mededogen in het publieke domein. Advocaten beschikken in de regel over voldoende empathisch vermogen en verbeeldingskracht. Dat zijn voorwaarden voor een humane beroepsuitoefening. De advocaat is ook ondernemer en moet zich wel kunnen blijven bewegen en ontwikkelen.

De Eerste Hoofdwet van de thermodynamica stelt dat energie behouden moet blijven, maar de natuur heeft de vrijheid om die energie te verdelen. De natuur doet zo de totale bewegingsvrijheid toeneemt (de Tweede Hoofdwet). In een lezing voor zijn faculteit der wiskunde- en natuurwetenschappen hield prof. dr. Frans Saris zijn gehoor voor om niet bang te zijn voor wanorde en chaos. Het gaat om energie die nodig is om met behoud van energie meer bewegingsvrijheid te krijgen en dat is geheel wat anders dan dat wanorde toeneemt.

Buiten twijfel bewegen advocaten zich de laatste jaren energiek in verschillende richtingen. Zonder dat dat heeft geleid tot ontwrichting of aantasting van een goede rechtsbedeling. De Orde en de advocaat *zijn* het nog steeds gewoon. Een Ongekerfd Blok. Een volmaakte beschrijving. Dank Poeh.

‘Wat doe jij het allerliefst op de hele wereld, Poeh? Het allerliefst, zei Poeh, en toen moest hij eerst eens even nadenken. Want al was Honing Eten iets vreselijk prettigs, er was toch één ogenblikje, vlak voor je begon, dat nog prettiger was, maar hij wist niet hoe dat heette.’

Zij weet dat vast wel: Els Unger, ze is zeer in mijn gedachten en ik wens haar veel Honing Eten. U allen wens ik een gepassioneerde beroepsuitoefening. Vertrouw op uw natuurlijke kracht in ons rechtsbestel. P’oe als stuwende kracht om – zelfs binnen een Orde – bewegingsvrijheid te maximaliseren.

Steeds gaarne,

t.t.

Jeroen Brouwer,
oud-deken

Redactie

mr. drs. G.C. van Daal
mr. Y. van Gemerden
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. A.P. Ploeger
mr. L.H. Rammeloo
mr. E. Unger
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Eindredactie
Linus Hesselink

Bureau redactie
Charlotte Helmer

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

Vormgeving

VILLA Y, Andre Klijns
Unit-1, Dmitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460, fax 0172-233017
e-mail: dbmbv@euronet.nl
Advertentietarieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 2,05 per mm bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 10: 1 juli 2005
afl. 11: 29 juli 2005

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 150 per Jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de Jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor u relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen.

Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

Advocaten redelijk tevreden over strafvonnissen 'nieuwe stijl'

Advocaten tonen zich redelijk positief over strafvonnissen die zijn geschreven volgens de nieuwe Promis-methode. Dat de bewijsmiddelen in deze vonnissen niet meer zijn uitgeschreven, vindt de meerderheid echter bezwaarlijk.

Michel Knapen, journalist

Met enige regelmaat steekt de discussie de kop op: vonnissen van de strafrechter zijn onduidelijk en weinig inzichtelijk. Verdachten en slachtoffers kunnen er niet mee uit de voeten, het grote publiek snapt er niks van. Is er sprake van een communicatieprobleem, of is het erger?

De projectgroep Promis, een initiatief van de Raad voor de rechtspraak, hanteert een eigen vocabulaire om deze problematiek te duiden: er is 'een inhaalslag nodig ten aanzien van kwaliteitsverhoging'. Om dat te realiseren heeft de projectgroep voorstellen gedaan die ertoe moeten leiden dat strafvonnissen en -arresten beter te doorgronden zijn. In 2004 en 2005 hebben de strafsectoren van de rechtbanken Almelo, Arnhem, Utrecht, Zutphen en Zwolle en van het gerechtshof Arnhem, bij wijze van pilot, al vonnissen 'nieuwe stijl' geschreven. Zo'n tweehonderd daarvan zijn inmiddels geëvalueerd door de betrokken gerechten, door officieren van justitie en advocaten en door een groep onafhankelijke deskundigen. Het eindrapport van de projectgroep is 26 mei aangeboden aan A. Hammerstein, president van het hof Arnhem.

De huidige strafvonnissen worden geschreven volgens het model 348/350 van het Wetboek van Strafvordering. De wetgever geeft daarin tamelijk nauwgezet aan wanneer de rechter moet motiveren. Bij Promis-vonnissen gelden andere motiveringseisen. Omdat de bewijsmiddelen niet meer worden uitgewerkt, kan de geboekte tijdwinst worden gebruikt voor een verbetering van de bewijs- en strafmotivering. Daarnaast moeten de nieuwe vonnissen begrijpelijker zijn voor verdachten, slachtoffers, ketenpartners, de media en de samenleving als

Illustratie: Dmitry de Bruin

geheel. Met Promis (Project motiveringsverbeteringen in strafvonnissen) wil de projectgroep komen tot één uniforme wijze van motiveren.

ARGUMENTATIE

Over het algemeen tonen advocaten die zijn uitgenodigd een vragenlijst over Promis-vonnissen in te vullen, zich redelijk positief. Driekwart van hen vindt dat de bewezenverklaring beter wordt gemotiveerd. Iets minder dan de helft van de advocaten vindt dat het nieuwe vonnis een beter inzicht geeft in de door hen gebezigde argumentatie. Zestig procent van de advocaten vindt het echter bezwaarlijk dat de bewijsmiddelen niet meer zijn uitgeschreven.

Officieren van justitie hebben daar blijkbaar minder moeite mee: slechts zeven procent valt daarover.

Op het punt van de communicatie wordt met de Promis-vonnissen zeker vooruitgang geboekt. Bijna driekwart van de ondervraagden is van mening dat de uitspraken beter zijn uit te leggen aan cliënten en andere belanghebbenden, waardoor ze eerder zullen worden geaccepteerd. Eenderde vindt dat de wijze van motiveren in Promis-vonnissen de beslissing van advocaten om in beroep te gaan heeft beïnvloed, maar eveneens eenderde zegt dat de nieuwe wijze van motiveren daardoor niet wordt beïnvloed.

Per saldo mag van 42 procent van de geënquêteerde advocaten het Promis-vonnissen worden ingevoerd. Als belangrijkste voordeel noemen ze het toegenomen inzicht in de gedachtegang en het oordeel van de rechtbank, maar ook het heldere taalgebruik wordt gewaardeerd.

Wel zijn ze van oordeel dat de rechtbank duidelijker moet maken welke van hun argumenten meewegen in de bewezenverklaring.

LANGERE BESLISTERMIJN

Of de Promis-systematiek wordt ingevoerd, is echter nog niet zeker. Rechters constateren dat de voorbereiding, de beraadslaging en vooral de uitwerking van het vonnis behoorlijk extra tijd kosten. Landelijke invoering is volgens hen dan ook alleen mogelijk als voldoende menskracht beschikbaar wordt gesteld.

Om de kans op invoering te verhogen kan de rechterlijke beslistermijn van twee weken worden opgerekt. Tijdens het symposium ging Tweede-Kamerlid Aleid Wolfsen, zelf voormalig strafrechter, daar op in.

‘Ik zou niet weten wat er tegen is om voor grote en ingewikkelde strafzaken een uitzondering mogelijk te maken op die veertien dagen. Er is dan ook iets meer tijd voor reflectie.’

Wolfsen denkt daarbij aan een verlenging tot vier weken, als er niemand in voorlopige hechtenis zit. Het is niet de eerste keer dat het Kamerlid de beslistermijn ter discussie stelt. Eerder deed hij dat bij de behandeling van de aanscherping van de motiveringsplicht door de strafrechter, in een amendement dat heeft geleid tot art. 359, lid 2 Wetboek van Strafvordering.

Wolfsen: ‘De minister zou dit bespreken met de Raad voor de rechtspraak maar ik heb er nog niets op gehoord. Ik ga de verlengde beslistermijn alleen opnieuw voorstellen als er in de praktijk behoefte aan is. Uit mijn eigen tijd als strafrechter in Amsterdam weet ik nog dat hier ook al eens expliciet over gesproken is in de strafsector. Het gaat niet ten koste van de productie, want je doet uiteraard niet minder zittingen, maar het kan wel de kwaliteit ten goede komen.’

AGENDA

International Bar Association

Het jaarcongres van de International Bar Association vindt plaats van 25-30 september te Praag. Algemene themasessies zijn gewijd aan het afdwingen van Europees- en mededingingsrecht door private partijen, het probleem van extraterritorialiteit, wat ondernemingsrechtelijke advocaten moe-

ten weten over het EHRM en de rol van de advocaat in de samenwerking. Daarnaast zijn er zeer vele gespecialiseerde praktijksessies, een gevarieerd sociaal programma en uitstapjes.

Voor meer informatie: www.ibanet.org/prague.

Depressieve parafernalia JOOST BEVERSLUIS

Bij jullie ook zo rustig, collega's? Nederland glijdt in een recessie en de balie glijdt mee.

In de machinefabriek waar ik onlangs als curator binnentrad, trof ik naast de gebruikelijke onverkoopbare draaibanken, magazijnen vol oud ijzer en onherplaatsbare draaiers ook heuse, zeer stijlvolle kaarsenstandaarden, figuratieve ijzerbeelden met taferelen uit het leven van alledag en ook allerhande abstract moois, geplooid en geboord uit roestvrij staal. Vervaardigd in uren van ledigheid door een der directeuren die, gelet op mijn aantreden, mogelijk niet zo goed was in het vak waarvoor hij werd betaald, maar in wie een ware kunstenaar onbetaald aan de slag is geweest.

Als deze trend doorzet moeten Troostwijk en Lubbers voor een fatsoenlijke toeloop naar hun veilingen niet meer alleen naar donker Afrika met hun mailing, maar naar the upper west side en Saint Germain des Prés (er van uitgaand dat de Aziatische nieuwe rijken voorlopig alleen de prijs van de impressionisten en Italiaanse renaissance schilders gaan opdrijven). En of dan zo'n aftandse kantine nog voldoet als *venue* is maar de vraag. En of dan bijvoorbeeld Van 't Hek niet een hogere opbrengst weet te genereren uit de toegestroomde koopjesjagers dan good old Dieker... wie zal het zeggen.

Beter dan kankeren of railleren is het natuurlijk om te handelen, te ondernemen als het ware. En dan denk ik meteen aan een folder die voorbijkwam – in doorgezonden faillissementspost, meen ik – over cash dispensers en pinautomaten. Cash dispensers, niet van die monsters als bij de bank, maar leuke, kleurige nog net niet mee te nemen kastjes, waar precies genoeg geld uit komt voor impulsaankopen, aldus de folder. Veel stoffelijks – en echt niet alleen de meest troosteloze rotzooi – wisselt inderdaad alleen van hand als de sturende geest een moment de controle verliest. Die momenten moet je benutten. Vindt de folder. Vindt eigenlijk iedereen. Vind ik dus ook.

En waarom zou dat niet opgaan voor advocatendiensten? Mijn kantoor ligt op de weg naar winkelstraten en kroegen. Hoeveel acuut chagrijn in relatie, commercie en *leisure* – vaak zelf het resultaat van één, diep gevoelde maar vervolgens diep betreurde, impuls – kan niet vakkundig opgewekt en uitgebuit worden, door een loze belofte van remedie te doen en meteen een fel realistisch voorschotje te laten betalen, cash of via de pin? Ik laat onderzoeken hoe de monumentenwakers denken over een lichtkrant aan de gevel. Voor de opruiende, sterk impulserende en lokkende boodschappen ('Wil je niet eindelijk van d'r af met dat verdomde gekoop van kleren?', 'Was de tent weer zogenaamd vol, volgens die bleekscheet? Schakel *** - Advocaten in en maak kans op een goede afloop of een gratis digitale camera!!!').

Na de verkoop van de kandelaars – aan de R-C, dat kon wel zei d'ie – en de brief aan de gemeente, strekte de dag zich nog altijd in eindeloze verveling voor mij uit. Toen heb ik m'n kandelaartje gedraaid en dit stukje geschreven.

‘De Wet openbaarheid van bestuur is niet bedoeld voor procedures’

Lex van Almelo, journalist

Geen grondrecht op overheidsinformatie maar een Algemene wet op toegang tot overheidsinformatie met een afdwingbaar recht. Dat bepleit advocaat Eric Daalder in zijn begin april verschenen proefschrift.*

Mag de overheid als partij in een civiele procedure uit tactische overwegingen informatie achterhouden? Dat vroeg hoogleraar staats- en bestuursrecht Alex Brenninkmeijer aan Daalder bij de openbare verdediging van zijn proefschrift in Leiden. De vraag bleef onbeantwoord, ‘omdat Daalder zich beriep op zijn bijzondere positie van advocaat met de overheid als cliënt’, zo schreef Brenninkmeijer op 12 april in de *Staatscourant*.

Heeft de advocaat de wetenschapper het zwijgen opgelegd?

Eric Daalder: ‘Ik heb Brenninkmeijer wel antwoord gegeven op deze vraag. De overheid is in principe gelijk aan een civiele procespartij, maar heeft wel een eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid, die erop neer kan komen dat zij bepaalde informatie wel moet verstrekken, terwijl een normale procespartij dat niet hoeft. Maar toen Brenninkmeijer mij vroeg of ik dat kon illustreren aan de hand van voorbeelden uit mijn praktijk heb ik mij beroepen op mijn geheimhoudingsplicht. Als je een beroepsgeheim hebt, kun je dat niet schenden omdat je ook wetenschapper bent.’

ZAND IN DE MACHINE

Als plaatsvervangend-landsadvocaat zei Daalder begin dit jaar in een procedure voor de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State namens de overheid dat een snelheidsovertreder geen recht heeft op inzage in de ijkrapporten van flitspalen, omdat het verzoek geen betrekking heeft op bestuurlijke informatie. Dat het veel werk is voor het bestuursorgaan vindt de Afdeling geen valide argument om inzage te weigeren. In zijn proefschrift haalt Daalder de memorie van toelichting aan waarin staat dat het openbaar bestuur de overtreder alle stukken ter beschikking moet stel-

len die relevant zijn voor de oplegging van de boete.

Is de wetenschapper het niet eens met de advocaat?

‘Waar het hier om gaat is dat mensen dit soort informatie opvragen met het kennelijke doel de procedure te vertragen. Of de apparatuur geijkt is of dat de persoon die vaststelt dat de auto op de foto te hard heeft gereden wel een bevoegde opsporingsambtenaar is – dat zijn huishoudelijke vragen zonder bestuurlijke relevantie en daarvoor is de Wob niet bedoeld. Zand in de machine strooien mag wel hoor, maar dan mag de overheid ook zeggen dat dat niet onder de Wob valt.’

Maar wetsovertreders hebben toch recht op de stukken als zij worden beboet of bestraft?

‘De bedoeling van de Wob is niet de individuele burger een eerlijk proces te geven. Dat moet de rechter bewaken. De kantonrechter kan best zeggen dat de hardrijder de ijkrapporten mag inzien en mag weten wie de opsporingsambtenaar is. Maar de Hoge Raad heeft gezegd dat dit geen relevante informatie is.’

SNELHEIDSOVERTREDER MAG TOCH RAPPORTEN OPVRAGEN

Op 15 juni, na dit interview, heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State bepaald dat wie gesnapt is door apparatuur waarmee snelheidsovertredingen worden vastgesteld, na beboeting mag vragen om inzage in de ijkrapporten. Dat de werklust van het OM toeneemt door een mogelijke toewijzing van het inzageverzoek, rechtvaardigt niet het beroep op de Wob-weigeringsgronden van de Wob; het gaat hier om bestuurlijke informatie waarop de Wob van toepassing is.

BESTUURLIJKE REFLEX

In mei tikte de Raad van State de Rechtbank Amsterdam op de vingers, omdat deze de weigering van Economische Zaken om wapenexport-documenten openbaar te maken terecht vond, zonder de gevraagde stukken zelf te hebben ingezien. Getuigt dat niet van een bestuurlijke reflex: niet openbaren, tenzij...?

‘Ik heb wel het idee dat de Afdeling en de lagere

Eric Daalder

rechters op dit moment iets voorzichtiger zijn. De overheid is de laatste jaren veel meer informatie actief gaan openbaren en is daardoor misschien wat voorzichtiger met informatie die niet uit eigen beweging is gepubliceerd.’

U haalt in uw proefschrift uw vader aan, die bij zijn oratie als hoogleraar politieke wetenschap in 1964 de geslotenheid van het openbaar bestuur op de korrel nam. Is zijn wens om meer openheid in vervulling gegaan?

‘Ja. De Belastingdienst zei vroeger bijvoorbeeld dat de Wob niet op haar van toepassing was, maar zet nu bijna alles op het internet, tot aan de zogenaamde *rulings* toe.’

Maar een grondrecht op overheidsinformatie gaat u te ver?

‘Het zou niet veel betekenen, omdat het evident is dat er heel veel uitzonderingen op worden gemaakt. Ik zie daarom meer in een algemene wet, waarin de drie verschillende regimes voor openbaarheid – politieke, procedurele en bestuurlijke – worden samengevoegd en het recht op toegang tot overheidsinformatie wordt vastgelegd.’

* E.J. Daalder, *Toegang tot overheidsinformatie. Het grensvlak tussen openbaarheid en vertrouwelijkheid*. Boom Juridische uitgevers, Den Haag 2005. ISBN 90 5454 578 x. € 49.

Schrapping na examenfraude blijft overeind

Jan van Ommen, persbureau Cerberus

Het Hof van Discipline is geen bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, maar een onafhankelijk rechtsprekend orgaan. De Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State is daarom niet-bevoegd kennis te nemen van een beroep tegen

een uitspraak van het Hof. Dit blijkt uit een gister gepubliceerde uitspraak van de Afdeling. Een eerder van het tableau geschrapte advocaat uit Oeffelt stapte naar de Afdeling. De man is het niet eens met het verzet van de Raad van Toezicht tegen zijn beëdiging als advocaat en procureur in het arrondissement Arnhem. Die weigert de voormalig advocaat te

beëdigen, omdat bewezen is dat hij tijdens een advocatenexamen heeft gefraudeerd. De bestuursrechter in Den Bosch verklaarde de man niet-ontvankelijk. Het hoger beroep hier-tegen is gegrond, omdat de bestuursrechter niet bevoegd is kennis te nemen van dit beroep, aldus de Afdeling (zaaknummer 200409524).

Geen dekenklacht tegen Tripels

door Lex van Almelo

De Maastrichtse deken Anneke Odekerken-Holtkamp ziet geen reden om een klacht in te dienen tegen advocaat Fernand Tripels. De Amsterdamse beleggingsmaatschappij Transmontaro heeft echter wel een klacht ingediend bij de Raad van Discipline. De beleggingsmaatschappij liet in opdracht van een cliënt ruim een ton overmaken naar

de rekening van de Stichting Derdengelden van zijn kantoor. Dit voorjaar bepaalde de Maastrichtse rechtbank dat Tripels volgens de zogenoemde Bruyninckx-richtlijnen eerst contact had moeten opnemen met Transmontaro en het overgemaakte bedrag moet terugbetalen. Tripels is tegen het vonnis in beroep gegaan. In het *Advocatenblad* van 1 april jl. zegt Gerard Bruyninckx dat Tripels inderdaad nader onderzoek had moeten

instellen, maar op andere gronden dan de rechtbank aanvoert. Gezien deze onduidelijkheid en omdat de zaak nog in hoger beroep dient, bestaat volgens Anneke Odekerken-Holtkamp geen reden voor een tucht-rechtelijke klacht tegen Tripels. Zij is het bovendien met Tripels eens dat deze geen reden had om te twijfelen aan de goede trouw van zijn cliënt: 'Het is geen schimmige cliënt, ik ken zijn naam en adres.'

Foto: Jiri Büller

Landelijke registratie van advocaten

Op 6 juni jl. werd in Den Haag het convenant ondertekend over de invoering van een landelijke registratie van advocaten. Deze Beheer Advocaten Registratie (BAR) voedt de registratiesystemen van de ondertekenende organisaties, de Orde, de Raden voor rechtsbijstand en de Raad voor de Rechtspraak. Het gaat onder meer om adres- kantoor- en beëdigingsgegevens. Een advocaat hoeft veranderingen in deze gegevens vanaf het najaar niet meer aan minstens vier maar znog slechts aan één organisatie door te geven. De landelijke registratie is ook een voorwaarde voor de afschaffing van het verplichte procuraat.

AGENDA

'Union Internationale des Avocats'

De 'Union Internationale des Avocats' organiseert van 31 augustus-4 september het 49ste congres te Fez, Marokko. De algemene thema's zijn 'Lawyers of the world: a single code of ethics?' en 'Digital world: challenges for the legal system'. Daarnaast is er een groot

aantal sessies van werkgroepen en commissies, onderverdeeld in algemene praktijk en mensen-rechten respectievelijk business law. Voor inlichtingen en inschrijving: www.uianet.org; e-mail uiacentre@uianet.org; tel. 0033-144 885 566.

Instituut voor Bouwrecht Scriptieprijs

Het Instituut voor Bouwrecht heeft een scriptieprijs in het leven geroepen. Scripties met een bouwrechtelijk onderwerp waarvoor minimaal het cijfer 8 is behaald kunnen worden ingezonden. De jury kent een eerste prijs (1000 euro) en tweede prijs (500 euro) toe, daarnaast wordt de scriptie

met de eerste prijs voorgedragen aan de redactie van het tijdschrift *Bouwrecht* ter publicatie. Inzendingen graag voor 31 augustus naar de secretaris van de jury: mw. mr A.Z.R. Koning, Postbus 85 851, 2508 CN, Den Haag. Voor meer informatie zie: www.ibr.nl/scriptieprijs.

België regelt mediation haarfijn

Piet Taelman, hoogleraar Universiteit Gent

Een nieuwe Belgische wet¹ geeft ‘bemiddeling’ – ‘mediation’ op zijn Nederlands – een plaats op gelijke voet met burgerlijke rechtspleging en arbitrage. Tot in detail worden onder andere vertrouwelijkheid, rechterlijke erkenning, en eisen aan bemiddelaars geregeld, om zo te proberen de hooggespannen verwachtingen van mediation in te lossen.

De wetgever reikt geen definitie van bemiddeling aan, maar onderscheidt wel twee types. ‘Vrijwillige bemiddeling’ gaan partijen op eigen initiatief aan, ‘voor, tijdens of na de rechtspleging’; ‘gerechtelijke bemiddeling’ wordt – al dan niet op verzoek van partijen maar steeds met hun instemming – door de rechter in de loop van een rechtspleging bevolen. De voorwaarden waaronder de rechter bemiddelde akkoorden van een uitvoerbare titel voorziet, zijn voor beide soorten bemiddeling in detail geregeld. Nieuw is dat partijen hun akkoord door de rechter kunnen laten homologeren, ook al hadden ze hun geschil voorheen niet bij de rechter aanhangig gemaakt.

De wet bevat een gedetailleerde regeling voor de vertrouwelijkheid. Alle documenten die worden opgemaakt en alle mededelingen die worden gedaan in de loop en ten behoeve van een bemiddelingsprocedure, zijn vertrouwelijk. Wederrechtelijk gebruik ervan wordt beteugeld met een ambtshalve wering uit de debatten. Het gebruik van gegevens uit een bemiddeling is uitgesloten in om het even welke volgende proce-

dure voor het oplossen van conflicten, tenzij alle partijen hiermee zouden instemmen. De bemiddelaar heeft, via zijn beroepsgeheim, een zwijgplicht,² die van strafsancities zijn voorzien.³ Door te bepalen dat elke partij te allen tijde een einde kan maken aan de bemiddeling, zonder dat dit haar tot nadeel kan strekken, onderstreept de wet het voor bemiddeling fundamentele karakter van vrijwilligheid.

De wet bepaalt dat elk conflict dat vatbaar is om te worden geregeld via een dading, het voorwerp kan zijn van bemiddeling. Dit sluit bemiddeling in geschillen die de openbare orde raken niet uit. Overleg plegen en tot een vergelijk komen in zo een geschil, houdt immers niet noodzakelijk in dat het akkoord de openbare orde schendt. Voor publiekrechtelijke rechtspersonen geldt dat zij enkel partij mogen zijn bij bemiddeling wanneer een wet of een in ministerraad overgelegd Koninklijk Besluit dat uitdrukkelijk toelaat.

HOOGGESPANNEN

Partijen kunnen in hun overeenkomst een bemiddelingsbeding opnemen, dat hen ertoe verplicht bij geschillen in verband met de geldigheid, totstandkoming, uitlegging, uitvoering of verbreking van de overeenkomst eerst een beroep te doen op bemiddeling en pas dan op een andere vorm van geschillenbeslechting.⁴ De zaak wordt voor de rechter slechts voortgezet nadat de partijen (of één van hen) aan de griffie en de wederpartijen meedelen dat zij de bemiddeling beëindigen. Het beding kan niet verhinderen dat via de (kort geding) rechter voorlopige of bewarende maatregelen worden bevolen.

Enkel via ‘erkende’ bemiddelaars totstandgeko-

men akkoorden komen voor homologatie in aanmerking. Om erkend te kunnen worden, moeten bemiddelaars in de eerste plaats aan minimale kwaliteitsvereisten voldoen (o.m. bekwaamheid die door de aard van het geschil wordt vereist; passende vorming of ervaring; waarborgen inzake onpartijdigheid en onafhankelijkheid). De erkenning zal gebeuren door de in oprichting zijnde ‘federale bemiddelingscommissie’, die bestaat uit één algemene commissie met beslissingsmacht en drie bijzondere commissies (resp. in familiezaken, burgerlijke en handelszaken en sociale zaken) met adviesbevoegdheid. Deze commissies bestaan elk uit twee advocaten, twee notarissen en twee vertegenwoordigers van de bemiddelaars die noch het beroep van advocaat noch dat van notaris uitoefenen. Ze tellen evenveel Nederlandstalige als Franstalige leden. De commissieleden worden voor een termijn van vier jaar aangewezen door de minister van Justitie, op een met redenen omklede voordracht van hun respectievelijke representatieve instanties.

De opdracht van de bemiddelingscommissie is bijzonder ruim. Naast het verlenen van de erkenning, moet ze de vormingsinstanties en de opleidingen voor bemiddelaars erkennen, als ook erkenningscriteria en procedures voor het verlenen en intrekken van erkenningen vastleggen. Ook het opstellen van een gedragscode voor de bemiddelaar met bepaling van de eruit voortvloeiende sancties zit in haar takenpakket. Met die ruime opdracht zal haar beleid mede bepalen hoe bemiddeling verder zal evolueren. Zullen de hooggespannen verwachtingen worden ingelost?

NOTEN

- Op 22 maart 2005 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* (www.ejustice.just.fgov.be/cgi/welcome.pl) de wet van 21 februari 2005 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek in verband met bemiddeling, die op enkele bepalingen na in werking treedt uiterlijk op 30 september 2005.
- In strafzaken beperkt tot een zwijgrecht: de bemiddelaar kan ofwel een volledige getuigenis afleggen ofwel elke verklaring weigeren; dan staat het aan de rechter om na te gaan of dit zwijgen gerechtvaardigd is.
- Daarnaast kan zijn burgerlijke aansprakelijkheid in het gedrang komen en kan hij eventueel ook tuchtrechtelijk worden vervolgd.
- De Orde van Vlaamse Balies bepleit een algemeen verbod op een bemiddelingsbeding in toetredingscontracten, om te vermijden dat een economisch sterkere partij haar op dit vlak zwakkere opponent zou verplichten een bemiddelingspoging te ondernemen.

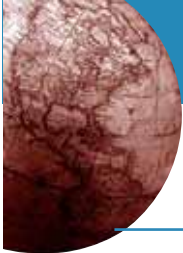
AGENDA

Scriptieprijs Sport en Recht

Ook dit jaar reikt de Vereniging voor Sport en Recht, die tot doel heeft de bevordering van de rechtswetenschap en de kwaliteit van rechtstoepassing in verband met de sport, de ‘prof. mr N.J.P. Giltay Veth’-prijs (1.000 euro) uit voor een belangwekkende scriptie van rechtswetenschappelijke aard op het gebied van

sport en recht. De sluitingstermijn is 1 september 2005.

De overige voorwaarden voor deelname en het scriptiereglement kunt u opvragen bij de secretaris van de vereniging, mr R.J.A. Dil, Postbus 560, 6800 AN Arnhem, fax: 026-353 82 94 of e-mail r.dil@cmsderks.nl.

Fair play

Patrick van IJzendoorn, journalist, Londen

Engeland beschouwt de advocaat niet snel als handlanger van de (terrorisme)verdachte. De eerbiedwaardige positie beperkt de raadsman evenwel ernstig in zijn contacten met de media.

Het verschil tussen de Britse en Franse strijd tegen het terrorisme kan fraai worden geïllustreerd door de wijze waarop ex-gevangenen van Guantánamo Bay bij terugkomst werden behandeld. De Franse moslims werden na een veilige landing op een militaire basis naar een extra beveiligde gevangenis gestuurd. Hun Britse strijdmakkers kregen bij aankomst op Heathrow een reisverbod, maar werden verder behandeld als slachtoffers van een juridisch misverstand. Eén van hen kreeg meteen een zak geld in zijn schoot geworpen van Channel 4 in ruil voor een exclusief televisie-interview.

Het verschil in de strijd tegen het terrorisme toont tegelijkertijd dat er geen kanaal maar een oceaan zit tussen het Franse en het Britse rechtstelsysteem. In Frankrijk kan omgang met terroristen reeds genoeg zijn voor een veroordeling, ook al is er geen keihard bewijs voor handen, doch slechts harde verdenkingen, gebaseerd op al dan niet illegaal verkregen informatie. Dat is nu precies wat niet kan in het Verenigd Koninkrijk. Het wemelt er van de Samir A.'s, tegen wie er zelden afdoende bewijs is om tot berechting over te gaan.

In plaats daarvan zijn zulke verdachte personen enkele jaren zonder aanklacht vastgehouden in de Belmarsh-gevangenis, die door mensenrechtenactivisten wordt bestempeld als het Britse Guantánamo. Afgelopen winter oordeelden acht van de negen Law Lords in harde bewoordingen – vergelijkingen met het stalinisme werden door de hooggeleerde edelen niet geschuwd – dat deze gang van zaken tegen elk juridisch principe was, en helemaal tegen het 'habeas corpus'. Na enige twijfel werden ze door de minister van Binnenlandse Zaken vrijgelaten. De Queens Counsels Ian Macdonald en Rick Scannell legden uit protest hun functie als speciale advocaat neer.

In Londen werd in 1997 gewaarschuwd tegen IRA-terrorisme

Foto: Mischa Keijser / Hollandse Hoogte

'HET STOPT BOMMEN'

Omdat de regering het eiland toch enigszins wilde beveiligen, zeker met de verkiezingen op komst, werd er voor verdachten waarbij gebrek aan bewijs een veroordeling in de weg stond, een juridisch mechanisme geïntroduceerd dat beproefd was in Italië (Galilei) en Tsjechoslowakije (Havel): huisarrest. Wat volgde was een storm van kritiek van Amnesty International tot Liberty, van rechters tot advocaten, van links ('Ze zijn onschuldig.') tot rechts ('We moeten ze over de grens zetten.'). Zowel het Lagerhuis als het Hogerhuis debatteerde bijna twee dagen non-stop totdat er een 'Zonsopgang'-akkoord met als voornaamste punt dat niet de minister van Binnenlandse Zaken maar een rechter moest beoordelen of een verdachte in aanmerking kwam voor huisarrest.

Franse toekijkers stonden perplex over dit debat, dat een groot historisch-filosofisch gehalte had. Onder hen bevindt zich Alain Marsaud, behalve kamerlid en oud-aanklager ook grondlegger van de omstreden Service Centrale de Lutte Anti-Terrorisme. In vergelijking met de Duitsers, Amerikanen en Italianen zijn de Britten volgens hem hopeloos om mee samen te werken. Een van de vrijgelaten Belmarsh-verdachten zou achter de aanslagen op de Parijse metro in 1995 zitten. Een uitleveringsverzoek werd in hoger beroep afgewezen. 'Ik ben het ermee eens dat onze werkwijze soms een aanslag op de individuele vrijheid is, maar het stopt wel bommen,' aldus Marsaud.

In de ogen van deze terroristenvreter zijn de Britten zo 'naïef' omdat ze geen ervaring hebben met islamitische terreuraanslagen. De Britten op hun beurt hebben echter meer dan voldoende ervaring met aanslagen van de IRA, waarbij talloze cafégangsters en zelfs hooggeplaatste politici zijn gedood. Voor de Britse justitie heeft dit geleid tot grote schandalen (Birmingham Six, Guildford Four), waarbij verdachten lichtelijk

zijn gemarteld om tot een bekende verklaring (en dus bewijs) te komen. Aan de verdediging, de rechtbank en de jury bleek bovendien ontlastend procesmateriaal te zijn onthouden. Sindsdien zijn politie en justitie hier een stuk voorzichtiger mee geworden.

CONTEMPT OF COURT

In vergelijking met Frankrijk (en elders op het continent) is ook de rol van de advocaat wat anders in het Verenigd Koninkrijk. Uit de recente gebeurtenissen in Frankrijk wordt hij of zij bijkans beschouwd als een handlanger van de verdachte. In het Britse strafrecht lijkt de advocaat, en zeker de Queens Counsel, een wat meer eerbiedwaardige rol te hebben. Deze positie heeft ook gevolgen op de verhouding van de advocaat tot derden, zoals de pers. 'Het is advocaten niet toegestaan om met derden te praten voor een zaak bij de rechter komt,' zegt Henry Blaxland, een progressieve Queens Counsel die in het verleden onder meer mijnwerkers en anti-polltax-demonstranten bijstond.

Het komt uiteraard voor dat advocaten journalisten inzage geven, iets wat niet de bedoeling is. De journalisten mogen daarvan niets publiceren totdat er een definitieve veroordeling ligt. 'Als een journalist zijn materiaal wel openbaar maakt, kan hij worden vervolgd wegens 'contempt of court',' aldus Joshua Rozenberg, juridisch commentator van *The Daily Telegraph*. Sterker, wegens 'contempt of court' is het de journalist tijdens het proces niet eens toegestaan iets te schrijven over een eventueel strafblad van de verdachte. Soms mag er, wegens onderzoeksbelangen, tot nader order, helemaal niets worden bericht over een strafzaak. Wat zeker onder 'contempt of court' valt en leidt tot een voortijdig einde van een proces, is het al dan niet direct af luisteren van advocaten. Blaxland: 'Er zijn geen gevallen van bekend. Of het gebeurt niet, of de politie doet het heel professioneel.'

CCBE verdeeld over dienstenrichtlijn

Daan de Snoo, Bureau van de Orde

De koepelorganisatie van Europese balies, de CCBE, heeft geen overeenstemming kunnen bereiken over de dienstenrichtlijn van de Europese Commissie. Dat bleek tijdens de plenaire vergadering op 29 mei in Bordeaux. Moet de advocatuur nu wel of niet onder de richtlijn vallen?

Onder de vorige voorzitter Hans Jürgen Hellwig adviseerde de CCBE positief over de richtlijn. De afgelopen maanden zijn echter meer nationale ordes (en ook meer regeringen) tegenstander geworden van incorporatie van de advocatuur in de richtlijn. De tegenstanders bevinden zich vooral (maar niet alleen) in het zuiden van Europa. Volgens de voorstanders is het belangrijk om de dienstenrichtlijn te omarmen, omdat in die richtlijn het recht op zelfregulering wordt erkend. Zo biedt incorporatie ook een verdedigingslijn jegens de Europese NMA's. Die bezien krachtens een onderlinge afspraak namelijk overal in Europa of de regels van de nationale balies zich wel verdragen met het mededingsrecht. *Non-inclusion* brengt verder het risico van verlies van zelfregulering met zich mee, aldus de voorstanders tijdens de vergadering.

Tegenstanders stellen dat de dienstenrichtlijn een horizontale richtlijn is (strekt zich uit over allerlei dienstverleners), waardoor advocaten weinig inbreng hebben. De eigen richtlijnen met betrekking tot vestiging, diensten en diploma-erkenning zijn verticaal (gericht op één beroepsgroep), waardoor de balie een sterke positie en stem heeft.

Voorzitter Bernard Vatier liet het niet op een stemming aankomen. Hij constateerde dat de vergadering verdeeld is en vroeg instemming om de gesprekken met de Europese Commissie en het parlement voort te zetten, waarbij de inzet gericht zal zijn op bescherming van de *core values* van de advocatuur.

Sudanese mensenrechtenverdediger gearresteerd

De Sudanese mensenrechtenverdediger, dr. Mudawi Ibrahim Adam, voorzitter van de Sudan Social Development Organization (SUDO), werd op acht mei jongstleden gearresteerd. Dit verhinderde hem om in Ierland een prijs in ontvangst te nemen van Frontline Defenders, toegekend door een jury bestaande uit leden van het Ierse en Europese Parlement. Behalve Dr. Mudawi werden ook twee van zijn medewerkers gearresteerd. Bij hun voorgeleiding bleken zij verdacht te worden van misdaden tegen de staat, waaronder spionage en samenzwering tegen de staat waarop de doodstraf staat.

Het is niet voor het eerst dat deze mensenrechtenverdediger gearresteerd is. In 2004 bracht hij al 7 maanden in gevangenschap door. Zijn gevangenschap kwam pas ten einde nadat hij in hongerstaking was gegaan. Hij werd aangeklaagd voor poging tot zelfmoord, in het ziekenhuis opgenomen en kwam op borgtocht vrij zonder verder aangeklaagd te worden.

Stichting Advocaten voor Advocaten ontmoette dr. Mudawi onlangs in Genève tijdens de 61ste vergadering van de VN Mensenrechtencommissie. De Arabische mensenrechtencommissie acht de huidige aanklachten tegen de drie onoprecht en heeft de Sudanese autoriteiten aangespoord te stoppen met het teisteren en intimideren van mensenrechtenactivisten en NGO's in Sudan, vooral als zij geloofwaardiger willen overkomen bij het streven naar hervorming. Gelukkig zijn dr. Mudawi en zijn twee medewerkers sinds 16 mei weer op vrije voeten en reist hij weer door de wereld om de aandacht te vestigen op de mensenrechtensituatie in Sudan. De aanklachten tegen hem zijn echter niet ingetrokken. Volgens dr. Mudawi zal de mensenrechtensituatie in Sudan pas verbeteren wanneer de noodtoestand die er afgekondigd is, wordt opgeheven. Hiervoor zal internationale druk moeten worden uitgeoefend op de regering. Stichting Advocaten voor Advocaten zal dr. Mudawi's situatie en die van andere Sudanese advocaten nauwlettend in de gaten blijven houden.

Voor meer informatie over Mudawi's situatie zie <http://www.alonysolidarity.net/sudan.htm> en www.frontlinedefenders.org. Meer informatie over de Stichting Advocaten voor Advocaten vindt u op onze website, www.advocatenvooradvocaten.nl.

Hans Crombag:

‘Terwijl jongeren tussen 12 en 16 jaar zich in seksuele zaken steeds vrijzinniger tonen, probeert de wetgever hen met toenemende hardnekkigheid tegen zichzelf te beschermen’

door Leon Heuts, journalist

Als ik in de discotheek een jongen in elkaar sla, en die daar een gebroken rib en een blauw oog aan over houdt, dan wordt dat minder erg gevonden dan als ik in diezelfde discotheek een meisje in de borsten knijp.’ Rechtspsycholoog Hans Crombag bekijkt het met een zekere milde ironie: de krampachtige manier waarop wordt omgegaan met zedendelicten. En dat geldt zeker voor het delict wat als het allerergste wordt beschouwd, dat het meest ingrijpt in de maatschappelijke psyche: pedofilie.

De trend van justitie en overheid is – onder druk van de samenleving – toenemende repressie, weet ook Crombag. Onlangs zijn voor het eerst pedofielen veroordeeld wegens deelname aan een criminele organisatie. Daarnaast wordt er om de zo veel tijd geopperd lijsten te publiceren waarop namen en adressen van pedofielen staan vermeld. Minister van justitie Korthals pleitte in 1998 voor een verbod voor veroordeelde pedofielen om beroepen uit te oefenen waarbij ze in aanraking komen met kinderen. Daarvoor had Sorgdrager al het maken en distribueren van kinderporno strafbaar gesteld – waar overigens ook enkele kunstenaars de dupe van werden. De Hoge Raad stelde besliste later dat bovendien enkel het bezit van kinderporno al strafbaar is. Nu is zelfs de manipulatie van beeldmateriaal met de computer, zodanig dat het lijkt alsof er sprake is van kinderporno, strafbaar.

Crombag: ‘Ik ben niet tegen repressie. Althans: als het gaat om ontucht met kinderen onder de 12 jaar. Dat moeten we niet tolereren; daar zijn we het allemaal over eens. Als bijvoorbeeld een wetsartikel als ‘deelname aan een criminele organisatie’ meer armslag geeft dan heb ik daar geen moeite mee. Maar tegelijkertijd moeten we één ding beseffen: het is niet uit te roeien. Dat is echter wél de eis van de publieke opinie. Die eis wordt geventileerd in de media en vertaald in Kamervragen, en je ziet dat ministers daarop reageren met steeds strengere wetgeving. Overigens, zijn of waren Donner en Korthals daar gevoeliger voor dan Sorgdrager. Waarom? Je kunt daarover speculeren.’

Crombag pleit ervoor om – in plaats van alleen maar krampachtig te reageren op pedofilie – door middel van onderzoek een duidelijk beeld te krijgen van de omvang van het maatschappelijk probleem. ‘Hoeveel pedofielen zijn er eigenlijk? Schattingen in wetenschappelijke literatuur lopen uiteen van 0,3 tot 3 procent. De hoogste schatting is dus het tienvoudige van het laagste. Dat is nogal wat. Als het hoogste getal klopt dan is dat – bij wijze van spreken – een reden om je kinderen aan de ketting te leggen. Maar ook bij de laagste schatting gaat het nog om duizenden. Je zou vervolgens moeten onderzoeken hoeveel daarvan ook daadwerkelijk actief zijn.

Je kan de groep onderverdelen in drie categorieën. Zij die – als ze achter hun geaardheid komen – zich te pletter schrikken en psychische hulp zoeken. Zij die proberen aan hun trekken te komen met kinderporno, en zij die zich daadwerkelijk vergrijpen aan kinderen. Die laatste moet je ook weer onderverdelen in twee groepen: pedofielen die zich aangetrokken voelen tot adolescenten: kinderen tussen de 12 en 16 jaar oud – als je die mensen al pedofielen moet noemen. En pedofielen die zich vergrijpen aan zeer jonge kinderen. Zoals ik al zei, tegen die laatste groep moet je optreden, maar uitroeien kan je het nooit.

Men vindt seks blijkbaar niet goed voor pubers

Het is geen ziekte, in tegenstelling tot wat sommige seksuologen beweren, maar een geaardheid. Het is daarom ongelooflijk moeilijk om onder dwangverpleging pedofielen te behandelen. In de meeste gevallen is de enige oplossing een opname voor zeer lange tijd, en uitermate voorzichtig zijn met proefverlof. Ook ben ik niet tegen dat veroordeelde pedofielen geregistreerd staan op een lijst, waardoor ze niet een beroep kunnen uitoefenen waardoor ze opnieuw in de verleiding kunnen komen – zoals coach, of leraar op een basisschool. Dat is tragisch, want ergens kan iemand er ‘niets aan doen’. Maar bescherming van kinderen moet toch voorrang hebben. Overigens is het tegenwoordig controversieel om het lot van pedo-

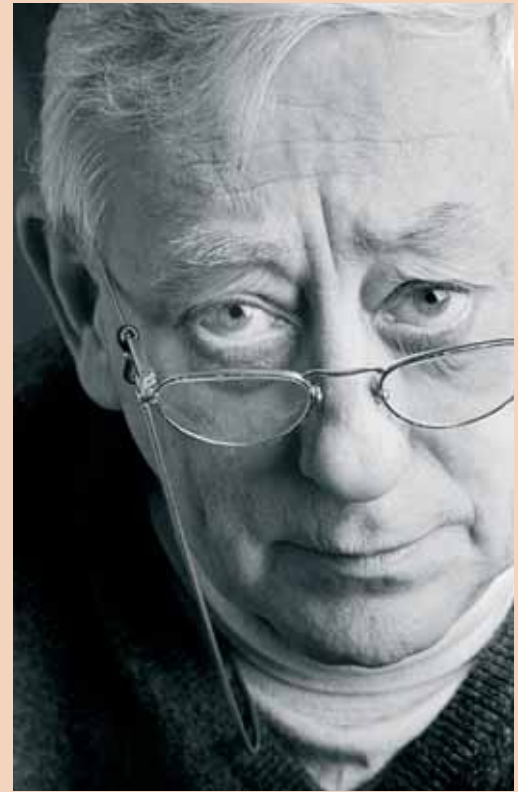

Foto: Chris Keulen

fielen tragisch te noemen, je wordt niet geacht enig begrip voor deze mensen te hebben.

Maar als het gaat om seksueel contact met kinderen tussen 12 en 18, is het toch een ander verhaal. Vanaf een jaar of 12 zijn veel kinderen nu eenmaal in staat tot seks en ze gaan daar, naarmate ze ouder worden, in toenemende mate mee experimenteren. Het liefst natuurlijk met leeftijdsgenoten, maar leeftijdsgrenzen zijn niet hun eerste zorg. Andersom is het geen geheim dat oudere mannen vallen op jonge vrouwen – maar zijn dat dan pedofielen? Volgens mij is er op zijn minst een grijs gebied. Toch zie je hier toenemende repressie. Bijvoorbeeld: het OM kan op geheel eigen kracht een strafrechtelijk onderzoek instellen naar een volwassene die seks heeft gehad met iemand van beneden de 16. Vroeger gold daar het klachtvereiste: de jongere, ouders, of Raad voor de kinderbescherming moest eerst een klacht indienen. Ik zou er vóór zijn om de klachtvereiste weer in te voeren.

Terwijl jongeren in de leeftijd van 12 tot 16 jaar zich in seksuele zaken steeds vrijzinniger tonen, probeert de wetgever hen met toenemende hardnekkigheid tegen zichzelf in bescherming te nemen. Men vindt seks blijkbaar niet goed voor pubers. Waarom eigenlijk niet? Zeker, er kunnen zich gemakkelijk individuele gevallen voordoen waarvan men terecht meent dat ingrijpen gewenst is, maar wat is toch de ratio van een algemeen en onvoorwaardelijk verbod?

Oproep voor advocaten in Rijnvaartzaken

B.C. de Savornin Lohman

plaatsvervangend lid Kamer van Beroep voor de Rijnvaart

Normaal houdt de Kamer zitting in de vestigingsplaats van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart te Straatsburg, maar de door de CCR ingestelde procedureregeling¹ maakt het de Kamer mogelijk daar zitting te houden waar zij zulks nuttig acht (art. 11). Zo werden in het recente verleden zaken behandeld in Bazel en in Parijs. Thans is Nederland aan de beurt.

KAMER VAN BEROEP

De Kamer van Beroep is een internationaal-rechterlijk college dat in Rijnvaartzaken recht doet in laatste en hoogste instantie. Van het bestaan van dit Rijnvaarthof zijn de specialisten op dit terrein uiteraard op de hoogte, maar aannemelijk is dat bij degenen die wat minder vertrouwd zijn met de materie de bijzondere kanten aan het procederen in Rijnvaartzaken wat in de vergetelheid zijn geraakt. Zo valt het op dat al gedurende enige jaren haast geen Nederlands beroep in Straatsburg is behandeld. Misschien dat daarin verandering kan komen. Daartoe ga ik hierna wat nader in op de specifieke beroepsangang.

AKTE VAN MANNHEIM

Reeds sinds de Herziene Rijnvaartakte (Akte van Mannheim) van 17 oktober 1868² bestaat de mogelijkheid Rijnvaartzaken in hoogste instantie voor te leggen aan een Rijnvaartcollege dat bij uitstek geëquipeerd is voor de berechting van dergelijke zaken. Berustte die competentie aanvankelijk nog bij de CCR zelf, sedert 1963³ is daartoe een afzonderlijk rechterlijk college aangewezen, de al genoemde Kamer van Beroep van de CCR.

In juni 2006 zal de Kamer van Beroep van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR) zitting houden in Nederland. Door de Nederlandse advocatuur wordt volgens De Savornin Lohman weinig gebruikgemaakt van de beroepsmogelijkheid bij de CCR in Straatsburg. Hij zet in het kort de procesgang uiteen voor strafzaken en burgerlijke zaken betreffende conflicten op de Rijn in de hoop duidelijkheid te creëren, zodat een beroep op de Kamer van Beroep overwogen kan, en vooral, zal worden.

Deze Kamer van Beroep is samengesteld uit twee rechters uit elke verdragsstaat, thans Zwitserland, Frankrijk, Duitsland, België en Nederland. De Kamer wordt sinds vorig jaar voor een termijn van drie jaren voorgezeten door de Nederlandse rechter mr. W.E. Haak.

RIJNVAARTGERECHTEN

Absolute competentie

In de Akte van Mannheim is bepaald (art. 33) dat aan of in de nabijheid van de conventionele Rijn⁴ rechtbanken worden ingesteld, die bevoegd zijn te oordelen (art. 34) in strafzaken over alle overtredingen van de voorschriften betreffende de scheepvaart en de waterpolitie, en in burgerlijke zaken – na ‘summiere behandeling’ – in geschillen betreffende onder meer de betaling van haven- en kadegelden alsmede de schade, ‘veroorzaakt door schippers en houtvlotter gedurende de reis of bij het aanleggen’.⁵ Tot die geschillen behoren tevens (art. 34bis)-zaken waarin ‘partijen door een pri-

vaatrechtelijke overeenkomst zijn gebonden’. Maar van die geschillen zijn weer uitgezonderd de op een overeenkomst gebaseerde rechtsvorderingen tegen een vaartuig ter zake van schade door dat vaartuig veroorzaakt aan opvarenden of goederen aan boord. In de praktijk betreft het gros van de Rijnvaartzaken aanvragen.

Relatieve competentie

Welke gerechten relatief bevoegd zijn volgt uit de aanwijzingen bij de wet van 16 juli 1869 (Stb. 139), gewijzigd bij wet van 19 maart 1913 (Stb. 139). Daaruit blijkt niet meer dan dat aangewezen zijn de kantongerechten en de arrondissementsrechtbanken (tegenwoordig de rechtbanken) die ‘binnen de gewone grenzen hunner bevoegdheid’ kennisnemen van de in art. 34 bedoelde zaken. We mogen aannemen dat ook de in art. 34bis bedoelde zaken daartoe behoren.

Ingevolge art. 35 is in strafzaken de Rijnvaartrechtbank bevoegd binnen wier arrondisse-

ment de overtreding is begaan en in burgerlijke zaken de rechtbank in wier gebied de betaling had moeten geschieden of de schade is veroorzaakt. Dat komt er op neer dat, aangezien de conventionele Rijn stroomafwaarts loopt van het arrondissement Arnhem via Dordrecht tot Rotterdam, de rechtbanken in die arrondissementen in voorkomend geval Rijnvaartgerechten in de zin van de Akte van Mannheim zijn.

DE BEROEPSGANG

Indien hoger beroep wordt overwogen van een uitspraak van een Nederlands Rijnvaartgerecht – hetzij in een civiele zaak dan wel in een strafzaak (in hoofdzaak ter zake van overtredingen van het Rijnvaartpolitierglement) – komt de naar internationale maatstaven unieke keuze-mogelijkheid voor procespartijen in beeld (art. 37). Die keuze houdt in dat de procespartij zelf kan bepalen of zij het hoger beroep instelt bij het gerechtshof in eigen land dan wel bij de Kamer van Beroep in Straatsburg. Die keuze moet bij het instellen van beroep worden gemaakt en is onomkeerbaar.

Er is een beroepdrempel, maar deze is zo laag dat er eigenlijk niet van een drempel kan worden gesproken. De ondergrens ligt bij een financieel belang van 20 zogeheten bijzondere trekkingsrechten, Special Drawing Rights (SDRs) op het IMF (art. 37 jo. 32). De tegenwaarde van dergelijke trekkingsrechten ligt niet vast want deze hangt samen met het gemiddelde van een aantal belangrijke valuta. In voorkomend geval moet deze dus worden uitgerekend. Er zijn verschillende wegen om hierover meer te weten te komen (onder andere in de Publicatiebladen van de EU). Een toegankelijke weg is die via www.ez.nl, waaruit is af te leiden dat op 1 januari 2002 de tegenwaarde van 200.000 SDR een bedrag van € 249.681 beliep⁶, oftewel circa 1,25 euro per SDR. Dat betekent dat de drempel ligt bij circa € 25 per geval.

Het gevolg is dat in sommige gevallen wegens de laagdrempeligheid van de beroepsgrens in Rijnvaartzaken (waarbij in strafzaken de op de overtreding gestelde strafbedreiging bepalend is) hoger beroep niet mogelijk is op de Nederlandse rechter, terwijl dit wel kan worden ingesteld bij de Kamer van Beroep in Straatsburg.

VOOR- EN NADELEN

Het doorlopen van de beroepsprocedure bij het Rijnvaarthof heeft voor- en nadelen. Dat kan per partij verschillend liggen zodat ieder zelf moet uitmaken in hoeverre hij bij deze procesgang baat heeft. In dit korte bestek moet ik me beperken tot een paar grote lijnen. Voor de details verwijs ik naar de art. 37 e.v. van de Akte en naar de al genoemde procedureregels.

Het procesrecht wordt beheerst door de nationale regels, voorzover daarvan althans in de Akte niet wordt afgeweken. Zo'n afwijking is de beroepstermijn. Deze belooft in straf- én in civiele zaken (let op!) 30 dagen na de betekening van de uitspraak in eerste aanleg. Het beroep dient aangebracht te worden bij het gerecht dat de bestreden uitspraak wees met daarbij de aankondiging dat de appelland heeft gekozen voor beroep bij de Kamer van Beroep. Komt ook de ander in beroep maar zonder te kiezen voor 'Straatsburg' dan krijgt het proces daar zijn vervolg waar de zaak het eerst werd aangebracht (art. 37bis).

Met de keuze voor Straatsburg kiest de procespartij voor een zo eenvoudig en zo snel mogelijke procedure (art. 36), die beperkt blijft tot slechts twee instanties. De wisseling van memories is aan korte termijnen gebonden, telkens 30 dagen. Aan die termijn wordt in beginsel strak de hand gehouden. In het algemeen wordt de zaak tot slot mondeling toegelicht, hetgeen eveneens mag geschieden in de landstaal van de procespartij (Nederlands is een van de officiële verdragstalen). De wachttijden voor de pleidooien en de uitspraak zijn

niet lang. Het Rijnvaarthof komt drie- of viermaal per jaar bijeen en krijgt de laatste tijd minder zaken te behandelen dan voorheen. De wachttijd ligt dan ook eerder aan de kant van het Hof dan van de procespartij. Het geschil kan daarom relatief snel tot een eind zijn gebracht. Het eindoordeel van de Kamer van Beroep ten slotte kan in alle Rijnsoeverstaten worden ten uitvoer gelegd overeenkomstig de regels van dat land.

WAAR BLIJVEN DE NEDERLANDSE ZAKEN?

De laatste paar jaar behandelt de Kamer voor het merendeel Duitse zaken en een enkele Franse zaak. Dat zich maar zelden een Nederlandse procespartij meldt, is niet geheel onbegrijpelijk: Straatsburg ligt ver weg, de materie is niet erg bekend en ook niet erg toegankelijk. Bovendien doen zich – gelukkig – steeds minder ongevallen op het water voor, zeker op het relatief korte vaargebied in Nederland. Maar voor de zaken die er zijn, kan Straatsburg een reëel alternatief zijn; zoals al gezegd, aan de voertaal hoeft het niet te liggen, terwijl aan de kostenkant mag meewegen dat deze beperkt zijn (art. 39) en dat een snelle procedure bovendien kostenbesparend kan zijn. Verder wordt thans gewerkt aan verbetering van de toegankelijkheid van de regelgeving alsook aan de elektronische beschikbaarheid van de jurisprudentie van de Kamer, zodat daarin gelegen beletselen op zeker moment tot het verleden kunnen behoren.

VINDPLAATSEN

Tot slot verwijs ik voor alle details omtrent de rechtsgang naar het boekje 'Procederen in Rijnvaartzaken' van mr. W.E. Haak⁷, uitgekomen in de reeks Teksten Vervoerrecht. Voor de exacte tekst van de toepasselijke regelgeving verwijs ik naar de hiervoor genoemde vindplaatsen, terwijl Schuurmans en Jordens nr. 197-I ook veel (maar niet alles) bevat. Uiteraard is tevens nadere informatie te verkrijgen bij de CCR en de Kamer van Beroep in Straatsburg, waarvan het adres is: Chambre des Appels de la Commission Centrale pour la Navigation du Rhin, Palais du Rhin, 2 Place de la République, 67082 Strasbourg Cedex, France, tel. 0033-388522010; elektronisch te bereiken via www.ccr-zkr.org en ccnr@wanadoo.fr. ●

1 *Trb.* 1970, 69.

2 Goedgekeurd bij de wet van 4 april 1869, *Stb.* 37.

3 Overeenkomst van Straatsburg, *Trb.* 1964, 83.

4 Dat wil zeggen de Rijn met inbegrip van de Waal tot Gorcum en de Lek tot Krimpen.

5 Terzijde, vorderingen die in verband staan met schade door het belemmeren van jaagpaden en het gebruik van trekpaarden bieden ook nog steeds competentie.

6 *Nieuwsbrief* 23.

7 Helaas uitverkocht.

Cybersquatting, typosquatting en suffixing

WIPO-arbiters over de geschillen bij internet-domeinnamen

Micha Kat

Internet is inmiddels alomtegenwoordig in het dagelijks leven, maar juridisch staat het in de kinderschoenen. Wat is de beste manier om de duizenden geschillen over internetkwesties op te lossen? De WIPO, de World Intellectual Property Organisation, speelt hierin een belangrijke rol. Twee Nederlandse WIPO-arbiters, Wolter Wefers Bettink en Madeleine de Cock Buning, praten over een nieuwe tak van sport.

Wat is typo-squatting? Madeleine de Cock Buning (De Brauw Blackstone Westbroek): ‘Neem een belangrijke, populaire domeinnaam. Dan stel je de vraag: wat zal de meest voor de hand liggende typefout, *typo*, zijn die je bij die naam kunt maken? Vervolgens registreer je de naam met die typo. Zo profiteer je van een flinke *fall out* van mensen die de juiste naam willen intypen, maar bij jou terechtkomen.’ Wolter Wefers Bettink (Houthoff Buruma): ‘Meestal komen deze achteloze bezoekers dan terecht op porno- of goksites of er staat iets als “this site is under construction; you can make an offer”.’

Een recent voorbeeld hiervan is het domein e-bay.nl, geregistreerd door een partij uit Amersfoort. Het grote en beursgenoteerde eBay inc. uit San Jose, Californie (doet on line veilingen), de houder van het merk en de handelsnaam eBay, kwam in het geweer en zorgde ervoor dat gedaagde de exploitatie van het e-bay domein (dus met verbindingstreepje) moest staken. Dit vonnis kwam niet tot stand via de burgerlijke rechter, maar via de zogeheten WIPO-arbitrageprocedure die vanaf 29 januari 2003 verplicht geldt voor geschillen over .nl-domeinnamen die na die datum zijn geregistreerd. Sedert zijn er 12 arbitrages geweest.

De ‘e-bay award’ – een vonnis in een arbitragezaak wordt een ‘award’ genoemd – werd uitgesproken door Paul Reeskamp van Allen & Overy.

Belangrijke .nl-awards betreffen de websites lonsdalelondon.nl (waartegen het sportmerk Lonsdale Sports Ltd. met succes in het geweer kwam), kpninternet.nl dat stuitte op de bezwaren van KPN (leidde tot een schikking) en kleertjes.nl waarbij (vrij uitzonderlijk) de verweerder, eigenares van de eenmanszaak Kruiemel Kinderkleding te Putten, in het gelijk werd gesteld ten detrimente van de Belgische internet-aanbieder van kinderkleding kleertjes.com. De domeinen lonsdalelondon.nl en kpninternet.nl betreffen weer een andere type van ‘domeinnaaminbreuk’: suffixing. Hierbij voeg je een ‘suffix’ (achtervoegsel; in deze gevallen dus -london en -internet) toe aan een bekend merk om ook zo te profiteren van ‘uitval’.

Belangrijke domeinnaamhouders registreren tegenwoordig de meest voor de hand liggende ‘typo-squat- en suffixing-mogelijkheden’ direct mee om het kapers lastig te maken, maar de mogelijkheden zijn uiteraard eindeloos. Ajax.nl bijvoorbeeld is van de voetbalclub. Ajaxvoetbal.nl eveneens. Maar Ajaxkampioen.nl niet meer: die site leidt

naar een vage website centraal.nl. Zou Ajaxkampioen.nl inbreuk maken op merkrechten (*trademarks*) van Ajax? Heeft een daadwerkelijk kampioenschap van Ajax invloed op deze juridische casuspositie? Internetadvocatuur is een vak apart.

PARIS CONVENTION

Alle .nl-domeinnamen die zijn ingeschreven na 29 januari 2003 vallen verplicht onder het arbitrageregime dat wordt geadmistreerd door de WIPO, de World Intellectual Property Organisation. Sinds die datum zijn er (nog) relatief weinig arbitrale vonnissen geweest; de bulk van de domeinnamen is immers voor die datum geregistreerd. Wefers Bettink: ‘Geschillen over die domeinnamen komen terecht bij de gewone rechter tenzij ze vanaf februari 2003 zijn verhuisd van provider of er een eigendomsoverdracht heeft plaatsgevonden.’

De WIPO is een organisatie met 182 landen als lid die zich het beschermen van intellectueel eigendom ten doelt stelt. Dat bleek in 1873 hard nodig toen een grote internationale tentoonstelling over uitvindingen niet doorging omdat niemand iets wilde inzenden uit angst dat anderen er met de uitvinding vandoor zouden gaan. In 1886

PROCEDURE, KOSTEN EN NAMEN

Een WIPO-arbitrage begint met het indienen van een klacht bij de WIPO in Genève. De WIPO controleert of aan formele voorwaarden is voldaan en of eiser heeft betaald. Vervolgens controleert de WIPO bij SIDN of alle gegevens over de .nl-domeinnaam kloppen en of het regime van toepassing is. Een week later wordt verweerder formeel ingelicht. SIDN bevriest het domein in kwestie. Verweerder heeft drie weken voor het indienen van een verweerschrift. Daarna krijgen partijen de namen van drie arbiters; spreken beiden dezelfde voorkeur uit, wordt die benoemd, anders kiest de WIPO. In de meeste gevallen wordt een enkele arbiter benoemd. Deze dient aan de WIPO een Verklaring van Onpartijdigheid en Onafhankelijkheid te sturen. Uitspraak volgt twee weken na de benoeming van de arbiter. De hele procedure duurt 6-8 weken.

De kosten voor een .nl-arbitrage liggen hoger dan die bij UDRP. Bij een geschil over 1-5 domeinen bedragen de administratiekosten aan de WIPO € 750; kosten voor de arbiter € 1.500. Wordt er gekozen voor drie arbiters, betaalt eiser € 3.500.

Lid van het groepje 'nl-WIPO-arbiters' zijn de advocaten Madeleine de Cock Buning (De Brauw), Wolter Wefers Bettink (Houthoff), Paul Reeskamp (Allen & Overly), Tobias Cohen Jehoram (De Brauw), Charles Gielen (NautaDutilh), Hub Harmeling (Freshfields), Alfred Meijboom (Kennedy van der Laan), Bernt Hugenholz (Universiteit van Amsterdam), Tjeerd Overdijk (Steinhauser Hoogenraad) en Remco van Leeuwen (Van Doorne).

De Cock Buning: 'Een KG kost vaak € 10.000. Dan zeggen eisers al snel: ik betaal de kaper wel € 5000, dan krijg ik dat domein tenminste. De arbitrageprocedure verdeelt de risico's veel evenwichtiger.'

trad de beroemde Paris Convention in werking ter bescherming van intellectueel eigendom. De veertien deelnemende landen zetten een eigen internationaal bureau op ter administratie van het verdrag: de WIPO was geboren. Inmiddels administreert de WIPO, die zetelt in Genève, 23 verdragen, en is het opgewaardeerd tot speciaal agentschap van de VN waarvan de medewerkers diplomatieke status genieten. Een van de expliciete taken van de WIPO is nu ook het 'faciliteren van het beslechten van geschillen over IE'.

ONGEZONDE SITUATIE

Waarom is Nederland begin 2003 meegegaan in het WIPO-arbitrageregime? Was de burgerlijke rechter niet meer goed genoeg? De Cock Buning: 'Het waren vooral de kosten. Een stevig KG kost vaak wel € 10.000. Dan zeggen eisers al snel: ik betaal de kaper wel € 5.000, dan krijg ik dat domein tenminste. Dat was geen gezonde juridische situatie. In de arbitrageprocedure kunnen beide partijen een forse kostenveroordeling krijgen, ook voor de advocatenkosten van hun wederpartij, terwijl de kosten van de procedure zelf veel geringer zijn, meestal maar € 1.500. Dat zorgt voor een veel evenwichtiger verdeling van risico. Inbreukmakers zijn onder dreiging van een arbitrage sneller geneigd hun domein op te geven, want verlies kan ze komen te staan op een kostenveroordeling van maximaal € 7.000.'

In 2002 gaf de SIDN, de Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (gaat over

alle .nl-domeinen), een adviesopdracht aan Houthoff Buruma voor de Nederlandse arbitrageregeling. Die regeling werd op 29 januari 2003 van kracht. Wefers Bettink, een van de opstellers: 'SIDN wilde de regeling niet zelf administreren en zocht dus een derde partij. Er werd een tender uitgeschreven en de WIPO won.' De rol van de WIPO in Genève bestaat vooral uit het opnemen van de aanvragen, het ontvangen van de *registration* en *administration fees* (zie kader) en het houden van de lijsten met arbiters. Behalve Nederland hebben tientallen andere landen de arbitrageprocedure over hun domeinen ondergebracht bij de WIPO.

TOP LEVEL

De wereld van de domeinnamen bestaat uit TLD's: *top level domains*. Dat zijn alle lettercombinaties na de laatste punt ('dot') van een domeinnaam. De TLD's vallen uiteen in 'ccTLD's' (de *country code top level domains*, alle TLD's die naar een land verwijzen zoals .nl, .fr en .ru) en de (belangrijkere) 'gTLD's', de *generic top level domains*. Daarvan komen vooral in beeld: .com., .org en .net; later werden daaraan toegevoegd .info, .name en .biz; binnenkort komen daar bovendien nog tal van nieuwe gTLD's bij. Ook de arbitragegeschillen over deze domeinen worden door de WIPO (vanaf 2000) geadmineistreerd en bovendien ook beslecht via de eigen procedure, de UDRP, de *Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy*. Hieraan ligt geen (zoals bij de .nl-domeinen van na januari 2003)

contractuele verplichting ten grondslag. Gezien het mondiale karakter van deze geschillen bieden nationale rechters nauwelijks soelaas. Daarom werkte de WIPO bij het concipiëren van de procedure nauw samen met de ICANN, de *Internet Corporation for Assigned Names and Numbers* dat de gTLD's beheert en mandaten geeft aan partijen die domeinnamen onder .com en dergelijke willen gaan exploiteren.

De UDRP-procedure is een succes: op 20 mei 2003 kwam de 500ste zaak binnen, aangespannen door de Engelse voetbalclub Tottenham Hotspur. Op dit moment staat de teller op bijna 7.500 zaken waarbij partijen betrokken waren uit 124 landen. Bij de WIPO komen thans per dag drie of vier zaken binnen. In vier van de vijf gevallen wint de *trademark holder* van de *cybersquatter*.

AFDWINGBAARHEID

UDRP werkt met rond de 450 arbiters uit meer dan 50 landen. Wefers Bettink is al arbiter vanaf 2000 en behandelde ongeveer

50 gTLD-geschillen; De Cock Buning kwam wat later en oordeelde over ongeveer vijftien zaken ('In de Linklaters-tijd moest ik veel zaken wegsturen wegens conflicterend belang'). Voor beiden was hun positie als UDRP-arbiter een 'springplank' naar een plaats op de lijst van .nl-arbiters.

De UDRP-procedure verschilt juridisch-inhoudelijk aanmerkelijk van de arbitrage over de .nl-domeinen. Zo is het strikt genomen geen arbitrage omdat de gang naar de nationale rechter open blijft. De Cock Buning: 'Maar dat gebeurt niet of nauwelijks. Ik schat in 0,5% van alle uitspraken.' Wefers Bettink: 'Dat heeft wel tot gevolg dat we ons in een UDRP-procedure geen *arbitrators* noemen maar *panelists*.' Een ander verschil is dat de .nl-arbitrage een volledige merkenrechtelijke toetsing doet (worden de rechten van de merkhouders geschonden?) terwijl binnen UDRP bekeken wordt of de registratie en het gebruik van een domeinnaam *in bad faith* zijn geschied.

De gTLD-geschillen gaan meestal over grotere belangen dan de zaken binnen het .nl-ccTLD. Maar juridisch-inhoudelijk zijn de .nl-zaken vaak diepgaander. De .nl-arbitrage is een hard juridisch oordeel met kostenveroordeling dat ook internationaal te executeren is. De Cock Buning: 'Die internationale afdwingbaarheid van de .nl-awards is van groot belang, want er zijn vele buitenlandse partijen die .nl-domeinen registreren. Die zouden anders veel moeilijker kunnen worden aangepakt.' Een ander verschil tussen de .nl-arbitrage en de UDRP is dat er tegen een .nl-award in beroep kan worden gegaan bij het *Appeal Tribunal*. Dit college heeft echter nog nimmer een zaak mogen behandelen.

ZAKEN

Een beruchte .com-zaak betrof (type suffixing) het domein yahoo.com, geëxploiteerd door een partij die niets te maken had met Yahoo, een van 's werelds populairste internetportals. Ook de *cybersquatter* van de site yahoojobs.com heeft het niet gered. De zaak met het grootste financiële belang was het geschil rond het domein marlboro.com. Sigarettenfabrikant Philip Morris maakte gehakt van deze partij, waarbij belangrijk was dat de onderneming al vanaf 1908 merkhouders is van Marlboro. Andere *high profile*-zaken betroffen sportevenementen (worldchampion.com, olympicgames2008.org) en mensen die munt willen slaan uit het exploiteren van een site met de naam van een beroemdheid (sting.com, madonna.com, juliaroberts.com). Deze domeinen gaan in de regel terug naar de dragers van de namen, tenzij (zoals sting.com) deze naam bijvoorbeeld ook een algemeen gebruikt woord is. Tegen de exploitant van de site janpeterbalkenende.nl kwam de premier (via de burgerlijke rechter) met succes in het geweer. En onlangs spande de Hogeschool InHolland een kort geding aan tegen de makers van de site InJeHoland.nl, waar studenten kritiek kunnen spuien over de hogeschool. Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog geen uitspraak gedaan.

Zie voor meer jurisprudentie www.domjur.nl (voor .nl-domeinen) en www.wipo.int (voor internationale zaken).

VRIJE ZEE

Een zaak die Wefers Bettink behandelde betrof het domein bovag.com. Eiser was de brancheorganisatie van 'ondernemers die zich met mobiliteit bezighouden'. Wefers Bettink: 'De verweerder beriep zich erop dat hij de site had geregistreerd namens de 'Bond voor Agrariers'. Een belangrijke toetsingsgrond is of je als verweerder een *legitimate intent* kunt aanvoeren als reden om de site te registreren en exploiteren. In dit geval moest de site worden overgedragen.'

Wefers Bettink en De Cock Buning menen dat er 'een zekere status' vanuit gaat om op de WIPO-lijsten te staan. Ook voor kantoor achten zij het 'best belangrijk'. Maar hoe succesvol de domeinnaam-arbitrages ook mogen zijn (vooral inzake UDRP), het internet blijft toch in juridische zin een *open sea* waar piraten nog vrij makkelijk een grote buit kunnen binnenhalen. Wefers Bettink: 'Hoe kun je rechten en wetgeving handhaven op iets grensoverschrijdends en mondiaals als internet? Kijk naar de meer dan tien vonnissen in de laatste drie jaar over gokken op internet. Het .nl-domein is nu juridisch zo ongeveer afgesloten voor buitenlandse goksites die er dus voor kiezen hun diensten legaal aan te bieden, maar de duizenden illegale goksites trekken zich daar niets van aan.'

Wefers Bettink 'Door typo's komen achteloze bezoekers terecht op porno- of goksites of er staat iets als "this site is under construction; you can make an offer"'

Het gemak van overzicht

met **SduWeb***Ondernemingsrecht.nl*

Met alle uitspraken uit «JOR»

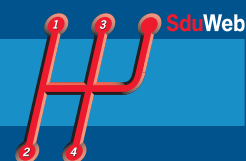
SduWeb Ondernemingsrecht brengt u niet alleen dagelijks ondernemingsrechtelijk nieuws, maar biedt u tevens een complete online zoekoplossing voor ondernemingsrechtelijke juridische bronnen. U signaleert eenvoudig de relevante ontwikkelingen binnen uw vakgebied en overziet de consequenties voor uw praktijk. Dát is het gemak van overzicht!

- Dagelijks ondernemingsrechtelijk nieuws
- Alle ondernemingsrechtelijke juridische bronnen onderling verbonden in één product
- Een vakredactie selecteert en bewerkt het nieuws voor uw praktijk
- Met alle uitspraken uit «JOR»
- Integraal zoeken in de nieuwsberichten, wetsartikelen, jurisprudentie, kamerstukken en Europese richtlijnen en verordeningen
- Dagelijkse informatie-update

Gratis proefabonnement

Neem gratis en vrijblijvend een proefabonnement voor een maand. Ga direct naar www.sduwebondernemingsrecht.nl en meld u aan.

Inclusief toegang tot

de snelste link naar uw vakgebied

Sdu UITGEVERS

Een Amsterdamse advocaat in Moskou

Maxim Ferschtman
advocaat te Amsterdam¹

Het hele land was in shock van het geweld en de wreedheid waarmee de Tsjetsjeense gijzelnemers in Beslan hun doel geprobeerd hadden te bereiken. Voorzichtig werden echter ook kritische vragen gesteld: had het Russische leger bijvoorbeeld wel adequaat gehandeld bij het ingrijpen? Inmiddels schijnt uit onderzoek te zijn gebleken dat corrupte legerleiding betrokken was bij het plannen en uitvoeren van de gijzelingsactie.³ Woede overheerste over het doden van zoveel onschuldige schoolkinderen (rond de 150) en burgers.

Enige dagen na de gijzeling vond een incident plaats in de metro van Moskou. Een aantal Russische jongeren had tussen twee metrostations in de wagon Kaukasisch uitzijende personen omsingeld. De aanvallers sloegen hen in elkaar en beletten omstanders in te grijpen. Tussen de slachtoffers waren een aantal Azeri's en een (christelijke) Armeniër. Het heersende gevoel in het land was dat je als Tsjetsjeen of 'Kaukasiër' beter niet de straat op kon gaan, om de volkswoede te ontlopen. Een 'Kaukasiër' was men al snel als je een iets donkerder uiterlijk had dan de gemiddelde persoon van Slavische afkomst.

Van de politie (*militia*) hoefden ze geen bescherming te verwachten, integendeel. De politie was in die periode meer dan anders alert op personen met een Kaukasisch uiterlijk, als zijnde mogelijke terroristen. Dit uitte zich in een intensivering van de controle van identiteitsdocumenten, met, zo werd gesteld, als doel het voorkomen van mogelijke aanslagen.⁴

De controle die de politie uitvoerde was, naast het vragen naar legitimatie, ook het verifiëren of een aantekening dat men in Moskou geregistreerd stond in het paspoort aanwezig was. Het verband met de controle

Op 9 september 2004 kwam Maxim Ferschtman als 'ECHR litigation consultant' in Moskou aan. Gedurende drie maanden was hij werkzaam voor een EU-project ter promotie van kennis en vaardigheden in het voeren van procedures voor het EHRM.²

en het stoppen van de terroristische aanslagen blijft onduidelijk. Tijdelijke registratie was makkelijk te krijgen (of te kopen) en als men geen registratie had, volstond betaling van een fooi aan de politieagent vaak ook.⁵ Betaalde men niet of durfde men op de politie onwelgevallige wijze te reageren, dan was de eigen veiligheid niet langer gegarandeerd.⁶

Een andere markante gebeurtenis vond kort na mijn aankomst in Moskou plaats. Na het aanvragen van een paspoort⁷ werd een medewerker van de organisatie waarmee ik samenwerkte, *Chechnya Justice Initiative*, ontboden bij het lokale kantoor van de FSB (de vroegere KGB) in Ingushetië. Aan hem werden vragen gesteld over zijn werkzaamheden en concrete zaken waar hij mee bezig was. De medewerkers van de FSB lieten duidelijk weten dat zij heel goed wisten waar de collega zich mee bezighield. Zij wilden dat hij met hen ging 'samenwerken'. Toen hij aangaf daar niet in geïnteresseerd te zijn, gaf men aan dat hij hier wellicht na enig nadenken anders over zou kunnen gaan denken. Intimiderende vragen in de trant van 'kijk je wel eens achterom als je op straat loopt?' en 'je dochter zit daar en daar op school, nietwaar?' werden hem gesteld.

Naar aanleiding van dit incident werd door de directeur van *Chechnya Justice Initiative* onmiddellijk een brief geschreven aan het Europese Hof waarin werd aangegeven

dat met dit handelen evident een poging werd gedaan om het voeren van zaken bij het Europese Hof te frustreren; bovendien werden levens van (mogelijke) klagers nog meer in gevaar gebracht. Dit was niet een uit de lucht gegrepen vrees. Er waren in andere lopende Tsjetsjeense zaken reeds klagers verdwenen. Officieel onderzoek daarnaar resulteerde niet in identificatie van de daders. Er werd geconcludeerd dat 'onbekende bandieten' erachter zaten, hetgeen suggereerde dat het om kidnapping door Tsjetsjeense terroristen ging. Dit laatste was echter geen enkele keer bevestigd.

Het Europese Hof schreef onmiddellijk een brief aan de vertegenwoordiger van Rusland bij het Hof met een verzoek om uitleg van de handelwijze jegens de medewerker. Tevens werd uitdrukkelijk verzocht ervoor te zorgen dat men zich zou onthouden van enige inmenging in het werk van de organisatie. Ten tijde van mijn vertrek uit Moskou was er nog geen antwoord van de Russische autoriteiten binnengekomen.

MEMORIAL

Memorial is een mensenrechtenorganisatie die in Straatsburg slachtoffers van mensenrechtenschendingen in Tsjetsjenië en omliggende republieken bijstaat. De organisatie vertegenwoordigt vluchtelingen en onttheemden in vreemdelingrechtelijke procedures en heeft extra aandacht voor schendingen van het strafproces en daarmee in Rus-

'De aanvallers sloegen vermeende moslims in elkaar en beletten omstanders in te grijpen'

In Beslan, waar het gijzelingsdrama plaatsvond, werd een schoolmuur voorzien van engelen en namen van slachtoffers

land vaak gepaard gaande mishandeling door de politie.

In Rusland begeleidde ik juristen van *Memorial* bij het voorbereiden, opstellen en indienen van klachten bij het Europese Hof. Daarnaast adviseerde ik ze over het verdere verloop van de procedure bij het Hof. Tot slot heb ik een bijdrage geleverd aan een drietal seminars voor een grotere groep juristen over een aantal specifieke EVRM-rechten en over het procederen bij het Europese Hof in het algemeen. Aan het project werkten naast drie juristen en drie onderzoekers in

Moskou ook regionale juristen, onder meer in Ingushetië en Tsjetsjenië.

Aanvankelijk zou ik naar Ingushetië afreizen om ook daar een seminar te houden. Dit werd mij door de Nederlandse ambassade ernstig afgeraden, gelet op het risico van ontvoeringen en de in het algemeen steeds onveiligere wordende situatie.⁸ Ik besloot het lot niet te tartten en bleef in het 'veilige' Moskou. Overigens gingen de collega's van *Memorial* in Moskou in die periode – zij het onder een zwaarbewapend VN-konvooi – wel naar Ingushetië en zelfs naar Tsjetsjenië

om informatie te verzamelen en dossiers mee te nemen van zaken die bij het EHRM moesten worden ingediend.

UITSTEL

Mijn eerste concrete bezigheid was het helpen voorbereiden van de pleidooien voor het Europese Hof in de eerste zes Tsjetsjeense zaken tegen Rusland, de 'first six'. De zaken betroffen – kort gezegd – een aantal standrechtelijke executies van vreedzame bewoners door Russische militairen; een bombardement van een colonne Tsjetsjeense vluch-

1 Maxim Ferschtman werkt bij Böhler Franken Koppe Wijngaarden Advocaten
 2 Zie www.londonmet.ac.uk/ehrac.
 3 Zie bijvoorbeeld 'Doden bij actie tegen verdachten in drama Beslan', *NRC Handelsblad* 5 maart 2005.
 4 De vrees voor aanslagen was niet ongegrond. Naast de gijzeling in Beslan, had voor het Riga Station in Moskou een Tsjetsjeense zelfmoordenares zichzelf opgeblazen. In oktober hadden ook twee Tsjetsjeense vrouwen in twee vliegtuigen op interne vluchten op bijna hetzelfde tijdstip een bom laten ontploffen. Onderzoek wees uit dat deze vrouwen zich tegen

betaling van 1000 roebel (ongeveer 30 euro) aan een luchthavenmedewerker aan boord hadden laten loodsen.

5 Zie Algemeen ambtsbericht noordelijke Kaukasus januari 2005.
 6 Oud-ruimtevaarder (kosmonout) Magomed Taleboev heeft het aan den lijve ondervonden. Hij werd in een metrostation in elkaar geslagen door de politie.
 7 Dat is wat wij Nederland een 'gewoon' paspoort zouden noemen. Hiermee kan men naar het buitenland reizen. In Rusland bestaat echter ook het fenomeen 'binnenlands paspoort', vergelijkbaar met een natio-

nale identiteitskaart. Daarin worden aantekeningen gemaakt over verblijfsrecht in een bepaalde stad en op een specifiek adres binnen de Russische Federatie. Dit document is ook nodig om binnen de Russische Federatie te reizen.

8 Er geldt een strikt negatief reisadvies voor de Noord-Kaukasusregio. Op 22 juni werd een lokale medewerker van de VN neergeschoten in Ingushetië, bij een vuurgevecht tussen regeringstroepen en een onbekende gewapende groepering.

*‘De medewerkers van de FSB lieten
blijken te weten waarmee de collega
zich bezighield; ze wilden dat hij
met hen ging samenwerken’*

telingen in Tsjetsjenië in 2000; en vernietiging door militairen van eigendom van een van de klagers. De klagers stelden de Staat hiervoor verantwoordelijk. Verder klaagden zij over het feit dat er onvoldoende en ineffectief (strafrechtelijk) onderzoek was gedaan naar de verantwoordelijken ervan.⁹

De zittingen waren gepland voor 23 september 2004. De Russische regering had naar aanleiding van de gijzelingsactie in Beslan uitstel aangevraagd en gekregen tot 14 oktober 2004. Twee weken voorafgaand aan de zittingen in oktober vroeg de Russische regering weer uitstel van de behandeling van de zaken ter zitting tot februari 2005, dit keer ‘gelet op de recente gebeurtenissen’ in het land. Het Europese Hof weigerde uitstel.

betrekking tot de situatie buiten het Hof werd de Russische delegatie verwezen naar de Franse autoriteiten daar deze kwestie Frans grondgebied betrof.

Het is mij niet bekend of, en zo ja, met welk verzoek de Russische regering zich vervolgens tot de Franse autoriteiten heeft gewend. Feit is echter wel dat enige dagen voor vertrek, door het Franse consulaat in Moskou visa werden geweigerd aan één van de juristen van *Memorial*, die voor het EHRM zou pleiten, alsmede aan twee Tsjetsjeense

visa te weigeren aan Tsjetsjenen en allen die met hen meereisden. Nadat het Europese Hof echter aan het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken had duidelijk gemaakt dat deze mensen toch echt naar de zitting dienden te komen, werden de visa alsnog verleend. De medewerkers van Franse ambassade meldden met duidelijke verbazing dat hun weigeringsbeslissing door Parijs was overruled. De visa konden een dag voor vertrek bij de dienstingang van de Franse ambassade worden opgehaald.

Foto: Otto Snoek/HH

Metrostation Kievskaya in Moskou

Hierop deed de Russische regering wederom een verzoek om uitstel omdat de veiligheid van de Russische delegatie bij het Europese Hof niet gewaarborgd zou zijn. Ook vroegen de Russische autoriteiten om een gesloten zitting. Er zouden aanwijzingen zijn geweest voor gevaar van terroristische aanslagen op de Russische delegatie in Straatsburg op de bewuste zittingsdag. Ook dit verzoek om uitstel werd door het EHRM niet gehonoreerd. Het Hof berichtte aan de Russische vertegenwoordiger bij het Hof dat, wat het terrein en het gebouw van het Europese Hof betrof, alle nodige beveiligingsmaatregelen zouden worden getroffen. Met

klagers die van het EHRM een officiële uitnodiging hadden gekregen om de zitting bij te wonen. Dit veroorzaakte nogal wat paniek. Het Franse consulaat weigerde, bij monde van zijn Russische medewerkers, enig commentaar, zelfs toen duidelijk werd gemaakt dat het om visa-aanvragen van pro-cespartijen bij een Europese Hof-zitting ging.

Het vermoeden bestaat dat de Russische autoriteiten zich inderdaad tot de Franse autoriteiten hebben gewend met hun bevindingen over de vrees voor het gevaar dat zij in Straatsburg zouden lopen. Wellicht dat het consulaat zekerheidshalve besloot om de

ZITTINGEN IN STRAATSBURG

Memorial belegde twee dagen voor vertrek een persconferentie over de op handen zijnde zittingen bij het Europese Hof. Deze vond plaats in het ‘onafhankelijk perscentrum’. Het reguliere perscentrum waar alle grote landelijke media bij elkaar komen had hier geen ruimte voor. De persconferentie trok voornamelijk buitenlandse media, ZDF, BBC, wat Russische pers, de *Izvestia* (on line) en het nog altijd onafhankelijke radiostation ‘Echo Mosky’. De grote afwezigen waren de grote tv-zenders zoals NTV (sinds twee jaar niet meer onafhankelijk).

In de media en in de grotere dagbladen

‘Reacties in de Russische pers waren tot mijn verbazing redelijk positief; in elk geval werden de klagers en hun advocaten niet als landverraders en geldparasieten afgeschilderd’

werd amper aandacht besteed aan de zittingen. Als er al aandacht voor was, was deze negatief ten aanzien van de Tsjetsjenen (...) die ons al zoveel ellende berokkenen en ook nog eens hun gelijk proberen te halen bij het Europese Hof en met name op een schadevergoeding uit zijn’. In Rusland heerst over het algemeen de indruk dat het Europese Hof er is voor de schadevergoedingen en niet om waarborging van fundamentele mensenrechten.

Uiteindelijk gingen de zittingen in Straatsburg op 14 oktober 2004 door onder strenge veiligheidsmaatregelen. Het meest opzienbarende op de zitting was dat de Russische zijde op de dag met ‘nieuw bewijs’ aankwam. Kogelgaten in de romp van het vliegtuig dat de colonne met vluchtelingen had beschoten. Dit zou erop wijzen dat het vliegtuig vanuit de grond door Tsjetsjeense terroristen was beschoten, hetgeen het bombardement van de auto met de terroristen rechtvaardigde. Er was echter na het incident geen enkel spoor aangetroffen van een dergelijke auto, noch van enige andere sporen die erop wezen dat er vanaf de grond was gevuld. Wel was onder de getroffen auto’s van het bombardement een auto van het Internationale Rode Kruis.

Het voornaamste argument van de Russische vertegenwoordiger was – in alle zaken – dat de klagers de nationale rechtsmiddelen niet hadden uitgeput. Zij zouden niet hebben geklaagd bij civiele rechtbanken over het gebrekkige onderzoek en niet om schadevergoeding hebben gevraagd voor hun gedode familieleden. De klagers betoogden, onder verwijzing naar de vaste jurisprudentie van

het EHRM, dat er in feite geen nationale rechtsmiddelen voorhanden waren en dat die – voorzover die er al op papier waren – ineffectief waren gebleken.

UITSPRAKEN

Het Europese Hof deed op 24 februari 2005 uitspraak in deze zaken. Het gaf de klagers op bijna alle punten gelijk¹⁰ en kende aan de klagers een relatief hoge schadevergoeding toe. De reacties in de Russische pers die ik heb gezien waren tot mijn verbazing redelijk positief. In elk geval werden de klagers en hun advocaten niet als landverraders en geldparasieten afgeschilderd. De pers ging inhoudelijk op de zaken in en legde uit wat de klachten waren en waarom deze gegrond waren verklaard. Wel werd telkens de schadevergoeding centraal gezet.

Uitzondering vormden twee artikelen, een in de *Izvestia* van 3 maart 2005 en een op de site *politkom.ru*. De auteurs waren nogal verontwaardigd dat het EHRM een gevaarlijk precedent creëerde, waarbij men niet meer naar de nationale rechter hoefde alvorens naar Straatsburg te stappen. De Straatsburgse rechter zou de nationale rechter hiermee de pas afsnijden en Rusland te kijk zetten als een land zonder een goed functionerende rechterlijke macht. De auteur van het artikel vergat te vermelden dat de klagers al vier jaar bezig waren met pogingen om de zaak op adequate wijze strafrechtelijk onderzocht te krijgen, en dat zonder een strafrechtelijke veroordeling van de schuldigen zij geen schadevergoeding konden claimen in Rusland. Het EHRM had dit gedetailleerd geanalyseerd alvorens het tot de conclusie

kwam dat de rechtsmiddelen die de Russische regering voorstelde niet effectief waren.¹¹

De uitspraken vormen een belangrijk precedent voor Rusland. Op dit moment liggen er nog zo’n 140 klachten in Straatsburg met betrekking tot mensenrechtenschendingen door Russische strijdmachten in Tsjetsjenië en Ingushetië. De Russische regering heeft aangekondigd te onderzoeken of appèl bij de Grote Kamer van het Hof zal worden ingediend. Dit kan binnen drie maanden na de uitspraak.¹²

BEWONDERING

Terug in Moskou lagen er dikke pakken sneeuw. Vijftig minuten in de overvolle metro naar het werk, heel andere gezichten op straat. De stad kent inmiddels vele rijken en bij de winkelstraten in het centrum verbleekt de Amsterdamse P.C. Hooft. Maar niet ver buiten het centrum zijn er de armoede, de grijze betonnen flats, en de rijen wachtenden voor goedkope levensmiddelen.

De drie maanden in Moskou waren zeer de moeite waard. Onwennig in het begin, de NGO-wereld verschilt enorm van de mij bekende advocatuur. Als buitenstaander had ik de mogelijkheid me op een klein aantal concrete zaken te concentreren en weer helemaal in het EVRM en de jurisprudentie te duiken. Wel heb ik, aangezien de Straatsburgse procedure voornamelijk schriftelijk is, de eigen praktijk, cliënten en zittingen gemist.

Ik heb grote bewondering voor de collega’s met wie ik daar heb samengewerkt. Er is heel wat lef en doorzettingsvermogen nodig om het werk dat zij doen te doen en vooral, gezien het risico dat de mensenrechtenjurist loopt, te blijven doen. Het werk dat ik daar heb gedaan en het land hebben mij niet onberoerd gelaten. Ik ben blij dat ik daar drie maanden heb kunnen wonen en werken. ●

9 Zie het persbericht van het EHRM op 14 oktober 2004 en 24 februari 2005:

www.echr.coe.int/Eng/Press/PressReleases.htm.

10 Zie www.echr.coe.int/hudoc, procedurenummers 57942/00; 57945/00; 57947/00; 57948/00; 57949/00; 57950/00.

11 De genoemde artikelen en andere persberichten zijn bij de auteur beschikbaar.

12 Dit betekent echter niet automatisch dat het appèl zal worden behandeld. Het EHRM kent een soort ‘leave to appeal’-systeem. Een college van vijf rechters bepaalt of de zaak door de Grote Kamer zal wor-

den behandeld (art. 43 EVRM). Het moet gaan om een ernstige vraag betreffende de interpretatie en toepassing van het verdrag, dan wel een ernstige kwestie van algemeen belang.

De Orde in het landschap der toezichthouders

J.J.H. Suyver

Algemeen secretaris Orde¹

Een vraag. Hoort de Orde – de landelijke en plaatselijke Ordes tezamen genomen – thuis in het rijtje toezichthouders als NMa, OPTA, AFM, Voedsel- en Warenautoriteit, DNB, de nog op te richten Zorgautoriteit en Consumentenautoriteit et cetera? Wat vindt u? Ja, nee, of misschien ja en nee tegelijk? Het laatste is mijn visie.

Om met de deur in huis te vallen: de Orde is onmiskenbaar toezichthouder. Het begrip ‘Orde’ beschouw ik hier in ruime zin: de totaliteit van het advocatenbestuur, dus zowel de landelijke Orde, die regelgevende bevoegdheid heeft, als de Ordes in de arrondissementen, die via de dekens toezicht houden op de naleving van die regels. De Orde dient het algemeen belang. Deze doelstelling berust op art. 26 en 28 Advocatenwet. Dit algemeen belang is het belang van de rechtzoekende burger, onderneming of overheid bij goede en betaalbare rechts-hulp door een advocaat. In hedendaagse bewoordingen – de Engelse *Law Society* doet dat consequent – is dat het belang van de consument.

De Orde is eigenlijk een consumentent-autoriteit voor een deel van de juridische markt. Ik weet dat deze boodschap bij een aantal advocaten niet populair is. Zij beschouwen de Orde bij voorkeur als een belangenvereniging, en nog liever als een gezelligheidsclub. Nu is gezelligheid geens-

Op 10 juni vergaderde de Nederlandse Juristen Vereniging (NJV) over toezicht en toezichthouders. De Nederlandse Orde van Advocaten kwam in het preadvies niet voor. Verwonderlijk is dat niet: alle aandacht ging uit naar zelfstandige bestuursorganen annex toezichthouders. Toch is de vraag interessant: wat is de positie van de Orde vergeleken met andere toezichthouders?

zins verboden, als maar duidelijk is dat de wettelijke doelstelling van de Orde een andere is. Deze kan onder omstandigheden voor de balie of delen daarvan juist zwaar belastend en helemaal niet gezellig zijn. Dat is de gewone overheid ook niet.

BESTUURSSTRUCTUUR

De vraag is of de Orde ook qua positie in het staatsbestel in het genoemde rijtje thuishoort. Die vraag is geen denkbeeldige, omdat de Commissie Advocatuur zich immers mede over de bestuursstructuur van de Orde zal buigen.

De meeste toezichthouders zijn zelfstandige bestuursorganen en vallen onder beperkte ministeriële verantwoordelijkheid. Toch hebben sommige een zekere regelgevende bevoegdheid, al is die voornamelijk technisch of organisatorisch gericht. Dat lijkt iets anders dan de verordeningen van een openbaar lichaam als de Orde is. Is dit het onderscheidend criterium tussen Orde en alle genoemde toezichthouders?

Ik denk het niet. In het feitelijk functioneren van de Orde en van andere marktautoriteiten, die over een grote beleids- en beoordelingsvrijheid beschikken, is het waarschijnlijk niet zo'n groot verschil. Alle doen zij aan enige vorm van regulering, aan toezicht houden op de naleving van de regels – zowel preventief als repressief –, en aan handhaving, meestal bestuursrechtelijk.

Overheid, Orde en advocaten

¹ De heer Suyver schreef deze bijdrage op persoonlijke titel.
² De minister van Justitie kreeg daarom slechts een vernietigingsbevoegdheid achteraf. De rest, regelgeving en handhaving, werd aan de beroepsgroep zelf overgelaten.

De wettelijke doelstelling van de Orde kan voor de balie belastend en niet gezellig zijn, dat is de gewone overheid ook niet.

Bij het advocatentoezicht is de handhaving tuchtrechtelijk. Een wezenlijk verschil met bestuursrechtelijke handhaving is niet aanwezig. Alle genoemde toezichthouders hebben met – uiteenlopende – gradaties van ministeriële verantwoordelijkheid van doen.

Ook de (landelijke) Orde valt onder een vorm van ministeriële verantwoordelijkheid. De minister van Justitie is immers verantwoordelijk voor zijn gebruik van art. 30 Advocatenwet, het vernietigingsrecht van alle besluiten van organen van de Nederlandse Orde. Het vernietigingsrecht strekt zich dus niet alleen uit over verordeningen, zoals vaak gedacht wordt.

Het is duidelijk dat de Kroon terughoudend moet zijn in de hantering van dit recht – dat merkte ook de Raad van State op in zijn advies over no cure no pay – en het is niet minder duidelijk dat de Orde het in het algemeen niet op vernietiging moet laten aankomen. Zeker niet vaker dan eens in de tien jaar.

Een sterk antagonistische houding van de Orde jegens het kabinet – over wetsvoorstellen bijvoorbeeld – zoals door sommige leden voorgestaan, miskent het noodzakelijke evenwicht in die relatie. De Orde als overheid dient openbare stemverheffing te reserveren voor de uitzonderlijke gevallen dat belangen van de rechtzoekenden werkelijk op het spel staan. Te veel

stemgeluid wordt ten eerste op den duur niet meer gehoord, maar past ten tweede ook niet bij een verantwoordelijke, door de wetgever ingestelde overheid die werkt op het terrein van de rechtsstaat waarvoor de minister van Justitie systeemverantwoordelijkheid – verantwoordelijkheid voor het geheel – draagt.

In die verhouding heeft de Orde met Justitie samen te werken. Argumenten en stille diplomatie zijn in deze context sterkere wapens.

ONMISBAAR RECHT

De Orde heeft dus een heel andere taak dan haar individuele leden. Advocaten horen in volle vrijheid en onafhankelijkheid de overheid te kunnen bestrijden en in rechte te betrekken. Dit in een rechtsstaat onmisbaar recht van de rechtzoekende, ruimer: van de samenleving als geheel, hoort te worden gekoesterd en bewaakt.

De Orde doet dit, maar evenzeer en haast nog meer is dit een plicht van de overheid, oftewel de ministers van Justitie. Deze stand van zaken levert een soort haat-liefde-relatie op. Overheden vinden al gauw dat de advocaat zand in de strafrechtmachine gooit en te vrij met de pers omgaat, staat voor juridisering en claimcultuur. Ondanks deze ergernissen is er gelukkig geen fatsoenlijke rechtsstaat die de onafhankelijkheid van de balie niet als een noodzakelijk rechtsgoed beschouwt en respecteert. Ook in Nederland is daarover geen discussie.

Het is deze bijzondere relatie tussen overheid en advocatuur, berustend op die onafhankelijkheid van de advocaat (van de overheid, van de rechter, van de cliënt), die doorwerkt in de positie van het advocatentoezicht. Deze relatie is wezenlijk anders

dan die tussen elke andere toezichthouder en ondertoezichtgestelden. De afstand tussen overheid en Orde moet daarom groter zijn dan de afstand van de overheid met overige toezichthouders, opdat er geen ‘ongewenste bemoeiing van de overheid met de interne zaken van de balies’ ontstaat.² De geciteerde passage is afkomstig uit de Memorie van Antwoord bij de Advocatenwet 1952.

Dit hoeft niet zonder meer te leiden tot een blinde verdediging van het bestaande, dus van de noodzaak van de Orde als openbaar lichaam in de zin van art. 134 Grondwet. Discussies over de institutionele inrichting van het advocatentoezicht zijn sluitstuk. Het moet gaan om een toezicht dat het belang van een onafhankelijke en ongeknevelde balie verenigt met de stelselverantwoordelijkheid van de overheid voor een goed werkend rechtsbestel.

De huidige Orde voldoet naar mijn mening in meer dan redelijke mate daaraan. Institutionele verbeteringen zijn echter denkbaar. Het publieke vertrouwen in toezicht en tuchtrecht moet beter, hetgeen tot wettelijke veranderingen kan leiden. De invloed van de rechtsconsument op regelgeving en beleid van de Orde zou in de organisatie verankerd moeten worden. Op dit aspect – verantwoording aan belanghebbenden – wijzen ook de NJV-preadvisers.

Is de structuur van een landelijke naast negentien plaatselijke Ordes nog effectief? Is in het College van Afgvaardigden de representativiteit van de balie niet scheefgegroeid? Zo zijn er binnen het bestaande raamwerk allerhande, ook organisatorische, vernieuwingen voorstelbaar, die in het algemeen wetswijziging – modernisering van de Advocatenwet – vereisen.

SLOT

Mijn antwoord op de vraag in het begin is dus ja: de Orde hoort thuis in het rijtje, want de Orde is toezichthouder. Maar mijn antwoord is ook nee: de Orde hoort er niet in thuis, gelet op de onafhankelijkheid en eigenstandige positie van de advocatuur. Deze positie brengt een terughoudende ministeriële bemoeienis mee. ●

M O O R D K U I L

Vanaf dit nummer kunt u uw irritaties, klachten en andere felle berichten over grote en kleine misstanden kwijt in deze nieuwe rubriek. Alles mag, als het maar met uw werk, positie of imago van advocaat te maken heeft.

Moelijkheden met de Raad voor Rechtsbijstand

De redactie vernam dat sommige Raden voor Rechtsbijstand bijzonder moeizaam omspringen met declaraties van advocaten in toevoegingszaken.

Ze vroeg het kantoor Anker & Anker zijn ervaringen met de raad in Leeuwarden op te schrijven en voor te leggen aan de andere advocaten in Nederland. Dit kantoor doet louter strafzaken en verleent bijstand grotendeels op toegevoegde basis. ‘Werken in grote zaken op basis van een toevoeging is ons de laatste jaren buitengewoon moeilijk gemaakt.’

Tjalling van der Goot

namens Anker & Anker Strafrechtadvocaten, Leeuwarden

Dief van eigen portemonnee

De afgelopen jaren hebben wij diverse malen verdachten bijgestaan in omvangrijke, complexe of gevoelige zaken. Als gevolg van de Eibergse ontvoeringszaak is het tbs-verlofbeleid door de minister van Justitie herzien; ¹ de ontvoeringszaak van Lusanne van der Gun heeft veel ophef in Nederland veroorzaakt ² en in de zaak van de viervoudige moord in Kerkrade hoorde onze cliënt in eerste aanleg en in hoger beroep levenslang tegen zich eisen maar werd deze door rechtbank en gerechtshof veroordeeld tot twintig jaren en tbs. ³ In deze zaken hebben wij de cliënten op toevoegingsbasis bijgestaan.

In beginsel geldt in een meervoudige-kamerzaak een forfaitaire vergoeding op

basis van maximaal 24 uren besteed aan de rechtsbijstand. ⁴ Het is overduidelijk dat in het soort zaken dat wij ter verduidelijking hebben aangehaald de 24-uursgrens wordt overschreden. Het gaat immers veelal om omvangrijke dossiers, er dienen soms getuigen te worden gehoord bij de rechter-commissaris, er vinden vele besprekingen plaats met cliënt (en diens achterban), et cetera. Het voorbereiden van een pleidooi vergt meestal veel tijd. Daarbij komt dat alleen de zitting zelf al vaak een dag in beslag neemt. In deze gevallen kan dan een ‘aanvraag toestemming bewerkelijke zaak’ worden ingediend bij de Raad voor Rechtsbijstand. ⁵ Het extra werk boven op het forfait wordt dan ook vergoed.

De ervaringen die wij met de Raad voor Rechtsbijstand in Leeuwarden hebben, zijn op zijn zachtst uitgedrukt buitengewoon teleurstellend. Een korte samenvatting.

GEEN TAAKVERDELING

Na de ‘aanvraag toestemming bewerkelijke zaak’ wordt het werk van de advocaat door een medewerker van de raad inhoudelijk beoordeeld. Werkzaamheden van meerdere raadslieden van hetzelfde kantoor in een zaak worden door de raad in Leeuwarden in het algemeen niet vergoed. In beginsel is voor dit standpunt iets te zeggen, doch in uitzonderlijke zaken menen wij dat adequate rechtsbijstand enkel en alleen met meerdere advocaten (in de voorbereiding en ook ter zitting) kan worden verleend. Zo kan de ene advocaat zich tijdens schorsingen terugtrekken om zijn pleidooi aan te scherpen of zaken uit te zoeken, terwijl de andere tegelijkertijd aspecten van de zaak in de celgang met de cliënt kan bespreken. Ook in de voorbereiding kan een taakverdeling worden gemaakt.

De raad is het met ons kantoorbeleid in dergelijke zaken in het algemeen oneens. Hoewel wij menen dat goede rechtsbijstand

meer oplevert dan een gevulde beurs, zijn wij een dief van onze eigen portemonnee. In sommige zaken zijn de kosten hoger dan de vergoeding – dat lijkt ons niet de bedoeling. Daarom zijn we enigszins terughoudend bij de aanname van (grote) toevoegingszaken.

‘NIET NOODZAKELIJK’

Ook zijn er problemen indien wordt samengewerkt met een advocaat van een ander kantoor. Deze combi’s ziet men in de praktijk steeds vaker. Er wordt dan geen tweede toevoeging afgegeven, terwijl de uren van die tweede advocaat niet worden meegeteld.

Werkzaamheden van juridische medewerkers worden door de raad niet vergoed,

ook niet voor een deel. Ondersteuning van juristen is echter uiterst zinvol en efficiënt. Het bespaart bovendien veel tijd voor de advocaat die anders hetzelfde werk zou moeten doen in waarschijnlijk dezelfde tijd. De raad in Leeuwarden stelt zich op het standpunt dat de advocaat de uitzoekklussen zelf moet klaren.

Contacten met de pers worden niet vergoed. In mediagevoelige zaken wordt echter veel gebeld door journalisten. In sommige gevallen is het zelfs in het belang van de verdediging dat een beeld in de media wordt bijgesteld. Hoe dan ook, de raad in Leeuwarden gaat er vanuit dat ook zonder perscontacten een goede verdediging kan worden gevoerd. Een mening die niet meer van deze tijd is. Alle telefoongesprekken met het journaal zijn dus daadwerkelijk 'pro Deo'.

Studie van jurisprudentie en bestudering van literatuur wordt in het algemeen niet vergoed. Dit omdat de raad van oordeel is dat dergelijke handelingen vallen onder de normale werkzaamheden van de advocaat en hij geacht wordt de kennis reeds te hebben op het moment dat de zaak wordt voorbereid. Wij onderschrijven het standpunt dat

nnee

elke advocaat geacht wordt zijn rechtspraak en literatuur bij te houden. De materie van sommige zaken is echter zo atypisch of zeldzaam juridisch, dat deze onmogelijk tot de parate kennis van een advocaat kan behoren.

Zo deelde de raad ons bij het hoger beroep in de 'dubbele Baarnse moordzaak' mee dat extra tijd aan studie, literatuur en jurispru-

dentie niet noodzakelijk was; er zou geen sprake zijn van een bijzondere zaak die extra tijd voor het uitzoeken van juridische vragen vergde. Deze extra tijd werd dan ook uit de door de verdediging ingediende begroting van de extra uren geschrapt, en zal te zijner tijd dus niet worden vergoed. Dat onze cliënt in eerste aanleg tot levenslang is veroordeeld en een tot dan toe volledig ontkennende houding aannam, is voor de raad helaas niet bijzonder genoeg. Dat relevante rechtspraak en literatuur over het onderwerp 'levenslang' bestudeerd moeten worden om ter zitting beslagen ten ijs te komen, lijkt de raad ook te ontgaan.

OP STOEL VAN ADVOCAAAT

De raad in Leeuwarden gaat niet zelden op de stoel van de advocaat zitten. Een citaat: 'Van de begrote tijd van bestudering stukken is 30 uren geschrapt. Reden hiervoor is dat u, gelet op de aanpak, die uw kantoor vooraan staat, met zijn allen de zaak aan het bestuderen bent. De raad schat in, dat u in uw eentje met de helft van de tijd toekunt, mee gelet op het feit, dat al tijd besteed is aan bestudering van de stukken.' Als de raad net zo soepel zou zijn met de beoordeling van aanvragen bewerkelijke zaken als met het plaatsen van komma's, dan kwam alles wel goed. Het is toch te gek voor woorden dat de raad bepaalt hoeveel uren met bestudering van stukken gemoeid zullen zijn. Overigens bestuderen wij een het dossier niet 'dubbel', ook niet bij combi-verdediging; we dienen dus geen extra studietijd ter vergoeding in.

In een ander geval heeft de raad een aantal bezoeken aan de cliënt in het huis van bewaring geschrapt, omdat de raad twee bezoeken wel genoeg vond.

Ook duurt het in de praktijk heel erg lang – gemiddeld enige maanden – voordat een beslissing wordt genomen op ons verzoek om toestemming bewerkelijke zaak te verkrijgen.⁶

'TE LAAT IS TE LAAT'

De klachten over het handelen van de raad beperken zich helaas niet tot de bewerkelijke zaken. Zo verzendt de raad bij niet-volledige aanvragen een schriftelijk verzoek om alsnog aanvullende informatie te verstrekken. Hiervoor wordt een termijn van gemiddeld een week of drie verstrekt. Dit is een fatale termijn, na afloop van deze periode wordt de aanvraag buiten behandeling gesteld. Dat gebeurt dus ook als het verzoek om aanvullende informatie betrekking heeft op extra stukken om te kunnen beoordelen of de schulden van de rechtzoekende in de draagkrachtberekening in mindering kunnen worden gebracht zodat wellicht een lagere eigen bijdrage verschuldigd is. In één specifiek geval was de informatie tijdig naar de

1 Rechtbank Zutphen 15 maart 2005, LJN AT0311.
2 Gerechtshof Leeuwarden 15 juli 2004, LJN AQ1819.
3 Gerechtshof 's-Hertogenbosch 31 januari 2005, LJN AS4206.
4 Art. 22 Besluit Vergoedingen Rechtsbijstand 2000.

5 Art. 31 Besluit Vergoedingen Rechtsbijstand 2000.
6 Het komt voor dat de aangevraagde maar nog niet toegestane extra tijd dan inmiddels al is gewerkt, zodat alweer een 'aanvullende' toestemming bewerkelijke zaak moet worden gevraagd.

7 In dit geval het parket te Den Haag, zodat alleen al vanwege de reistijd extra tijd met deze werkzaamheden was gemoeid.

Anker & Anker Advocaten Leeuwarden			Datum: 20/09/2004 13:48				
Overzicht te declareren verrichtingen							
Dossiernummer: 20040224 tm 20040224 Datum: 1-1-1990 tm 20-9-2004 Versie: Met: TG tm TG Meldnummer: tm 22222222							
Dossiernummer Zaaknaam	Dossier betreffende zaak	Versienr	Client	In Hoer of Stelling deels van stelsel van rechtshandeling	Med. Taraief Uren		
Datum ingekomen in behandeling bij	14 juni 2004	TG	Debiteur	Raad voor Rechtsbijstand Postbus 211 8901 BA LEEUWARDEN Nederland			
Onderwerp	Strafrecht	06/0151-04	Zaakfactor	0,25000			
Datum	Uren	Med.	Tarief	Uren	Bedrag BTW% Dec. nr.	Omschrijving	
20040904	overleg met kantoorgenoten	NV	38,00	0,20	7,60	19,0	memo
20040904	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,20	11,40	19,0	filings
20040904	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,40	15,20	19,0	overleg
20040904	brief aan derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	ivm Hoger Beroep
20040904	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	O.v.J.
20040904	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	H.v.B.
20040904	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	appel-akte
20040904	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	in Hoer
20040904	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,20	7,60	19,0	filings
20040904	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	R.C.
20040904	zoek- en naslagwerkzmn	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	rechtsmiddel
20040904	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	R.C.
20040904	brief aan derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	Amhem
20040904	resolgt	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	ivm PBC
20040904	voorzending conf.	HA	47,50	0,70	33,25	19,0	H.v.J.
20040904	bezock gedetineerde	HA	47,50	1,30	61,75	19,0	naar Zutphen
20040904	resolgt	HA	47,50	1,00	47,50	19,0	overhoer R.C.
20040904	overwerp pleidooi	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	Leeuwarden
20040904	mondelinge behandeling	HA	47,50	0,70	33,25	19,0	
20040904	resolgt	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	voorzending conf.	HA	47,50	1,00	47,50	19,0	
20040904	stude strafloosier	HA	47,50	0,70	33,25	19,0	p.v.
20040904	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	R.C.
20040904	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	aanv. p.v.
20040904	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0	zakset
20040904	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	AD
20040904	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	Swiss
20040904	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	O.v.J.
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	stude ontvangen stukken	NV	38,00	0,20	11,40	19,0	
20040904	resolgt	TG	47,50	1,80	85,50	19,0	Zutphen
20040904	stude strafloosier	TG	47,50	0,40	19,00	19,0	
20040904	ontwerp pleidooi	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	
20040904	conf. met derde ouders	TG	47,50	0,50	23,75	19,0	
20040904	zitling in strafzaak	TG	47,50	0,50	23,75	19,0	
20040904	resolgt	TG	47,50	1,80	85,50	19,0	raadkamer Leeuwarden

Anker & Anker Advocaten Leeuwarden			Datum: 20/09/2004 13:48					
Overzicht te declareren verrichtingen								
Dossiernummer: 20040224 tm 20040224 Datum: 1-1-1990 tm 20-9-2004 Versie: Met: TG tm TG Meldnummer: tm 22222222								
Dossiernummer	Dossier	Versienr	Client	In Hoer of Stelling deels van stelsel van rechtshandeling	Med. Taraief Uren			
Datum	Uren	Med.	Tarief	Uren	Bedrag BTW% Dec. nr.	Omschrijving		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,30	14,25	19,0		
20072004	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	Dvd	
20072004	zoek- en naslagwerkzmn	NV	38,00	1,30	37,00	19,0	overleg	
20072004	brief aan derde	NV	38,00	0,30	11,40	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	O.v.J.	
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	R.C.	
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0	H.v.B.	
20072004	stude strafloosier	NV	38,00	0,20	7,60	19,0	ANR	
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,30	14,25	19,0	overlevering	
20072004	stude strafloosier	NV	38,00	1,20	45,60	19,0	Dvd	
20072004	resolgt	TG	47,50	1,80	85,50	19,0	NOVA	
20072004	stude strafloosier	TG	47,50	1,00	47,50	19,0	publie Doeltechem	
20072004	conf. met derde ouders	TG	47,50	1,00	47,50	19,0		
20072004	zitling in strafzaak	TG	47,50	1,00	47,50	19,0		
20072004	resolgt	TG	47,50	1,50	71,25	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	brief aan derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	zoek- en naslagwerkzmn	TG	47,50	1,00	47,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	conf. met derde ouders	TG	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	overleg met kantoorgenoten	NV	38,00	0,30	11,40	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,40	15,20	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,30	11,40	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,20	7,60	19,0		
20072004	stude strafloosier	NV	38,00	0,40	15,20	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	AV	38,00	0,10	3,80	19,0		
20072004	stude ontvangen stukken	AV	38,00	0,20	7,60	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,20	7,60	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	NV	38,00	0,30	11,40	19,0		
20072004	overleg met kantoorgenoten	NV	38,00	0,20	7,60	19,0		
20072004	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	tel. gesprek met derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	brief aan derde	HA	47,50	0,20	9,50	19,0		
20072004	stude ontvangen stukken	HA	47,50	0,10	4,75	19,0		
Totaal Uren					42,40	1.925,65	BTW	365,87
Totaal medewerkers:					NV	9,00	342,00	
					HA	13,40	636,50	
					TG	19,70	935,75	
					AV	0,30	11,40	

Declaratieformulier van Anker & Anker waarop de Raad voor Rechtsbijstand Leeuwarden met blauwe stift posten schraptte

raad verzonden, doch de begeleidende brief was bij de raad kennelijk in het ongerede geraakt. De brief was (vanzelfsprekend) niet aangekend verzonden. Er kwam dus volgens de raad binnen de gestelde termijn geen informatie binnen. Te laat is te laat, dus de volledige toevoegingsaanvraag werd buiten behandeling gesteld. Het verzoek van de raadsman om in dit geval dan maar de schulden niet in aftrek te nemen en het risico dus bij de rechtzoekende te laten (hij zou dan immers wel een toevoeging krijgen maar een hogere eigen bijdrage moeten betalen) vond geen gehoor.

In een andere zaak dienden videobanden van de verhoren van de cliënt te worden geanalyseerd op het parket.⁷ Het parket weigerde deze banden te kopiëren en toe te sturen, de banden konden enkel ten parkette worden bekeken. Deze, in onze ogen noodzakelijke, werkzaamheden worden door de raad echter niet vergoed.

ZEER ONTEVREDEN

Soms lijkt het alsof de medewerkers van de raad hun eigen geld moeten verdelen. Wij staan geen kritiekloze afwikkeling van toevoegingsaanvragen of aanvragen toestemming bewerkelijke zaak voor. We bepleiten echter wel een afwikkeling die recht doet aan de hedendaagse praktijk, waarin anders dan vroeger omvangrijke strafzaken vaker voorkomen. Daarbij zou de advocaat in beginsel op zijn woord moeten worden geloofd. Als aan studie van het dossier twintig uur wordt begroot, vinden wij het onjuist dat de raad zonder kennis van het dossier (enkel van de omvang ervan) de begrote tijd terugbrengt tot de helft. We kunnen helaas alleen maar constateren dat alle advocaten op ons kantoor zeer ontevreden zijn over het handelen van de raad in met name bewerkelijke zaken.

Geld is niet het doel van de bijstand aan onze cliëntèle. Maar het werken in grote zaken op basis van een toevoeging is ons de

Het is te gek voor woorden dat de raad bepaalt hoeveel uren met bestudering van stukken gemoeid zullen zijn

laatste jaren wel buitengewoon moeilijk gemaakt. Hoewel we een kantoor met een sociaal gezicht willen zijn en blijven, gaan op dit kantoor stemmen op die betwijfelen of we nog wel toegevoegde zaken kunnen blijven aannemen. Het is een discussie die we liever niet voeren.

We zijn benieuwd of het beleid van de raad in Leeuwarden maatgevend is voor het beleid in heel Nederland.

Mocht u vergelijkbare of bepaald andere ervaringen hebben, laat het de redactie weten; zie het colofon voorin.

Haal meer uit je tijd.

Tijd heb je niet. Maar kun je wel maken. Tijd voor je werk. Voor jezelf. Of voor anderen. Want met de BlackBerry® 7290 van T-Mobile heb je altijd je kantoor op zak. Naast bellen kun je e-mailen, internetten en heel eenvoudig je agenda en contactgegevens beheren. Je bepaalt dus zelf waar en wanneer je werkt. En wanneer niet.

Office in your Pocket.

BlackBerry® 7290.

- Direct e-mails ontvangen en versturen.
- Toegang tot mobiel internet.
- Agenda- en contactbeheer.

Aanbiedingen? Bel gratis T-Mobile Zakelijk via 0800-8102, ga naar een T-Mobile Shop of kijk op www.t-mobile.nl.

T · · Mobile · · ·

VAN Diek Fabius

Welke boeken lezen advocaten eigenlijk buiten de juridische literatuur, als ze dan nog lezen? Zien ze graag opera, bezoeken ze bioscopen, concerten, galleries? Gaan ze naar toneel? En wat betekent die cultuur voor hen en, misschien, voor hun werk? Diek Fabius (30, advocaat in Den Haag bij Maaldrink Vermeulen Grooss, algemene praktijk) is drummer. Eén van zijn grote voorbeelden is Jeff Porcaro van Toto.

Jan Pieter Nepveu
journalist

‘Een band met zeven advocaten is een recept voor chaos’

“ Drummen is een passie. Het gaat mij in de muziek om het gevoel en de blijdschap die overgebracht worden. Dat is heel wat anders dan in de advocatuur, waar je geacht wordt zakelijk te zijn, snel te handelen en je emoties los te laten. Een muzikant wordt juist geacht zijn gevoel te gebruiken.

Ik kom uit Laag Keppel (Achterhoek, red.), waar ik van jongs af in de dorpsfanfare Olden Keppel heb gespeeld. Als zesjarig jongetje liep ik met mijn trommel vooraan, zodoende kon ik de snelheid bepalen. Later wilde ik meer de klassieke kant op en was ik er van overtuigd dat ik dwarsfluit of piano wilde leren spelen. Maar aangekomen op de muziekschool in Doetinchem ben ik toch eerst een kijkje gaan nemen bij de drumlokalen. Drumleraar Jacques Groen, die ik nog steeds heel hoog heb zitten, overtuigde mij in een halfuur dat ik gewoon mijn passie moest volgen.

Het leuke van drummen is dat je er veel energie in kwijt kunt. Je bent met alle vier je ledematen bezig en daarbij is een vorm van motoriek vereist die het extra uitdagend maakt.

Ik houd van muziek, Stevie Wonder en Billy Joel spreken mij bijvoorbeeld erg aan. Maar als het om drummen gaat, dan noem ik drummer Jeff Porcaro, bekend van Toto. Hij heeft als studiomuzikant ook gespeeld bij Michael Jackson, de Dire Straits, Elton John, allemaal stijlen waar ik van houd. Hij wandelt dus als een soort rode draad door mijn favoriete muziek.

In liedjes als *Africa – I hear the drums echoing tonight* – en *Rosanna* van Toto gebruikt hij

bepaalde riffs, loopjes en past hij zogenaamde *paradiddles* toe waarvan ik erg onder de indruk was. In een poging hem na te spelen dacht ik: hoe doet ie dit in godsnaam? Ik werd getriggerd om goed te luisteren en het exact na te doen. Dan ging ik maar weer naar mijn leraar op de muziekschool om te vragen hoe het in in elkaar stak en zaten we samen te luisteren. Porcaro deed ritmisch op het eerste gehoor onmogelijke dingen. Ik probeerde hem af en toe na te spelen en dan dacht ik: dit kan helemaal niet, het komt niet uit. Dat maakt een drummer natuurlijk al snel tot een idool.

Uiteindelijk kwam ik er achter hoe hij het deed. Porcaro had een trucje uitgehaald door de manier waarop hij de stokken “overnam” ook wel *paradiddles* genoemd. Meestal heb je een logische rechts links-rechts links volgorde, maar hij paste technieken toe die bepaalde ritmen mogelijk maakten.

Jeff Porcaro is in 1992 overleden, overigens niet aan een overdosis cocaïne zoals de Amerikaanse media deden geloven, maar aan een hartaanval, veroorzaakt door een allergische reactie nadat hij bij het tuinieren een pesticide had binnengekregen.

Er zijn geen professionele drummers die ik heel irritant vind. Tenminste, niet in die mate dat ik denk: jij vernachelt de muziek. Over het algemeen houd ik niet van hardrockdrummers. Ik vind het afschuwelijk wat zij doen, ook al zijn ze technisch vaak verschrikkelijk goed. Ik doe het ze niet na, maar hardrock en heavy metal en zo zijn mijn genres niet.

Wel vind ik drummers erg vervelend die te hard spelen – iets waar ik zelf ook nog

'Als advocaat zit je als dominus litis op je dossier – in een band moet je alles samen doen'

steeds op moet letten – of die niet beseffen dat ze de band dienen, of niet tempovast zijn. Ik ben ook niet altijd tempovast, maar toch is het mateloos irritant.

De band waarin ik tegenwoordig speel heet 10-4 (spreek uit Ten Four) en was drie jaar geleden de begeleidingsband van het Jonge Balie Cabaret. We bestaan uit tien man, op drie na allemaal advocaten. Het is een grote band met een blazerssectie. Daar hebben we voor gekozen omdat we het genre

muziek met blazers erg leuk vinden, vaak funkymuziek uit de jaren zeventig, Jackson Five, Blues Brothers, veel disco uit de jaren zeventig en tachtig en ook een paar heden-daagse nummers.

Het is een behoorlijke opgave om tien man op één lijn te krijgen en er voor te zorgen dat het geen rommeltje wordt. Een band met zeven advocaten, dat is een recept voor complete chaos. Een advocaat heeft altijd een

mening en als je er zeven van hebt, wil dat wel eens lastig worden.

Spelen in de band verschilt van het dagelijks advocatenleven, waar je als dominus litis op je dossier zit. In een band moet je alles samen doen. Het drummen is extra leuk omdat je veelal degene bent die begint, je telt af en bepaalt het tempo. De anderen hebben dat maar te accepteren en dat bevalt me af en toe wel...

”

Bart Louwerier over Van Iersel & Luchtman:

Ben je direct na je studie bij Van Iersel & Luchtman gaan werken?

Ja. Maar dat was echt een lucky shot. Ik was net afgestudeerd aan de universiteit van Utrecht en moest gaan solliciteren. Ik had een aantal vacatures uit het Advocatenblad gekopieerd, waaronder die van Van Iersel & Luchtman. Ik schreef een brief, al was het maar om gespreks-ervaring op te doen. Snel hierna volgde een uitnodiging. De daarop volgende gesprekken waren erg leuk en de snelheid waarmee alles ging was ongekend dus voor ik het wist werkte ik op het kantoor in Breda. Vanaf de eerste dag heb ik me daar thuis gevoeld, terwijl ik dacht liever in de Randstad te willen werken en wonen.

Waarom Van Iersel & Luchtman?

Deze vraag had ik dus in 1998 anders beantwoord dan nu. Op dit moment is het een zeer bewuste keuze van mij om bij Van Iersel & Luchtman te werken. Allereerst natuurlijk omdat het een plezierige werkomgeving is, dat is een dooddoener maar het klopt wel. Het prettige aan een kantoor als Van Iersel & Luchtman is dat de organisatie erg transparant en plat is. Als je ergens iets over te melden hebt dan wordt er naar je geluisterd. Je mening, zowel als stagiaire en medewerker, doet er hier echt toe. Daarnaast wordt je persoonlijke ontwikkeling hier enorm gestimuleerd. Je wordt op een positieve manier geprikkeld om je praktijk naar een hoger plan te tillen.

Kortom: Van Iersel&Luchtman is een professioneel kantoor met een platte organisatie, goede werksfeer en ruime kansen voor eigen ontwikkeling en specialisatie op een serieus en hoog niveau. Niet alleen je persoonlijke groei, maar ook die van Van Iersel & Luchtman staat bij ons hoog in het vaandel. Daarom zoeken we de volgende collega's.

Kantoor Breda

Medewerker Personen- en Familierecht:

U hebt gedegen kennis en ervaring op het gebied van personen- en familierecht. Tevens beschikt u over een goed analytisch vermogen, uitstekende contactuele vaardigheden, een groot inlevings- en relativeringsvermogen en bent u in staat de cliënt op praktische, doel- en resultaatgerichte wijze bij te staan. Affiniteit met de (echt)scheidingsbemiddeling geniet voorkeur.

Gevorderd stagiaire/startend medewerker Ondernemingsrecht:

U hebt al de nodige ervaring in de (internationale) transactiepraktijk. Een goede beheersing van de Engelse taal is daarbij een must. U beschikt over een goed analytisch vermogen, kunt snel schakelen en hebt een commerciële en flexibele instelling.

Meer info?

U kunt voor deze functies (telefonisch) contact opnemen met: Mr. R. Haerkens (076) - 520 20 10 of r.haerkens@vanierselluchtman.nl

Kantoor 's-Hertogenbosch

Gevorderd stagiaire/startend medewerker Ondernemingsrecht:

U bent bezig aan uw laatste jaar van uw stagetijd of het eerst jaar van uw medewerkerschap en wilt zich specialiseren in het ondernemingsrecht. U hebt aantoonbare affiniteit met een op het faillissementsrecht gerichte praktijk.

Meer info?

U kunt voor deze functie (telefonisch) contact opnemen met: Mr. R. van Seumeren (073) - 627 80 80 of r.seumeren@vanierselluchtman.nl

Op al onze vestigingen hebben wij plaats voor:

een stagiaire Ondernemingsrecht

Gezocht:

Bart Louwerier, kantoor Breda

medewerkers en stagiaires (m/v)

Kantoor Uden

Medewerker Ondernemingsrecht:

U hebt minimaal 4 jaar praktijkervaring in de advocatuur. U beschikt derhalve over goede kennis op het gebied van het ondernemingsrecht. U betoont zich een goed onderhandelaar en hebt uitstekende communicatieve vaardigheden. Deze weet u te koppelen aan een flexibele en informele persoonlijkheid.

Meer info?

U kunt voor deze functie (telefonisch) contact opnemen met: Mr. M. van Rooij (0413) - 33 90 33 of m.rooij@vanierselluchtman.nl

Voor alle functies geldt:

Wij bieden u werk in een professionele organisatie met een zeer plezierige, collegiale werksfeer en alle mogelijkheden om u (verder) te ontwikkelen. U krijgt de verantwoordelijkheid voor de opbouw van een hoogwaardige praktijk en van ons alle know-how, infrastructuur en ondersteuning om die praktijk te voeren. De (gevorderd) stagiaire krijgt verder de gelegenheid om snel een eigen praktijk op te bouwen met direct contact met cliënten. De arbeidsvoorwaarden zijn uitstekend.

Interesse?

Stuur uw sollicitatiebrief, voorzien van CV naar het betreffende kantoor ter attentie van desbetreffende persoon of naar Sylvia Paul-Rietveld. E-mailen kan ook: s.paul@vanierselluchtman.nl

Wilt u meer over ons kantoor weten?

Raadpleeg dan onze website:
www.vanierselluchtman.nl

Wie zorgt er
dat zijn hand
niet 24-k
hoeft te

ervoor
ddruk
araats
e zijn?

BANNING te 's-Hertogenbosch is met ruim 50 advocaten een van de grootste onafhankelijke advocatenkantoren van Zuid-Nederland. Om zich te versterken, is BANNING op zoek naar

advocaten arbeidsrecht (m/v)

BANNING kijkt uit naar goede, enthousiaste advocaten met minimaal twee jaar ervaring, die de kans willen aangrijpen hun eigen zaken te behandelen met direct contact met cliënten. Bij BANNING kom je terecht in een relatief jong team en een informele bedrijfscultuur. Tevens krijg je bij BANNING de mogelijkheid te groeien, heb je 'state of the art' ondersteuning en word je goed begeleid door gespecialiseerde advocaten.

Ben jij die advocaat arbeidsrecht en ben je geïnteresseerd in een nadere kennismaking? Bel of mail dan Peter de Boer (tel. 073-692 77 15, e-mail p.deboer@banning.nl) of surf naar www.banning.nl voor meer informatie over BANNING.

BANNING
ADVOCATEN

‘WRONGFUL LIFE’ FOUTE TERM

Ridderbroek gaat in zijn artikel ‘Wrongful life. Een wonderlijke vordering zonder ongewenste gevolgen’ (*Advocatenblad* 2005-7, p. 354-358) uit van de term ‘wrongful life’, een vordering wegens een ‘onterecht leven’. Ik ben van mening dat de term ‘wrongful life’ niet van toepassing is op deze casus. De term schept verwarring, waardoor verkeerde conclusies worden getrokken. Omdat het hier bovendien om de eerste Nederlandse zaak ging is de term ongeschikt als verzamelterm. Vertaling van de Engelse term in het Nederlands leidt tot ‘onterecht ongerechtvaardigd, onbillijk, onrechtmatig, wederrechtelijk, onwettig’. Dat impliceert dat het leven van Kelly onwettig, immoreel of ongerechtvaardigd is. Dit gaat veel te ver.

Kelly is geboren en is als mens ernstig beschadigd ter wereld gekomen. Het is deze beschadigde mens die schade lijdt, niet

omdat ze leeft maar omdat ze met schade moet leven. Ze vraagt niet om een vergoeding van schade vanwege het feit dat ze een ‘wrongful’ leven leeft, maar omdat ze een beschadigd mens is. De A-G zegt de term ‘wrongful life’ niet te zullen gebruiken omdat die onvoldoende is afgebakend en de betekenis onduidelijk is. De term wordt inderdaad zowel gebruikt bij situaties waar verwijtbaar handelen de oorzaak is van het defect, als wanneer er sprake is van verwijtbaar handelen dat de oorzaak is van de existentie van een beschadigd kind. Als in deze zaak de fout niet was gemaakt, zou Kelly niet geboren zijn. Zij verwijt de verloskundige de gedraging, niet het gevolg.

Er wordt bij het gebruik van de term ‘wrongful life’ een denkfout gemaakt als de feitelijk bestaande, ‘foute’ situatie (de geboorte van de zwaar beschadigde Kelly)

zomaar wordt vergeleken met de mogelijke, ‘goede’ situatie (abortus gepleegd): als er geen leven mocht zijn terwijl dat er wel is, is er sprake van ‘wrongful life’. Dit is echter geen juridisch causaal denken meer. Eerst moet immers worden vastgesteld of door de medische fout een bepaald gevolg is ingetreden, en daarna pas of die fout en de gevolgen kunnen worden toegerekend. Voor dat laatste is het niet noodzakelijk de twee situaties met elkaar te vergelijken; de toerekening van schade is van veel meer factoren afhankelijk.

Omdat de term ‘wrongful life’ ouders en kind stigmatiseert, ben ik voorstander van een andere naamgeving: ‘baby Kelly’, in navolging van ‘baby Joost’ en ‘baby Ruth’.

(Reinoud Schoemaker, advocaat, SRK-rechtsbijstand)

(advertentie)

NEDERLANDS BUREAU VOOR FORENSISCHE AUDIO

Het NBFA levert gespecialiseerde diensten op het gebied van audio:

- Spraakverstaanbaarheid verbeteren van opgenomen gesprekken
- Verwijderen van storende bijgeluiden (in bv. telefoontaps)
- Tapereparatie
- Transcriptie

www.nbfa.nl Tel. 020-7775425 info@nbfa.nl

FIF 33

RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU

Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl

Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
 Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
 Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

RUIJ 30 jaar ERVARING

Wie talent heeft, zoekt een werkgever die het koestert.

Of talent aangeboren of aangeleerd is, laten we in het midden. Feit is dat je talent hebt en dat je beseft dat je alleen kunt groeien bij een werkgever die het koestert. Loyens & Loeff N.V. is zo'n werkgever. Wij zijn een juridische dienstverlener waar advocaten, belastingadviseurs en notarissen samenwerken in teamverband. Op dit moment hebben we de volgende vacatures.

► Amsterdam

Advocaat-stagiaires en **advocaat-medewerker** voor de praktijkgroep Bank- en Effectenrecht;

Advocaat-stagiaires en **advocaat-medewerkers** voor de praktijkgroep Ondernemingsrecht;

Advocaat-stagiaire voor de praktijkgroep Vastgoed;

Advocaat-stagiaires, met belangstelling voor belasting-, bestuurs- en strafrecht, voor het team Sanctierecht;

Kandidaat-notaris voor de praktijkgroep Vastgoed;

Kandidaat-notarissen voor de praktijkgroep Ondernemingsrecht. Zowel starters als ervaren medewerkers.

► Eindhoven

Kandidaat-notarissen voor de praktijkgroep Ondernemingsrecht. Ervaring is niet noodzakelijk;

Kandidaat-notarissen voor de praktijkgroep Vastgoed. Ervaring is niet noodzakelijk.

► Rotterdam

Advocaat-stagiaire voor de praktijkgroep Arbeidsrecht;

Advocaat-stagiaire voor de praktijkgroep Mededinging & Overheid (unit Overheid);

Advocaat-stagiaires en **advocaat-medewerker** voor de praktijk Ondernemingsrecht;

Advocaat-stagiaire en **advocaat-medewerker** voor de praktijkgroep Technologie, Media en Procesrecht, met belangstelling voor verzekerings- en aansprakelijkheidsrecht;

Advocaat-stagiaire voor de praktijkgroep Vastgoed;

Kandidaat-notaris voor de praktijkgroep Vastgoed. Enige ervaring is wenselijk;

Kandidaat-notarissen voor de praktijkgroep Ondernemingsrecht. Zowel starters als ervaren medewerkers.

Spreekt een van de bovenstaande functies je aan? Of kun je ons op andere gebieden versterken? Schrijf dan een brief met c.v. en studieresultaten naar Anne-Marie Dijkhorst, Recruiter, postbus 2888, 3000 CW Rotterdam. Of reageer per mail: anne-marie.dijkhorst@loyensloeff.com. Voor meer informatie kun je kijken op www.loyensloeff.com.

Voorgezette Stagiaire Opleiding en Permanente Opleiding

In deze rubriek het cursusaanbod in het kader van de Permanente Opleiding (PO) en het cursusaanbod voor de Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO). Per 1 januari 2005 kunnen de door de Orde erkende opleidingsinstellingen naast PO-cursussen tevens VSO-cursussen voor advocaat-stagiaires organiseren.

PERMANENTE OPLEIDING

OVERIGE RECHTSGBIEDEN

Columbia Summer Program in American Law

04-07-2005 09:30 - 16:30
 05-07-2005 09:30 - 16:30
 06-07-2005 09:30 - 16:30
 07-07-2005 09:30 - 16:30
 08-07-2005 09:30 - 16:30
 11-07-2005 09:30 - 16:30
 12-07-2005 09:30 - 16:30

13-07-2005 09:30 - 16:30
 14-07-2005 09:30 - 16:30
 15-07-2005 09:30 - 16:30
 18-07-2005 09:30 - 16:30
 19-07-2005 09:30 - 16:30
 20-07-2005 09:30 - 16:30
 21-07-2005 09:30 - 16:30
 22-07-2005 09:30 - 16:30
 25-07-2005 09:30 - 16:30
 26-07-2005 09:30 - 16:30

27-07-2005 09:30 - 16:30
 28-07-2005 09:30 - 16:30
 29-07-2005 09:30 - 16:30

Plaats Amsterdam
 Niveau ***
 Instelling Amsterdam Law School,
 tel. 020-5253359
 Docent(en) Deskundige trainers, Deskundige trainers, prof. D. Klein, mr. H. Kong LL.B., prof. C. Milhaupt, prof. E. Moglen,

prof. E. Morrison, mr. D. Neacsu, prof. P. Rosenblum
 Kosten € 1.920 n.v.t. BW
 Opleidingspunten
 80 Juridisch
 — Beroepsvaardigheden
 — Management/Organisatie
 80 Totaal

Het niveau van de opleidingen is als volgt weergegeven:

- * Basisniveau (doorgaans minder dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; weinig tot geen voorkennis aanwezig).
- ** Verdiepingsniveau (doorgaans meer dan 1 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; basiskennis aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).
- *** Specialisatieniveau (doorgaans meer dan 3 jaar ervaring in het betreffende vakgebied; hoog kennisniveau aanwezig en gerichte praktijkervaring vereist).

Personalia

BEËDIGD ALS ADVOCaat EN PROCUREUR:

Ammerdorffer, mr. M.V., Nieuwe Haven 133 (3116 AC) postbus 394 (3100 AJ) Schiedam, tel. 010-2460450, fax 010-2460255, e-mail m.ammerdorffer@roozeboomadvocaten.nl
Beekhof, mr. O.J.V. van, Turfpoortstraat 66 (1411 EH) Naarden, tel. 035-6235978, fax 035-6951571, e-mail ovanbeekhof@dbadvocaten.nl
Beafort-Grauf, mw. mr. H.S., Helderseweg 14 (1815 AB) postbus 3020 (1801 GA) Alkmaar, tel. 072-5143070, fax 072-5127363
Beutener, mw. mr. M.B.W.G., Bruynsteeg 28 (7411 LT) postbus 6273 (7401 JG) Deventer, tel. 0570-611198, fax 0570-643506
Bree, mr. R.J.M. van, Poirterlaan 19 (5611 LA) Eindhoven, tel. 040-2111548, fax 040-2137120
Brinkman, mr. D., Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246224, fax 010-4125839
Bruggeman, mw. mr. H.H.R., Vuursteeglaan 14 (2161 GE) postbus 100 (2160 AC) Lisse, tel. 0252-420653, fax 0252-416042
Cate, mw. rm. D.K. ten, Pantheon 25 (7521 PR) postbus 109 (7500 AC) Enschede, tel. 053-4804200, fax 053-4804299, e-mail info@kienhuishoving.nl
Dewall, mw. mr. S.E. von, Apollolaan 151 (1077 AR) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857695, fax 020-5727695, e-mail sophievondewall@freshfields.com
Diks, mr. J.Th.M., Dr. Holtropaan 42 (5652 XR) postbus 8727 (5605 LS) Eindhoven, tel. 040-2501414, fax 040-2501450, e-mail j.diks@boskampwillem.nl

Donk, mw. mr. D.T. van, Robijnstraat 3 (1812 RB) postbus 366 (1800 AJ) Alkmaar, tel. 072-5411103, fax 072-5411105, e-mail info@pesman.nl
Eeuwijk, mw. mr. C.A.M. van, Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741299, fax 020-6741928
Elst, mr. P.H., Regentesselaan 24 (2015 BZ) Haarlem, tel. 023-5428537, fax 023-5428562, e-mail paulelst@legalexpert.nl
Engen, mw. mr. P. van, Parnassusweg 126 (1076 AT) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-5772346, fax 020-5772760, e-mail p.van.engen@houthoff.com
Gruijters, mr. D., Rijsburgerweg 141 (2334 BM) postbus 788 (2300 AT) Leiden, tel. 071-5155843, fax 071-5172720, e-mail d.gruijters@groenendijk.nl
Hendriks, mr. R.P.J., Binderij 3-d (1185 ZH) Amstelveen, tel. 020-4896818, fax 020-4896821, e-mail info@amstellandadvocaten.nl
Heijmann, mw. mr. J.C., Westplein 11 (3016 BM) postbus 23192 (3001 KD) Rotterdam, tel. 010-4401111, fax 010-4401110, e-mail info@bolvanvoskuilen.nl
Horst, mr. J.C. van der, Javastraat 8 (3016 CE) postbus 23431 (3001 KK) Rotterdam, tel. 010-4360069, fax 010-4366006, e-mail info@heerevanderhorst.nl
Huitink, mw. mr. J.M.W., Koninginnegracht 105 (2514 AL) postbus 16100 (2500 BC) Den Haag, tel. 070-3383040, fax 070-3383060, e-mail huitink@duijzens.net
Jager, mr. L.C. de, Prinsengracht 739-741 (1017 JX) postbus 15593 (1001 NB) Amsterdam, tel. 020-5238030, fax 020-5238042, e-mail info@piekadvocaten.nl

Meldingen voor deze rubriek kunnen worden doorgegeven aan: adres@advocatenorde.nl

Janssen, mr. mr. F.M.A., Dijsselhofplantsoen 14 (1077 BL) postbus 75546 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-3051600, fax 020-3051699, e-mail info@spigthoff.com
Koops, mr. mr. J.C., Parnassusweg 126 (1076 AT) postbus 75505 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-5772375, fax 020-5772711, e-mail n.koops@houthoff.com
Kort, mw. mr. M., Strawinskylaan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460684, fax 020-5460735, e-mail marjolain.kort@stibbe.com
Koster, mr. G.F.E., Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741000, fax 020-6741111
Lont, mw. mr. J.A., Visscherstraat 24 (1054 EX) Amsterdam, tel. 020-6181781, fax 020-6833042, e-mail mail@aalst-daniels-advocaten.nl
Munster, mr. I.P.L. van, Meentweg 12-a (8224 BP) postbus 2036 (8203 AA) Lelystad, tel. 0320-245005, fax 0320-231408, e-mail info@wbadvocaten.nl
Prakash, mw. mr. U., Apollolaan 15 (1077 AB) postbus 75440 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6741000, fax 020-6741111
Roosmond, mr. O.F.X., Singel 190-hs (1016 AA) Amsterdam, tel. 020-6273795, fax 020-6273955, e-mail ofxroosmond@willering-advocaten.nl
Ruiter, mw. mr. I.C.M. van, Laan van Meerdervoort 100 (2517 AS) Den Haag, tel. 070-3548663, fax 070-3584750, e-mail info@meijer-advocaten.nl
Soek, mr. M.R.V., Prof. Dr. Dorgelolaan 14 (5613 AM) postbus 3 (5600 AA) Eindhoven, tel. 040-2626600, fax 040-2626700, e-mail info@hollandlaw.nl

Veerman, mr. J.C.I., Marconistraat 26 (1131 JW) Volendam, tel. 0299-322484, fax 0299-322485
Venis, mr. J.I. van de, Ottho Heldringstraat 5 (1066 AZ) Amsterdam, tel. 020-5148150, fax 020-5148151
Verboom, mr. M.E.B., Apollolaan 151 (1077 AR) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857688, fax 020-5727688, e-mail menno.verboom@freshfields.com
Versteegh, mw. mr. A.E., Weena 750 (3014 DA) postbus 1110 (3000 BC) Rotterdam, tel. 010-2240000, fax 010-4148444, e-mail annemijn.versteegh@nautadutilh.com
Vries, mw. mr. A.G.J. de, Gildelaan 34 (5612 AG) postbus 468 (5600 AL) Eindhoven, tel. 040-2410046, fax 040-2423008, e-mail maea.muurmans@zonnet.nl
Vrijman, mr. E.N., Westzeedijk 140 (3016 AK) postbus 23320 (3001 KH) Rotterdam, tel. 010-4363465, fax 010-4363691, e-mail info@lamsma-veldstra.nl
Weerden, mw. rm. D. van, Burgemeester van Roijensingel 2 (8011 CS) postbus 1036 (8001 BA) Zwolle, tel. 038-4280077, fax 038-4218573, e-mail dvanweerden@benthem-gratama.nl
Wesseling, mr. drs. J.H.M., Hooistraat 7 (2514 BM) Den Haag, tel. 070-3648102, fax 070-3617847, e-mail s-gravenhage@capra.nl
Wiarda, mw. mr. T.R., Piet Heinkade 55 (1019 GM) postbus 2911 (1000 CX) Amsterdam, tel. 020-3016633, fax 020-3016622, e-mail wiarda@vmw.nl

PRAKTIJK NEERGELEGD

Adriaansens, mr. C.A. Amsterdam 01-04-2005
Andriessen, mr. V.T.T. Rotterdam 01-08-2004

Bergboer-Oosterhof, mw. mr. Y. Almelo 01-04-2004
Bollen, mr. M.R. Amsterdam 08-04-2005
Bos, mw. mr. M. Amsterdam 01-04-2005
Brouwer, mw. mr. W.C. Delft 01-05-2005
Blij, mr. O.J.M. van der Amsterdam 20-04-2005
Claassen, mr. M.H.P. Den Haag 01-05-2005
Erners, mw. mr. Y.J. Den Haag 31-08-2004
Hulshof, mw. mr. M.J.H. Arnhem 01-05-2005
Julsingha, mw. mr. A.C. Apeldoorn 15-05-2005
Underwater, mw. mr. K.L. Amsterdam 22-04-2005
Putten-van den Heuvel, mw. mr. L.G.P.A. van Oss 29-04-2005
Stapert, mr. Y.J.D. Amsterdam 01-04-2005
Verwijs, mw. mr. M. Den Haag 01-05-2005
Witte, mr. D.H. de Amsterdam 01-04-2005

KANTOORVERPLAATSING

Appelman, mw. mr. M.M.A. (Lelystad): Wagemakersbaan 41 (1315 BC) postbus 10017 (1301 AA) Almere, tel. 036-5481361, fax 036-5481370, e-mail m.appelman@lelystad.bureaurechtshulp.nl
Arend, mw. mr. G.A. van der: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725570, fax 010-2725594, e-mail dvanderarend@akd.nl
Avezaat, mr. R.M.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725564, fax 010-2725592, e-mail ravezaat@akd.nl
Bais, mr. S.J.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725581, fax 010-2725594, e-mail sbais@akd.nl
Bakkerus, mr. S.O.H. (Zwolle): Vosselmanstraat 260 (7311 CL) postbus 10100 (7301 GC) Apeldoorn, tel. 055-5271233, fax 055-5791127, e-mail s.o.h.bakkerus@nysingh.nl

Bergervoet, mr. J.C.J.: Fred. Roeskestraat 100 (1076 ED) postbus 71170 (1008 BD) Amsterdam, tel. 020-5785637, fax 020-5785800, e-mail j.c.j.bergervoet@loyensloeff.com
Bindels, mr. R.J.C.: Prins Hendrikklaan 21 (3583 EB) postbus 85016 (3508 AA) Utrecht, tel. 030-2521802, fax 030-2511328, e-mail bindels@tomlow-advocaten.nl
Boasman-Trustfull, mw. mr. N.R.H. (Lelystad): Wagemakersbaan 41 (1315 BC) postbus 10017 (1301 AA) Almere, tel. 036-5481361, fax 036-5481370, e-mail n.boasman@lelystad.bureaurechtshulp.nl
Bollema, mr. P. (Leeuwarden): Stedumermaars 8-a (9735 AC) postbus 9420 (9703 LP) Groningen, tel. 050-3136416, fax 050-3136516, e-mail bollema@benkadadvocaten.nl
Bongaarts, mr. R.J.B.M. (Almelo): Laaressingel 61 (7514 EL) Enschede, tel. 053-4801929, fax 053-4801939
Borgart, mw. mr. C.C. (Amsterdam): One Rockefeller Plaza (NY 10020) New York/Verenigde Staten van Amerika, tel. 001-2122182990, fax 001-2122182999, e-mail charlotte.borgart@nautadutilh.com
Broekveldt, mr. D.F.L.: Frederiksplein 42 (1017 XN) postbus 545 (1000 AM) Amsterdam, tel. 020-5533613, fax 020-5533777, e-mail dolf.broekveldt@lovells.com
Bronsveld, mr. J.J.: Van der Rijtstraat 57 (4611 PP) postbus 386 (4600 AJ) Bergen op Zoom, tel. 0164-252621, fax 0164-255010, e-mail j.bronsveld@klaver-en-moes.nl
Brouwer, mr. D. (Utrecht): Stationsweg 35 (6711 PJ) Ede, tel. 0318-651717, fax 0318-654020, e-mail info@advocatenkantoorbrouwer.nl
Brugman, mw. mr. G.J. (Rotterdam): Parkstraat 107 (2514 JH) postbus 30457 (2500 GL) Den Haag, tel. 070-3760610, fax 070-3633779, e-mail brugman@barentskrans.nl

Butin Bik, mr. E.R.: Burgemeester de Raadtsingel 89 (3311 TG) postbus 1080 (3300 BB) Dordrecht, tel. 078-6133966, fax 078-6310938, e-mail mail@veldlaw.nl
Bijl, mr. M. (Zoetermeer): Schiphol Boulevard 105 WTC Toren (1118 BG) postbus 75538 (1118 ZN) Luchthaven-Schiphol, tel. 020-4569000, fax 020-4568000, e-mail marco.bijl@numico.com
Coenen, mr. S. (Maastricht): Nieuwegracht 17 (3512 LC) Utrecht, tel. 030-2341150, fax 030-2341153
Couwenberg, mw. mr. L.L.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725568, fax 010-2725592, e-mail lcouwenberg@akd.nl
Dalen, mr. G.J. van (Rotterdam): Orlyplein 10 (1043 DP) postbus 59280 (1040 KG) Amsterdam, tel. 020-5825100, fax 020-5825150, e-mail gvandalen@akd.nl
Dauids, mr. J.P.: Burgemeester Stramanweg 101 (1101 AA) Amsterdam (Z-O), tel. 020-2010536, fax 020-2010530, e-mail jan.dauids@davidslaw.nl
Defaix, mr. F.G.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725503, fax 010-2725516, e-mail fdefaix@akd.nl
Dekker, mw. mr. drs. A.M.C. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771475, fax 020-5771772, e-mail annemarie.dekker@debrauw.com
Derks, mw. mr. C.B.G. (Rotterdam): Amstelveenseweg 638 (1081 JJ) postbus 75258 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-5419916, fax 020-5419953, e-mail cathelyn.derks@dlapiper.com
Deursen, mw. mr. S.M. van: Rijksweg West 2 (6842 BD) postbus 40000 (6803 GA) Arnhem, tel. 026-4009527, fax 026-4008205
Dingemans, mr. W.J.H.: Duke Ellingtonlaan 39 (4462 KG) Goes, tel. 0113-258111, fax 0113-258299, e-mail wdingemans@zeelandnet.nl
Donk, mw. mr. V.J. van der (Den Bosch): Wethouder van Eschstraat 177 (5342 AV) Oss, tel. 0412-693131, fax 0412-693130, e-mail vvanderdonk@ewijk-wou.nl
Dorenbos, mw. mr. M.T.A.: Strawinskyklaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171000, fax 020-7171111
Driël, mr. C.F. van: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725585, fax 010-2725594, e-mail cvandriël@akd.nl
Eersel, mr. drs. M. van: Dijnsselhofplantsoen 14 (1077 BL) postbus 75466 (1070 AM) Amsterdam, tel. 020-3051600, fax 020-3051699, e-mail michiel.vaneersel@spighthoff.com
Efferink, mr. H.H. van: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725571, fax 010-2725594, e-mail hvanefferink@akd.nl
Ensing, mr. H.: Weteringkade 9 (2515 AK) Den Haag, tel. 070-3836700, fax 070-3839813, e-mail ensing.h@xs4all.nl
Eijssink-Bonnier, mw. mr. C.B.M. (Eindhoven): Orteliuslaan 1041 (3528 BE) postbus 3267 (3502 GG) Utrecht, tel. 030-2995634, fax 030-2995506, e-mail cbonnier@akd.nl
Fens, mr. R.J.: Amstelveenseweg 638 (1081 JJ) postbus 75258 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-5419896, fax 020-5419963, e-mail richard.fens@dlapiper.com

Flantua, mr. R.J.J. (Den Bosch): Biltstraat 110-112 (3572 BJ) postbus 13273 (3507 LG) Utrecht, tel. 030-2733122, fax 030-2735311, e-mail r.flantua@wanadoo.nl
Fleming, mr. J.: Strawinskyklaan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460606, fax 020-5460440, e-mail jeroen.fleming@stibbe.com
Gambon, mw. mr. S. (Rotterdam): Strawinskyklaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171936, fax 020-7171333, e-mail saskia.gambon@nautadutilh.com
Geld, mr. F.G. van der (Eindhoven): Pastoor van Haarenstraat 40 (5464 VG) Mariaheide, postbus 557 (5460 AN) Veghel, tel. 0413-352211, fax 0413-352777, e-mail f.g.vandergeld@bernhage.nl
Gerritsen, mw. mr. L. (Rotterdam): Strawinskyklaan 1999 (1077 XV) postbus 7113 (1007 JC) Amsterdam, tel. 020-7171924, fax 020-7171369, e-mail liza.gerritsen@nautadutilh.com
Gielen, mw. mr. A.P.G.: Burgemeester Stramanweg 101 (1101 AA) Amsterdam (Z-O), tel. 020-2010539, fax 020-2010530, e-mail aniek.gielen@davidslaw.nl
Gitmans, mr. S.M.: Herengracht 425-429 (1017 BR) Amsterdam, tel. 020-6246811, fax 020-6272278, e-mail gitmans@wieringa.nl
Groenewoud, mr. L.: Strawinskyklaan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460606, fax 020-5460719, e-mail lars.groenewoud@stibbe.com
Grootkerk, mr. M.P. (Breda): Scheepmakershaven 65 (3011 VD) postbus 21808 (3001 AV) Rotterdam, tel. 010-4114146, fax 010-4120084, e-mail grootkerk@marefeliex.com
Haas, mr. P.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725587, fax 010-2725594, e-mail phaas@akd.nl
Haersolte-van Hof, mw. mr. J.J. van (Den Haag): Apollolaan 151 (1077 AR) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857627, fax 020-5727627, e-mail jaromijn.vanhaersolte@freshfields.com
Hagenouw, mw. mr. C.I.J.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725316, fax 010-2725450, e-mail chagenouw@akd.nl
Have, mr. R.P. ten: Apollolaan 151 (1077 AR) postbus 75299 (1070 AG) Amsterdam, tel. 020-4857000, fax 020-4857001, e-mail robert.tenhaven@freshfields.com
Heere, mr. A.H.Chr.: Javastraat 8 (3016 CE) postbus 23431 (3001 KK) Rotterdam, tel. 010-4360069, fax 010-4366006, e-mail info@heerevanderhorst.nl
Heutink, mr. G.H.J.: De Lairesestraat 137-141 (1075 HJ) Amsterdam
Honig, mw. mr. R.C.: Stadhouderskade 92 (1073 AV) Amsterdam, tel. 020-6649221, fax 020-6715716, e-mail renata.honig@xs4all.nl
Hovinga, mr. A.P. (Utrecht): Willem Pijperlaan 12 (3055 WN) Rotterdam
Hulten, mr. W.P. van (Breda): Dolemiedijk 8 (4706 HP) Roosendaal, tel. 0165-561640, fax 0165-561721, e-mail wvanhulten@westbrabant.net
Hustinx, mr. J.P. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771494, fax 020-5771631, e-mail janpieter.hustinx@debrauw.com

Het Bureau van de Orde

ONDERWERP	TELEFOONNUMMER	E-MAILADRES
Voor		
• N.a.w. gegevens advocatuur	070 - 335 35 29	adres@advocatenorde.nl
• Centrale Controle Verordeningen	070 - 335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
• Landelijke financiële bijdrage	070 - 335 35 23	finorg@advocatenorde.nl
• Communicatie: Advocatenblad, Brochures, etc.	070 - 335 35 52	pr@advocatenorde.nl
• BalieNet certificaten	070 - 335 35 51	certificaat@advocatenorde.nl
Opleiding		
• Beroepsopleiding (BO) (09.00-12.00 uur) (vragen van stagiaires inzake BO)	070 - 335 35 55	opl@advocatenorde.nl
• Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO) (vragen van stagiaires inzake VSO en erkende opleidingsinstellingen)	070 - 335 35 58/78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (vragen van erkende opleidingsinstellingen)	070 - 335 35 58/78	vso-po@advocatenorde.nl
• Permanente Opleiding (PO) (vragen van advocaten inzake PO-punten, inclusief ontheffing PO)	070-3353541/89	jz@advocatenorde.nl
• Vrijstellingen BO en VSO	070-3353541/89	jz@advocatenorde.nl
Alle overige vragen van advocaten	070 - 335 35 71/86	helpdesk@advocatenorde.nl

Huys, mr. P.J.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725503, fax 010-2725516, e-mail phuys@akd.nl

Jager, mr. O.M. LLM (Breda): Dr. Molewaterplein 50 (3015 GD) postbus 2040 (3000 CA) Rotterdam, tel. 010-4089277, fax 010-4089499, e-mail o.dejager@erasmusmc.nl

Jansen, mr. S.A.S. (Nieuwegein): Nicolaas Beetsstraat 10 (3511 HE) Utrecht, tel. 030-2305060, fax 030-2306051, e-mail sjansen@vanboomadvocaten.nl

Jense, mw. mr. E. (Purmerend): Tuinstraat 5 (1506 VV) Zaandam, tel. 075-6351141, fax 075-6354491, e-mail jense@desaenadvocaten.nl

Jonker-van Dijk, mw. mr. H.A. (Stadskanaal): Hoofdstraat 199 (9601 EE) postbus 309 (9600 AH) Hoogeveen, tel. 0598-396070, fax 0598-395657, e-mail info@klopstra.nl

Kasteren, mw. mr. L.C. van (Maastricht): Wilhelmijnstraat 21 (6131 KL) postbus 525 (6130 AM) Sittard, tel. 046-4205660, fax 046-4521166, e-mail kamps@kamps-advocaten.nl

Kloosterman, mr. A.D. (Utrecht): Amstelveenseweg 54-56 bg (1075 XH) Amsterdam, tel. 020-6180908, fax 020-6162070, e-mail ame@kloostermanstronks.nl

Komen-Pesie, mw. mr. R.: Kruisweg 35 (1861 LA) Bergen, e-mail info@komen.nl

Kortmann, mr. L.P. (Den Haag): Burgerweeshuispad 301 (1076 HR) postbus 75084 (1070 AB) Amsterdam, tel. 020-5771479, fax 020-5771737, e-mail lucas.kortmann@debrauw.com

Lammers, mw. mr. H.H. (Vroomshoop): Bavinkstraat 11 (7607 LA) postbus 180 (7600 AD) Ermelo, tel. 0546-452038, fax 0546-646274, e-mail info@lammersadvocaten.nl

Leij, mw. mr. H. bij de: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725572, fax 010-2725594, e-mail hbijdelei@akd.nl

Linden, mr. J.N.T. van der: Emmaplein 2 (1075 AW) postbus 75638 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5730367, fax 020-5709670, e-mail kvdl@rechtstaete.nl

Mander, mw. mr. L.E.: Singel 542 (1017 AZ) postbus 11723 (1001 GS) Amsterdam, tel. 020-5535200, fax 020-6207466

Meeuwssen, mr. B.: Herengracht 499 (1017 BT) Amsterdam, tel. 020-5352525, fax 020-4126111, e-mail meeuwssen@yorkadvocaten.nl

Mellens-Schrage, mw. mr. L.G. (Stadskanaal): Hoofdstraat 199 (9601 EE) postbus 309 (9600 AH) Hoogeveen, tel. 0598-396070, fax 0598-395657, e-mail info@klopstra.nl

Merbel, mr. C.W.L. van de: Kromme Weele 14-16 (4331 PB) postbus 58 (4330 AB) Middelburg, tel. 0118-651402, fax 0118-651403, e-mail c.vandemerbel@vanbovenadvocaten.nl

Michiels, mw. mr. S.H.J.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725590, fax 010-2725592, e-mail smichiels@akd.nl

Nat, mr. P. van der: 2^e Weteringdwarsstraat 35-bg (1017 SR) Amsterdam, tel. 020-6387780

Niftrik, mr. H.M. van (Zoetermeer): Amstelplein 1 (1096 HA) postbus 94697 (1090 GR) Amsterdam, tel. 020-5861429, fax 020-5869777, e-mail hendrik.van.niftrik@getronics.com

Nugteren, mw. mr. E.: Corn. Anthoniszstraat 22 (1071 VV) postbus 75435 (1070 AK) Amsterdam, tel. 020-6612530, fax 020-6188739

Ommeren, mr. E.A.A.: Arnhemseweg 629 (7361 TR) postbus 126 (7360 AC) Beekbergen, tel. 055-5066650, fax 055-5066651, e-mail evanommeren@wvo-advocaten.nl

Oosterbaan, mr. O.D. (Brussel/België): Weena 690 (3012 CN) postbus 2888 (3000 CW) Rotterdam, tel. 010-2246224, fax 010-4125839, e-mail olivier.oosterbaan@loyensloeff.com

Oppedijk van Veen, mw. mr. N.F.: De Lairesestraat 137-141 (1075 HJ) Amsterdam

Pen, mr. G.W.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725586, fax 010-2725594, e-mail gpen@akd.nl

Pennings, mr. M.J.G. (Eindhoven): Pastoor van Haarenstraat 40 (5464 VG) Mariaheide, postbus 557 (5460 AN) Veghel, tel. 0413-352211, fax 0413-352777, e-mail m.j.g.pennings@berhaege.nl

Pita Cao, mr. C.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725575, fax 010-2725594, e-mail cpitacao@akd.nl

Pleger, mr. M.H.G. (Delft): Schakelsteede 1-3 (3431 HB) postbus 237 (3430 AE) Nieuwegein, tel. 030-6032922, fax 030-6000166, e-mail mplieger@kaiservanas.nl

Pol, mr. J.M. (Assen): Hoenderkamp 20 (7812 VZ) postbus 2120 (7801 CC) Emmen, tel. 0591-657700, fax 0591-659660, e-mail info@houkes.nl

Pul, mw. mr. J.M.A.P. van (Nijmegen): Broerenstraat 41 (6811 EB) postbus 1015 (6801 BA) Arnhem, tel. 026-3530882, fax 026-3530883, e-mail rechtshulp@arnhem.bureaurechtshulp.nl

Punt, mr. H.M.: 2^e Jacob van Campenstraat 138 (1073 XZ) postbus 15622 (1001 NC) Amsterdam, tel. 020-6796222, fax 020-6710355, e-mail info@puntadvocaten.nl

Quant, mr. A.J.: Koninglaan 17 (1075 AA) Amsterdam, tel. 020-5727160, fax 020-5727199, e-mail quant@boontjecs.nl

Rack, mr. M.K.: Weverstraat 4-b (6811 EL) Arnhem, tel. 026-3702026, fax 026-3702096, e-mail pliegeradvocaten@planet.nl

Rademakers, mr. E.H.M.G.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725580, fax 010-2725594, e-mail erademakers@akd.nl

Ramdas, mr. A.K. (Rijsbergen): Strevelsweg 700-206 (3083 AS) Rotterdam, tel. 010-4815588, fax 010-4816565

Roos, mr. G.M.P.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725582, fax 010-2725594, e-mail paros@akd.nl

Ruiter, mw. mr. B. de (Driebergen): 's-Gravenbroekseweg 96 (2811 GH) Reeuwijk, e-mail b.deruiter@wxs.nl

Rijnveld, mr. P.A. (Zoetermeer): Wilsonplein 15 (2011 VG) postbus 3223 (2001 DE) Haarlem, tel. 023-5340100, fax 023-5328163, e-mail rijnveld@cordemeyerslager.nl

Sambeek, mr. W.A. van (Amsterdam): Robijnstraat 16 (1812 RB) postbus 1046 (1810 KA) Alkmaar, tel. 072-5280036, fax 072-5280080, e-mail vamsambeek@westertophoff.nl

Schadd, mr. J.A. (Utrecht): Bouriciusstraat 6 (6814 CW) postbus 227 (6800 AE) Arnhem, tel. 026-3549949, fax 026-3549959

Smith, mw. mr. E.C.: Kruisdwarsstraat 21 (3581 GL) postbus 13169 (3507 LD) Utrecht, tel. 030-2893820, fax 030-2893820, e-mail ecsmith@planet.nl

Snijders, mr. J.L.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725569, fax 010-2725592, e-mail jsnijders@akd.nl

Spek, mr. E.C. van der (Amsterdam): Johannes Vermeerstraat 28 (2102 BW) Heemstede, fax 023-5475645

Stronks, mr. P.J. (Utrecht): Amstelveenseweg 54-56 bg (1075 XH) Amsterdam, tel. 020-6180908, fax 020-6162070, e-mail jurgen@kloostermanstronks.nl

Tan, mr. P.F.C. (Amsterdam): Primrose Street Exchange House (EC2A 2ST) London/Groot-Brittannië, tel. 0044-2074666304, fax 0044-2074666311, e-mail philip.tan@stibbe.com

Tellingen, mr. E.D. van (Almere): Meentweg 12-a (8224 BP) postbus 2036 (8203 AA) Lelystad, tel. 0320-245005, fax 0320-231408, e-mail info@wbadvocaten.nl

Teuling-Caarl's, mw. mr. L.T.M. den (Deventer): Zaadmarkt 110 (7201 DE) postbus 4035 (7200 BA) Zutphen, tel. 0575-594233, fax 0575-594222, e-mail rechtshulp@zutphen.bureaurechtshulp.nl

Tilborg, mw. mr. A.J.T. van (Deventer): Zaadmarkt 110 (7201 DE) postbus 4035 (7200 BA) Zutphen, tel. 0575-594233, fax 0575-594222, e-mail rechtshulp@zutphen.bureaurechtshulp.nl

Timmerman, mw. mr. I.: Strawinskyaan 2001 (1077 ZZ) postbus 75640 (1070 AP) Amsterdam, tel. 020-5460233, fax 020-5460715, e-mail inge.timmerman@stibbe.com

Uchelen, mw. mr. W.J.N. van (Den Haag): Schiphol Boulevard 105 WTC Toren (118 BG) postbus 75538 (118 ZN) Luchthaven-Schiphol

Unval, mr. F. (Almelo): Laaressingel 61 (7514 EL) Enschede, tel. 053-4801929, fax 053-4801939, e-mail f.unval@enschede.bureaurechtshulp.nl

Verhaagh, mr. S.T.W. (Nijmegen): Broerenstraat 41 (6811 EB) postbus 1015 (6801 BA) Arnhem, tel. 026-3530882, fax 026-3530883, e-mail s.verhaagh@arnhem.bureaurechtshulp.nl

Verkerk, mr. B.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725574, fax 010-2725594, e-mail bverkerk@akd.nl

Visser, mw. mr. C.J.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725508, fax 010-2725516, e-mail cvisser@akd.nl

Visser LL.M., mw. mr. dr. E.W.I. (Rotterdam): 33 Sun Street (EC2M 2PY) London/Groot-Brittannië, tel. 0044-2074225050, fax 0044-2074225055, e-mail e.visser@houthoff.com

Vries, mw. mr. D.: Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725583, fax 010-2725594, e-mail divedries@akd.nl

Weegh, mw. mr. T.J.E. op de (Almere-Haven): Stationsplein 35 (1315 KT) postbus 10185 (1301 AD) Almere, tel. 036-5344400, fax 036-5343520, e-mail info@denbesten-sloof.nl

Weiffenbach, mr. drs. B.M.M. (Den Haag): Drentestraat 21 (1083 HK) postbus 7925 (1008 AC) Amsterdam, tel. 020-5492170, fax 020-5497677, e-mail dick.weiffenbach@hollandlaw.nl

Weitkamp, mw. mr. M.G. (Waddinxveen): Kattensingel 94 (2801 CG) postbus 555 (2800 AN) Gouda, tel. 0182-520255, fax 0182-521883, e-mail mweitkamp@vandelftadvocaten.nl

Westerhof, mw. mr. H.K.: Wijnstraat 209 (3311 BV) Dordrecht, tel. 078-6489129, fax 078-6489369

Willems, mr. P. (Utrecht): Arnhemseweg 629 (7361 TR) postbus 126 (7360 AC) Beekbergen, tel. 055-5066650, fax 055-5066651, e-mail pwillems@wvo-advocaten.nl

Willems, mr. P.W.H.M.: Javastraat 10-12 (2585 AN) postbus 85563 (2508 CG) Den Haag, tel. 070-3615048, fax 070-3615400, e-mail p.willems@gmw.nl

Willemsen, mw. mr. M.J. (Rotterdam): Admiraliteitskade 50 (3063 ED) postbus 4302 (3006 AH) Rotterdam, tel. 010-2725515, fax 010-2725516, e-mail mwillemsen@akd.nl

Winter, mr. G.W. (Sneek): Zonderdauw 12 (9202 AA) postbus 277 (9200 AG) Drachten, tel. 0512-515999, fax 0512-540510, e-mail g.r.winter@machielsadvocaten.nl

Woerkom, mr. P.W.H. van (Rotterdam): Flight Forum 1 (5657 DA) postbus 666 (5600 AR) Eindhoven, tel. 040-2345769, fax 040-2345630, e-mail pvanwijmen@akd.nl

NIEUW KANTOOR/ASSOCIATIE

Gijs Heutink Advocaten (mrs. G.H.J. Heutink en N.F. Oppedijk van Veen) De Lairesestraat 137-141 (1075 HJ) Amsterdam

Heere Van der Horst advocaten (mrs. A.H.Chr. Heere, J.C. van der Horst, R. van der Niet) Javastraat 8 (3016 CE) postbus 23431 (3001 KK) Rotterdam, tel. 010-4360069, fax 010-4366006, e-mail info@heerevanderhorst.nl

Kloosterman & Stronks Advocaten (mr. A.D. Kloosterman en P.J. Stronks) Amstelveenseweg 54-56 bg (1075 XH) Amsterdam, tel. 020-6180908, fax 020-6162070

Willems & Van Ommeren (mrs. P. Willems en E.A.A. van Ommeren) Arnhemseweg 629 (7361 TR) postbus 126 (7360 AC) Beekbergen, tel. 055-5066650, fax 055-5066651

NAAMSWIJZIGING

Beltman Van Dijk Advocaten te Amsterdam thans: **Beltman Van Dijk Van Dorsten**
De Vries & De Boer Advocaten te Coevorden thans: **De Vries De Boer Kostwinder Advocaten**

BEZOEKADRES / POSTBUS / TEL. / FAX / E-MAIL

Brainich Advocaten te Amsterdam: Plantage Middenlaan 42-a (1018 DH) Amsterdam

Goorts & Coppens Advocaten te Deurne: e-mail info@goorts-coppens.nl

Goorts & Coppens Advocaten te Roermond: Swalmerstraat 61 (6041 CW) Roermond, e-mail info@goorts-coppens.nl

De Haan Advocaten & Notarissen te Almere: Radioweg 2 (1324 KW) postbus 60012 (1320 AA) Almere, e-mail almere@dehaaninfo.nl

Muller & Partners Advocaten te Haarlem: Zijlweg 199 (2015 CK) Haarlem, e-mail info@mulleradvocaten.nl

Rijssenbeek Advocaten te Arnhem: Velperweg 35 (6824 BE) Arnhem

- Alle disciplinaire beslissingen die sinds 1986 in het Advocatenblad zijn gepubliceerd zijn ook te vinden op www.advocatenorde.nl en BalieNet
- Publicatie in deze rubriek geschiedt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit mr. H.J.A. Knijff, mr. J.D. Loorbach, mr. I.E.M. Sutorius mr. G.J. Kemper en mr. C.H.B. Winters.

VERSCHILLENDE KLACHTPROCEDURES

Raad van Discipline 's-Gravenhage, 17 mei 2004

(mrs. Van Boven, Van den Dries, Hiebendaal, Meerman en Merens)

De strekking en reikwijdte van de klachtprocedure ex art. 14 e.v. Wet op de rechtsbijstand bij de Raad voor Rechtsbijstand is een geheel andere dan die van de klachtprocedure voorzien in de Advocatenwet. Een eerdere beslissing op een klacht door de Raad voor Rechtsbijstand staat daarom niet in de weg aan een latere inhoudelijke behandeling van diezelfde klacht door de tuchtrechter.

- *Advocatenwet artikel 46 (1.4.3 Andere verzuimen; 1.4.4 Niet verschijnen op een zitting)*
- *Gedragsregels 4 en 8*
- *Art. 14 e.v. Wet op de rechtsbijstand*

Feiten

Mr. X staat klager bij in diens verzoek om als vluchteling te worden toegelaten in Nederland. Op maandag 10 juni staat een gehoor in bezwaar door de IND geagendeerd. Op vrijdag 7 juni blijkt mr. X dat hij dan verhinderd zal zijn in verband met een beschikbaarheidsdienst bij een AZC. Mr. X stuurt die vrijdag, laat in de middag, een fax aan de IND, klager en Vluchtelingenwerk waarin hij aangeeft dat hij verhinderd is om het gehoor in bezwaar bij te wonen. Aan Vluchtelingenwerk verzoekt mr. X direct telefonisch contact op te nemen met hem indien klager van mening zou zijn dat hij niet zonder de aanwezigheid van mr. X ter hoorzitting kan verschijnen. Klager verschijnt zonder bijstand van mr. X op die hoorzitting.

Op 20 juni wordt de beschikking houdende ongegrondheid van het bezwaar van klager naar het kantoor van mr. X gestuurd. Mr. X stelt tegen deze beschikking geen beroep in en hij licht klager over dat niet-instellen eerst in bij brief van 29 juli, nadat de beroepstermijn is verstreken.

Klager dient over mr. X bij de Raad voor Rechtsbijstand een klacht in die gelijklopend is aan de hierna te noemen klacht die hij later bij de deken tegen mr. X indient. De Raad voor Rechtsbijstand verklaart de klacht deels gegrond en legt aan mr. X de maatregel van waarschuwing op.

Klacht

Naast twee onderdelen die betrekking hebben op de manier waarop mr. X de zaak juridisch-inhoudelijk heeft behandeld (en die door de raad ongegrond worden verklaard) behelst de klacht:

- a. Mr. X heeft klager tijdens het gehoor in bezwaar aan zichzelf overgelaten.
- b. Mr. X heeft de beroepstermijn met betrekking tot ongegrondverklaring van het bezwaarschrift laten verstrijken en niet-tijdig beroep ingesteld tegen de afwijzende beslissing.

Verweer

Mr. X beroept zich op het ne bis in idem-beginsel nu dezelfde klacht onderwerp is geweest van een klachtprocedure bij de Raad voor Rechtsbijstand. Mr. X acht klager dan ook niet-ontvankelijk in zijn klachten.

Mr. X heeft klager, zodra mogelijk, op de hoogte gesteld van het feit dat hij de zitting op 10 juni niet kon bijwonen en daarbij tevens Vluchtelingenwerk gevraagd contact met hem op te nemen indien klager niet alleen naar de zitting zou willen gaan. Mr. X zou in het laatste geval getracht hebben de zitting uit te stellen dan wel zelf ter zitting te verschijnen. Mr. X wijst erop dat klager, blijkens het proces-verbaal, niet zelf te kennen heeft gegeven aan de ambtelijke commissie dat hij rechtsbijstand zou wensen. De IND zou normaal gesproken zoveel als mogelijk aan de bezwaren van klager tegemoetgekomen zijn. Klager is dus niet in zijn belangen geschaad.

Hij erkent dat hij niet-tijdig tegen de beschikking van 20 juni beroep heeft ingesteld, dan wel heeft doen instellen.

Overwegingen van de raad

De raad overweegt vooreerst dat de klachtprocedure bij de Raad voor Rechtsbijstand als een eigenstandige klachtprocedure moet worden gezien, die niet bestreken wordt door het advocatentuchtrecht. De klachtprocedure bij de Raad voor Rechtsbijstand is van toepassing op advocaten die zijn ingeschreven bij die raad teneinde op basis van gefinancierde rechtsbijstand zaken voor rechtzoekenden te behandelen. In het kader van deze klachtprocedure kunnen er weliswaar maatregelen aan een advocaat worden opgelegd, doch deze maatregelen zijn niet tuchtrechtelijk van aard maar gericht op de al dan niet doorhaling van de inschrijving van advocaten door de Raad voor Rechtsbijstand, zoals bedoeld in art. 14 e.v. Wet op de rechtsbijstand.

Toetsing door de Raad voor Rechtsbijstand geschiedt aan de hand van de door deze raad gehanteerde inschrijvingsvoorwaarden, niet aan de tuchtrechtelijke normen zoals vervat in artikel 46 Advocatenwet, bij welke normen de waarborging van een behoorlijke beroepsuitoefening met het oog op de belangen van de rechtzoekende de primaire doelstelling is.

De strekking en reikwijdte van de klachtprocedure bij de Raad voor Rechtsbijstand is derhalve een geheel andere dan die van het tuchtrecht zoals in de Advocatenwet voorzien, zodat het beroep op het ne bis in idem-beginsel faalt.

Blijkens de stukken in de onderhavige klachtzaak en het verhandelde ter zitting heeft mr. X de beschikbaarheidsdienst op 10 juni niet, dan wel niet tijdig dan wel onjuist, geagendeerd. Dit geeft blijk van een onzorgvuldige kantoororganisatie. Mr. X heeft klager, doordat hij hem eerst bij brief van vrijdag 7 juni op de hoogte heeft gesteld van het feit dat mr. X hem niet op maandag 10 juni kon bijstaan, voor een voldon-

gen feit geplaatst en daarmee in strijd gehandeld met het op een behoorlijke wijze behartigen van de belangen van klager.

De raad is van oordeel dat mr. X het daartoe had moeten leiden dat hij, indien hij de beschikbaarheidsdienst niet kon afzeggen, zich tijdig had moeten laten vervangen dan wel zelf tijdig om uitstel van het gehoor in bezwaar had moeten verzoeken om een behoorlijke behartiging van de belangen van klager te waarborgen. Mr. X heeft, door dit na te laten, tegenover klager in strijd met de op hem rustende zorgplicht gehandeld.

Mr. X heeft erkend dat hij de beroepstermijn heeft laten verstrijken en derhalve niet-tijdig beroep heeft ingesteld dan wel doen instellen tegen de ongegrondverklaring van het bezwaar van klager. Mr. X heeft aldus tegenover klager gehandeld in strijd met de op hem rustende zorgplicht.

Volgt

Berisping en de uitspraak dat mr. X jegens klager niet de zorgvuldigheid heeft betracht die een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt.

BELOOFDE ACTIVITEITEN NIET UITGEVOERD

Hof van Discipline, 4 juni 2004, nr. 3947

(mrs. Van Griensven, Van Voorst van Beest, Schokkenbroek, Fiévez en Ruitinga)

Raad van Discipline Amsterdam, 29 september 2003

(mrs. Kist, Karsskens, Meijer, Romijn en Röttgering)

De advocaat die na ontvangst van een door hem verlangd voorschot niet de activiteiten onderneemt die hij aan zijn cliënt heeft genoemd, betracht niet de zorgvuldigheid die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt. In casu wordt een schorsing opgelegd met als bijzondere voorwaarde dat de advocaat het door hem ontvangen voorschot terugbetaalt.

- *Advocatenwet artikel 46 (1.4.2 De kwaliteit van dienstverlening, traagheid), 48.7 en 48a.1*
- *Gedragsregel 4*

Feiten

Klagers zijn verwickeld geraakt in het faillissement van enige vennootschappen waarvan zij de directie voerden en aandeelhouder waren. Zij hebben ernstige bedenkingen ten aanzien van deze faillissementen en de wijze waarop deze faillissementen worden afgewikkeld. Naar aanleiding van een artikel in de *Telegraaf*, waarin aandacht wordt besteed aan de werkzaamheden van mr. X in een ander faillissement, benaderen zij mr. X die terstond aan klagers een bezoek brengt. Afgesproken wordt dat klagers stukken aan mr. X zullen toesturen, een fax zullen aanschaffen ter wille van de communicatie met mr. X, en hem € 10.000 vermeerderd met BTW zullen betalen, met de afspraak dat mr. X bovendien te zijner tijd 25% van het door zijn activiteiten te incasseren bedrag zou ontvangen. Zij hebben vervolgens inderdaad een fax aangeschaft, stukken aan mr. X toegestuurd en € 11.900 overgemaakt. Mr. X heeft vervolgens nauwelijks of geen werkzaamheden verricht. De klacht valt uiteen in drie onderdelen:

- mr. X heeft klagers onder dwang, dwaling en bedrog een overeenkomst laten sluiten tot het verlenen van rechtsbijstand;
- mr. X heeft de hem voorgelegde zaak niet of nauwelijks behandeld;
- mr. X heeft een onjuiste afspraak gemaakt over het honorarium.

Daarnaast dient de deken ambtshalve een bezwaar in, hierop neerkomend dat mr. X niet bereid is gebleken om af te zien van het overeengekomen honorarium van € 10.000 vermeerderd met BTW, terwijl hij slechts summiere werkzaamheden heeft verricht.

De raad verklaart de klacht onder a. ongegrond omdat de raad niet bevoegd is te oordelen over de rechtsgeldigheid van een tussen een advocaat en zijn cliënt gesloten overeenkomst. De klachtonderdelen onder b. en c. worden gegrond bevonden, evenals het bezwaar van de deken. Aan mr. X wordt de maatregel van berisping opgelegd.

Overwegingen van het hof

Het gaat in deze zaak, voorzover in hoger beroep nog van belang, om het volgende. Klagers waren aandeelhouders en bestuurders van diverse vennootschappen. Eén daarvan is failliet verklaard. Klagers hebben ernstige bedenkingen ten aanzien van de oorzaken en de afwikkeling van dit faillissement. Zij stellen voor aanzienlijke bedragen te zijn benadeeld. Naar aanleiding van artikelen in de *Telegraaf* over de Stichting W.O.R.M., Law Watch en mr. X in een andere faillissementszaak zijn klagers naar eerstgenoemden op zoek gegaan, waarbij zij uiteindelijk op 23 mei 2002 met mr. X in contact kwamen. Klagers hebben hun problematiek toen telefonisch aan mr. X voorgelegd. Daarop hebben zij bij fax van eveneens 23 mei 2002 een aantal stukken met betrekking tot hun zaak op voorhand ter kennisneming aan mr. X toegezonden. Na zijn komst in de namiddag van 28 mei 2002 te hebben aangekondigd, is mr. X op de avond van diezelfde dag om 22.00 uur bij klagers in België met zijn chauffeur op bezoek gekomen om over hun zaak te spreken. Bij brief van 29 mei 2002 hebben klagers aan mr. X op diens verzoek de op 28 mei 2002 met hem gemaakte afspraken bevestigd, waarna zij bij brief van 31 mei 2002 nog een aantal stukken met betrekking tot hun zaak aan mr. X hebben toegezonden.

Tegen de beslissing van de raad voeren klagers als grief aan dat voornoemd klachtonderdeel a. ten onrechte ongegrond is verklaard. Voorts hebben zij eerst in hoger beroep verzocht met zoveel woorden vast te stellen dat mr. X niet heeft gehandeld zoals dat een goed en zorgvuldig handelend advocaat betaamt.

Ter toelichting op klachtonderdeel a. hebben klagers gesteld dat mr. X hen van het begin af aan op het verkeerde been heeft gezet. Zij waren al geruime tijd radeloos vanwege de faillissementsproblematiek waarin zij verkeerden, toen zij met mr. X in contact kwamen. Deze heeft hen op 23 en 28 mei 2002 in strijd met de werkelijkheid voorgehouden dat hij vanwege zijn betrokkenheid in andere gerucht makende faillissementszaken, waarin zich in grote lijnen dezelfde (fraude)problematiek voordeed, met een team samenwerkte om dit soort zaken landelijk bij rechtbanken aan de kaak te stellen. Tevens wekte hij de indruk dat op korte termijn actie was geboden, zodat zij een fax dienden aan te schaffen, zo snel mogelijk

stukken dienden op te vragen en hem toe te zenden, alsmede een voorschot (naar later bleek a fonds perdu) van € 10.000 (te vermeerderen met BTW) aan hem dienden te betalen. Uiteindelijk bleek dat van teamwork in het geheel geen sprake was, dat zij de fax voor niets hadden aangeschaft, omdat mr. X niets van zich liet horen en dat van zijn voorgespiegelde voortvarende aanpak evenmin iets terechtwam. Aldus klagers.

Met betrekking tot deze grief overweegt het hof als volgt.

Anders dan de raad, is het hof van oordeel dat klachtonderdeel a. in ruime zin dient te worden verstaan. Het onderdeel strekt blijkens de daarop door klagers gegeven toelichting niet tot het verkrijgen van een civielrechtelijk oordeel met betrekking tot de vraag of bij de totstandkoming van de overeenkomst van opdracht tussen klagers en mr. X sprake is geweest van wilsgebreken, maar het onderdeel beoogt dat wordt vastgesteld dat mr. X hen, klagers, eind mei 2002 heeft misleid door hen voor te spiegelen dat zij van doen hadden met een in faillissementszaken ervaren advocaat, die voornemens was en ook de mogelijkheden had doortastend voor hen op te treden, zodat zij hun zaak met een gerust hart aan hem konden toevertrouwen.

Aldus opgevat, is het hof van oordeel dat ook dit onderdeel van de klacht tuchtrechtelijk kan worden beoordeeld.

In dit verband kan, als enerzijds door klagers gesteld en anderzijds door mr. X onweersproken gelaten, van het navolgende worden uitgegaan. Op 28 mei 2002 werden klagers door mr. X overvallen met de telefonische aankondiging van de komst van mr. X (met chauffeur) naar hun huisadres in België om de zaak te bespreken, omdat volgens mr. X onmiddellijk actie diende te worden genomen. Tijdens die bespreking, die in de avonduren plaatsvond, wekte mr. X de indruk dat hij in dit soort zaken in teamverband placht te opereren. Verder heeft hij bij die gelegenheid doen voorkomen dat hij snel voor klagers aan de slag zou gaan, omdat snelheid was geboden, en dat hij wist hoe hij te werk moest gaan waarbij hij niet zou schromen rechters en curatoren aan te pakken. Hij wenste van klagers een schriftelijke bevestiging van de gemaakte afspraken waaraan klagers voldeden bij brief van 29 mei 2002 alsmede een aanbetaling van € 10.000, te vermeerderen met BTW en aanschaf van een faxapparaat met het oog op de communicatie. Ook aan deze wensen hebben klagers voldaan. Vervolgens is gebleken dat mr. X in faillissementszaken niet in teamverband werkt en dat hij niets heeft ondernomen wat voor klagers enig resultaat had of redelijkerwijs kon hebben. Dit alles voert tot de slotsom dat mr. X eind mei 2002 willens en wetens misbruik heeft gemaakt van de radeloosheid waarin klagers toen verkeerden door hen te bewegen op korte termijn tegen financieel ongunstige condities met hem in zee te gaan door zich aan hen voor te doen als een daadkrachtige, ervaren in teamverband optredende faillissementsadvocaat, terwijl hij vervolgens geen blijk ervan gaf dat hij dit in werkelijkheid ook was.

Slotsom

Het voorgaande betekent dat ook onderdeel a. van de klacht van klagers gegrond is. Dit voert in de gegeven omstandigheden, gelet op de ernst van de aan mr. X verweten gedragingen, tevens tot de slotsom dat is

komen vast te staan dat mr. X jegens klagers niet de zorgvuldigheid heeft betracht, die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt, als bedoeld in art. 48 lid 7 Advocatenwet.

Mr. X heeft met zijn gedragingen misbruik gemaakt van rechtzoekenden, die zich in goed vertrouwen tot hem hebben gewend. Hij heeft hen onder valse voorwendselen bewogen hun zaak aan hem toe te vertrouwen, terwijl hij wist of moet hebben geweten dat zij dat deden onder de invloed van hetgeen hij hen voorspiegelde. Gelet op de andere, reeds in eerste aanleg gegrond bevonden klachtonderdelen en het dekenbezwaar, op de antecedentenlijst van mr. X sedert 1996 en voorts op de omstandigheid dat de Raad van Discipline in het ressort Amsterdam hem op 20 oktober 2003 een voorwaardelijke schorsing voor een periode van één maand met een proeftijd van twee jaar heeft opgelegd (bij uitspraak van heden door dit hof bekrachtigd), acht het hof het thans geboden mr. X een schorsing op te leggen als na te melden. Gelet op het feit, dat mr. X, ondanks sommatie, weigert de meergenoemde aanbetaling, waarvoor hij geen tegenprestatie van enige betekenis voor klagers heeft verricht, aan klagers terug te betalen, zal het hof een deel van de schorsing voorwaardelijk uitspreken onder na te melden bijzondere voorwaarde.

Ook de in art. 48 lid 7 Advocatenwet omschreven uitspraak zal tegen mr. X worden gedaan.

Beslissing van het hof

Het hof vernietigt de beslissing van de raad voorzover klachtonderdeel a. ongegrond is verklaard en aan mr. X de maatregel van berisping is opgelegd:

- verklaart klachtonderdeel a. van de klacht alsnog gegrond;
- verklaart dat mr. X jegens klagers niet de zorgvuldigheid heeft betracht die bij een behoorlijke rechtshulpverlening betaamt;
- legt mr. X op de maatregel van schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van drie maanden, ingaande twee weken na de verzending van deze beslissing, met de bepaling dat deze maatregel voor het gedeelte van een maand niet zal worden ten uitvoer gelegd tenzij de Raad van Discipline later anders mocht bepalen op grond dat mr. X zich voor het einde van een hierbij op twee jaar bepaalde proeftijd aan een in art. 46 van de Advocatenwet bedoelde gedraging heeft schuldig gemaakt of de navolgende bijzondere voorwaarde niet heeft nageleefd. Stelt als bijzondere voorwaarde dat mr. X binnen een maand na toezending van deze beslissing een bedrag van € 11.900 aan klagers zal hebben terugbetaald;

bekrachtigt de beslissing voor het overige.

CONFLICTERENDE BELANGEN MET KIND

Hof van Discipline, 7 juni 2004

(mrs. Peepkorn, Meeter, Thunnissen, Schokkenbroek en Tonkens-Gerkema)

Raad van Discipline Amsterdam, 20 oktober 2003

(mrs. Van Bennekom, De Regt, Remme, Romijn en Verweel-Stokman)

Voorzitter van de Raad van Discipline te Amsterdam, 6 mei 2003

Conflicterende belangen tussen twee partijen, mede omdat een van hen naast het eigen belang ook het belang van haar bij het geschil betrokken kind heeft te bewaken. Ontvankelijkheid van een derde partij in een klacht ter zake van conflicterende belangen.

– *Advocatenwet artikel 46 (Vrijheid van handelen)*

– *Gedragsregels 7/3.1*

Feiten

Klager is gehuwd geweest met mevrouw A. Uit dat huwelijk is een dochter geboren. Mevrouw A, bij wie de dochter verblijft, vindt een nieuwe levenspartner van wie klager gaat vermoeden dat die de dochter seksueel heeft misbruikt. Klager heeft terzake familierechtelijke acties doen ondernemen. Een en ander heeft ook geleid tot een strafrechtelijk onderzoek tegen de verdachte nieuwe partner van mevrouw A. Mr. X staat mevrouw A en haar verdachte partner bij op familierechtelijk gebied.

Klacht

Met betrekking tot de in dat kader door mr. X verleende rechtsbijstand aan mevrouw A en haar nieuwe partner wordt door klager als volgt geklaagd:

Mr. X zou in strijd met art. 46 Advocatenwet hebben gehandeld door in strijd met de waarheid mededelingen te hebben gedaan, inhoudende dat klager bij herhaling zou hebben geweigerd in te gaan op uitnodigingen voor een gesprek, en dat klager zich zou laten leiden door suggestieve, niet op waarheid berustende mededelingen en uit zijn verband getrokken opmerkingen; de klacht jegens mr. X luidt voorts dat hij zich niet heeft ontzien conflicterende belangen te behartigen en dat hij voorts in een brief heeft gesteld dat de bevindingen van een deskundige het vermoeden bevestigen dat van seksueel misbruik van het betrokken meisje geen sprake is; dit terwijl die conclusie niet uit de rapportage van de deskundige kan worden afgeleid. Voorts wordt (onder meer) nog geklaagd over een passage in een brief van mr. X, luidende: 'Het is juist dat ik in ons gesprek de oprechtheid over de motieven van uw cliënt in twijfel trok. Ik verbaasde mij erover dat uw cliënt thans zulke sterke bezorgde vadergevoelens etaleert, waar hij in het verleden niet veel van die gevoelens liet blijken', welke passage als onnodig grievend wordt gekwalificeerd.

De conflicterende belangen zouden hierin bestaan dat de positie van mevrouw A (als cliënte met een eigen belang en daarnaast met een ander belang als moeder, verantwoordelijk voor haar kind) zodanig anders en potentieel tegenstrijdig is met die van haar nieuwe partner, die verdacht wordt, dat daardoor uitgesloten is dat mr. X zowel voor de moeder als voor haar nieuwe partner opkomt.

Overwegingen van de raad

De raad komt aan de behandeling van de zaak toe na verzet tegen de voorzittersbeslissing tot kennelijk ongegrondverklaring; de enkele verzetsgrond is dat de voorzitter met zijn beslissing heeft miskend dat mr. X in strijd met art. 46 Advocatenwet heeft gehandeld.

De raad verklaart het verzet tegen de beslissing van de voorzitter ongegrond voorzover dit is gericht tegen de beslissing van de voorzitter ten aanzien van de tegen mr. X gerichte klachtonderdelen ter zake van mededelingen die in strijd met de waarheid zouden zijn en ter zake van de onjuiste weergave van de bevindingen van de deskundige. De raad buigt zich wel nader over de klacht dat een brief van mr. X een nodeloos grievende passage heeft bevat. De raad is van oordeel dat deze klacht niet als kennelijk ongegrond kan worden afgedaan; na een inhoudelijke toets van alle betrokken omstandigheden (onder andere een spijbtuiging van mr. X) wordt dit klachtonderdeel wel alsnog ongegrond verklaard.

De raad komt dan toe aan het klachtonderdeel dat inhoudt dat mr. X zich niet heeft ontzien conflicterende belangen te behartigen. Naar het oordeel van de raad treft die klacht doel.

Het relevante conflicterende belang (belangenverstremming) is het navolgende.

Klager en zijn ex-echtgenote, mevrouw A, zijn na de echtscheiding het gezag over de dochter blijven uitoefenen. Mr. X heeft op verzoek van mevrouw A en haar nieuwe partner op zich genomen de belangen van deze beide personen te behartigen. Van belang is daarbij dat mr. X, optredend voor de moeder, zich daarbij mede had behoren te laten leiden door het belang van de minderjarige. Naar het oordeel van de raad diende rekening te worden gehouden met de mogelijkheid van een niet aanstonds overbrugbaar tegenstrijdig belang tussen mevrouw A en haar nieuwe partner; ook bestond er de mogelijkheid van een niet aanstonds overbrugbaar belangenconflict tussen ieder van de beide met gezag beklede ouders en de minderjarige enerzijds en de partner anderzijds.

Dat mr. X bij de aanvang van de door hem verleende rechtsbijstand meende dat er geen situatie bestond of ontwikkeling te verwachten viel die tot gevolg zou hebben dat hij zich vanwege tegenstrijdig belang tussen de moeder (mevrouw A) en haar partner diende te onthouden van bijstand aan de moeder en haar partner, betekent nog niet dat hij in deze zaak dus voor mevrouw A en haar partner kon optreden.

Hierover kan ook geklaagd worden door een belanghebbende derde, zoals in casu klager (de vader van het betrokken kind).

De raad concludeert dat mr. X heeft gehandeld in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt, zonder oplegging van een maatregel.

Overwegingen van het hof

Mr. X richt zijn grief in het appèl tegen het oordeel van de raad dat sprake was van mogelijk conflicterende belangen die mr. X hadden behoren te verhinderen om zowel voor mevrouw A als voor haar nieuwe partner op te treden.

Het hof overweegt dat tijdens het eerste intakegesprek met mevrouw A en haar nieuwe partner duidelijk is geworden dat de betrokkenheid van mevrouw A bij deze kwestie niet beperkt was tot haar hoedanigheid van partner, maar tevens die van ouder van haar dochter betrof,

die met de andere ouder, klager, belast was met het gezag. Daardoor was van meet af aan – per definitie – sprake van een tegenstrijdig belang tussen enerzijds mevrouw A en anderzijds haar partner. Mevrouw A had als met gezag beklede ouder immers een eigen plicht en verantwoordelijkheid jegens haar dochter, alsook jegens de andere ouder, klager. Die omstandigheid sloot uit dat mr. X zowel voor mevrouw A als voor haar partner als advocaat optrad. Mr. X had dit van meet af aan behoren te onderkennen.

Er waren derhalve conflicterende belangen gegeven tussen mevrouw A en haar partner zodat mr. X heeft gehandeld in strijd met art. 46 Advocatenwet door beide cliënten bij te staan.

Volgt

Bekrachtiging van de beslissing van de Raad van Discipline. ●

(advertentie)

advocaten

Houben Advocaten is een middelgroot advocatenkantoor met een voornamelijk ondernemingsgerichte praktijk. Wij zoeken op korte termijn enthousiaste

- **(gevorderde) Advocaat-stagiaires (m/v)**
voor onze secties Ondernemingsrecht en Onroerende zaken
- **Advocaat-medewerker (m/v)**
voor de sectie Familierecht
Een afgeronde VFAS-opleiding strekt tot aanbeveling.

Houben advocaten

Postbus 4620

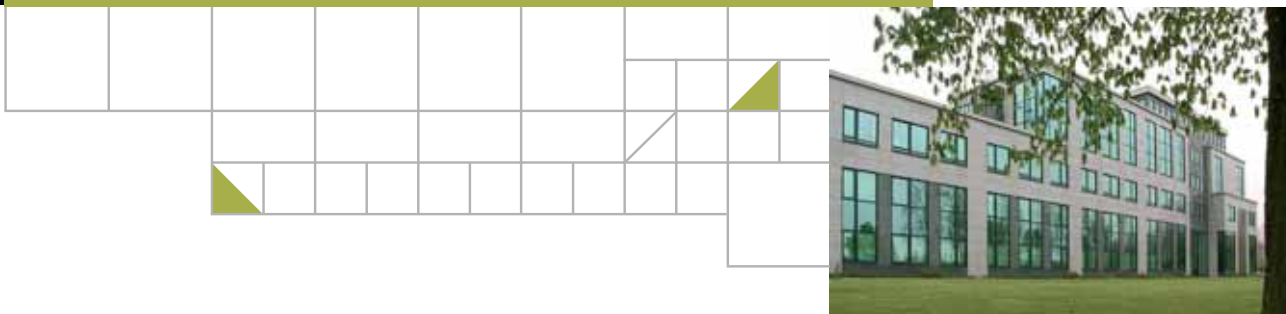
4803 EP Breda

Tel.: +31 (0)76 522 36 77

Fax: +31 (0)76 514 94 03

info@houbenadvocaten.nl

HOUBEN

Kantoor Breda

Sollicitaties met c.v., cijferlijst en eventuele referenties kunt u binnen 14 dagen richten aan: **mr. S.B.M. Tilman** (stilman@houbenadvocaten.nl), bij wie ook telefonisch informatie ingewonnen kan worden. Voor meer inhoudelijke informatie verwijzen wij u graag naar onze website www.houbenadvocaten.nl

Ordevergadering 30 september Leeuwarden

Aankomst op het hele
uur of kwart over.

Meer info: <https://www.balienet.nl>

